

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2008 ΑΡΙΘΜ. 33

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης
ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγωνίου Ὁρους. Εἰς κοι-
νήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

* * *

Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκα-
λίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως
καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει παράδοσιν,
δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται
εἰς πόθον Χριστοῦ.

* * *

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργα-
σία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π.
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΑΣ**

*Τ*ὴν 9η/22α Αὐγούστου 2008 ἡ Ἱερά Μονή μας εἶχε τὴν χαρά καὶ τὴν εὐλογία νά ὑποδεχθῆ τὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικό Πατριάρχη μας κ.κ. Βαρθολομαῖο, ὁ ὁποῖος κατ' ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ἐπεσκέφθη τό Ἅγιον Ὅρος, γιά νά προστῆ τῆς πανηγύρεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου ἐπὶ τῇ 500ῇ ἐπετείῳ ἀπό τῆς μακαρίας κοιμήσεως τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Νήφωνος Πατριάρχου Κων/πόλεως, τοῦ Διονυσιάτου (ἡ μνήμη του στίς 11 Αὐγούστου).

Μετά ἀπό τὴν λαμπρά ὑποδοχή, ὁ Παναγιώτατος χοροστάτησε στόν Ἑσπερινό, παρεκάθησε στήν μοναστηριακή Τράπεζα καὶ κατόπιν στήν ἑορταστική σύναξι τῆς Ἀδελφότητος. Ἐξέφρασε ποικιλοτρόπως τὴν πατρική του ἀγάπη, ἐπεδαψίλευσε τὴν εὐλογία του καὶ ἔδωσε ἀπό καρδίας τὶς πατριαρχικὲς του εὐχὲς στόν σεβαστό μας Γέροντα καὶ στήν Ἀδελφότητα.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἦταν μία ἱστορική στιγμή γιά τὴν Ἱερά Μονή μας, καθὼς δέν ὑπάρχει ἱστορική μαρτυρία ὅτι τὴν ἐπεσκέφθη ποτέ Οἰκουμενικός Πατριάρχης. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος παραθέτουμε κατωτέρω τὴν προσφώνησι τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας πρὸς τὸν Πατριάρχη καὶ τὴν ἀντιφώνησι τοῦ Πατριάρχου.

**ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΛΟΧΗΝ
ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΟΝΗΝ ΜΑΣ
(9 Αύγουστον 2008)**

*Αρχιμανδρίτου Γεωργίου,
Καθηγουμένου Ι. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου*

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Μέ αισθήματα σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ υἱικῆς ἀγάπης Σᾶς καλωσορίζομεν σήμερα εἰς τὴν ταπεινὴν Πατριαρχικὴν, Σταυροπηγιακὴν καὶ Βασιλικὴν Μονὴν τοῦ Γρηγορίου, ἐδῶ ποῦ ποτέ δέν ἐλείψατε πνευματικῶς, ἀφοῦ μνημονεύεσθε πάντοτε καὶ πολλάκις κατὰ τὰς νυχθημέρους Ἀκολουθίας, ὄχι τυπικῶς ἀλλὰ καρδιακῶς.

Σήμερα ἔχομεν τὴν εὐλογίαν νὰ Σᾶς βλέπωμεν χοροστατοῦντα εἰς τὸν Θρόνον Σας καὶ σωματικῶς, γεγονός σπάνιον διὰ τό Ἅγιον Ὅρος.

Σήμερα βλέπομεν νὰ συνάγεται ἡ Ἐκκλησία πέριξ τοῦ εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ Ἐπισκόπου καὶ Πατριάρχου μας, τῶν πρεσβυτέρων κυκλούντων τὸν Θρόνον Σας εἰς τύπον τοῦ χοροῦ τῶν Ἀποστόλων (κατὰ τὸν ἅγιον Ἰγνάτιον τὸν Θεοφόρον), τῶν Διακόνων καὶ τῶν Μοναχῶν εἰς τύπον τῶν λειτουργικῶν πνευμάτων, καὶ τοῦ περιεστῶτος πιστοῦ λαοῦ ὡς βασιλείου ἱερατεύματος.

Ὅντως ζῶμεν ἱστορικὰς στιγμὰς.

Σᾶς βλέπομεν περιβαλλόμενον ἀπὸ τό νέφος τῶν Μαρτύρων, τῶν Ἱεραρχῶν καὶ Πατριαρχῶν, καὶ τῶν Ὁσίων τῆς

Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν οἷς οἱ ἅγιοι ἀρχιεπίσκοποι Μητροφάνης καὶ Ἀλέξανδρος, οἱ ἀγωνισθέντες κατὰ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀρείου Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ὑπιδέτης ἀετός τῆς Θεολογίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ διδάσκαλος τῆς εὐχαριστιακῆς Ἐκκλησιολογίας Φώτιος ὁ Μέγας, ὁ πρόμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας οἱ ἐξ Ἁγίου Ὁρους ἅγιοι Πατριάρχαι Φιλόθεος ὁ Κόκκινος, Ἀθανάσιος, Κάλλιστος, καὶ οἱ λοιποί.

Πάντες οὗτοι ἐκκληροδότησαν εἰς τὸν Οἰκουμενικόν Θρόνον ἀνεξάντλητα κοιτάσματα ἀγιότητος, ὀρθοδοξίας καὶ πείρας ἐκκλησιαστικῆς.

Συχνὰ χαρακτηρίζεσθε ὡς Πατριάρχης τοῦ Γένους. Καὶ δικαίως, διότι αἴρετε ὅπως καὶ οἱ μακαριστοὶ προκατοχοὶ Σας τὸν Σταυρόν τοῦ Γένους, ὄχι μόνον τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων.

Ἡ μέριμνά Σας εἶναι διὰ τὴν εὐστάθειαν πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, διό δύνασθε καὶ Ὑμεῖς νὰ ἐπαναλαμβάνετε τό ἀποστολικόν: «τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ, τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;» (Β΄ Κορ. ια΄ 29).

Εἶναι ὄντως μεγάλη καὶ ἀναντικατάστατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὡς πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας, ἐχούσης τὴν εὐθύνην νὰ προβάλλῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, νὰ μεριμνᾷ διὰ τὸν εὐαγγελισμόν τῶν μὴ Χριστιανικῶν λαῶν, ὡς ἔπραξε διὰ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, νὰ ἐξισορροπῇ τὰς ἀντιθέσεις, νὰ ἀμβλύνη τὰς διαφοράς, νὰ εἶναι ὁ ἀνύστακτος ὀφθαλμὸς διὰ τὴν τήρησιν

τῶν Ὁρθοδόξων δογμάτων, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Παραδόσεων.

Καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ ὡς Ἀγιορεῖται, διότι τό Ἅγιον Ὅρος τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, Παναγιώτατε, διὰ τὴν πατρικὴν Σας ἀγάπην πρὸς τό Ἅγιον Ὅρος καὶ τόν Ὁρθόδοξον Μοναχισμόν.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, διότι ἠγαθύνθητε νά περιλάβητε καὶ τὴν ταπεινὴν Μοῆν μας εἰς τὰς ἐπισκέψεις Σας.

Ταπεινῶς καὶ υἱκῶς εὐχόμεθα ὁ Ἀρχιποίμην Χριστός νά Σᾶς δίδῃ ἀδιάπτωτον υἰγιάν, μακρότητα ἡμερῶν, τὴν ἐξ ὕψους Δύναμιν καὶ Χάριν πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς ὑψηλῆς καὶ εὐθυνοφόρου ἀποστολῆς Σας.

Ζητοῦμεν δέ καὶ ἡμεῖς τὰς ἁγίας Πατριαρχικὰς καὶ Πατρικὰς εὐχὰς Σας, ὥστε νά ἀγωνισθῶμεν θεαρέστως εἰς τὰ παλαισμάτα τῆς Μοναχικῆς πολιτείας μέ μετάνοιαν, ταπεινώσιν, ὑπομονὴν καὶ ἄχρι θανάτου ὁμολογίαν τῆς Ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Πίστεως, ὥστε νά ἐκπληρωθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου: «Ἄπας γάρ τῶν ἁγίων ὁ ἔπαινος καὶ μακαρισμός διὰ τῶν δύο τούτων συνίσταται, διὰ τε τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῦ ἐπαινετοῦ βίου, καὶ διὰ τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ» (Κατηγήσεων λόγος Ι΄).

Καλῶς ἤλθατε, Παναγιώτατε, μετὰ τῆς σεβασμίας Συνόδου Σας εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων τὴν ταπεινὴν αὐτὴν Μάνδραν τοῦ ἁγίου Νικολάου.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ
ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗΝ ΑΥΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΟΝΗΝ ΜΑΣ

Ἱερώτατοι Ἀδελφοί,

Ὅσιολογιώτατε ἅγιε Καθηγούμενε, κύριε Γεώργιε, καὶ λοιποὶ Ὅσιώτατοι Πατέρες τῆς Ἱερᾶς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μοῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, «εἰρήνη πολλή» ὑμῖν «τοῖς ἀγαπῶσι τόν νόμον Κυρίου» (Ψαλμ. ριγ' 165), καὶ χάρις πλείστη καὶ «φῶς χαρμόσυνον» (Μ. Παρακλητικὸς Κανών).

Μέ χαράν πολλήν καὶ μέ συγκίνησιν βαθυτάτην ἀνήλθομεν καὶ πάλιν εἰς τόν ἀπορρώγα βράχον τοῦτον, ἐπισκεπτόμενοι τό ἱερόν Σεμνεῖον σας, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπό αἰῶνων καλλιεργεῖται ἡ εὐαγγελικὴ ἀρετὴ, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τῶν προστατῶν καὶ ἐφόρων σας, Ἁγίου Νικολάου, Ἀρχιεπισκόπου Μύρων, τοῦ Θαυματουργοῦ, Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Κτίτορος, καὶ Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, Παρθενομάρτυρος καὶ Ἰαματικῆς.

Ἦλθομεν διὰ νά σᾶς φέρωμεν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν πολλὴν στοργὴν τῆς ἐσαεῖ Ἐσταυρωμένης καὶ πάντοτε τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως καταγγελλούσης ποτνίας Μητρὸς, τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας. Ἦλθομεν διὰ νά προσκυνήσωμεν τὰ ἐνταῦθα ἱερά καὶ

ὅσια καί νά λάβωμεν ἐνίσχυσιν πνευματικήν διά τήν ἄρσιν τοῦ καθ' ἡμέραν προσωπικοῦ ἡμῶν σταυροῦ καί διά τήν ἐπιτυχή οἰακοστροφίαν τῆς Ἱερᾶς Ὀλκάδος, ἣτις, ὅπως καλῶς γνωρίζετε, εἶναι πάντοτε πολυεύθυνος καί κινδυνώδης καί πολλῆς χρήζει τῆς ἄνωθεν βοηθείας καί ἀντιλήψεως. ἤλθομεν ὡς Πατήρ πνευματικός πρὸς τὰ ἴδια ἠγαπημένα τέκνα καί ὡς ὁ Ἐπίσκοπος ὑμῶν πρὸς τὰ ἐκλεκτά πρόβατα τῆς ποιμένης του. Νά ἴδωμεν τὰ πρόσωπά σας καί νά χαρῆ ἡμῶν ἡ καρδιά. Νά ἴδωμεν ἐκ τοῦ πλησίον τήν καρποφορίαν τῶν μοναχικῶν σας κόπων καί ιδρώτων, καίτοι πάντοτε ἔχομεν ἐν ἀσφαλείᾳ τὰς ἀγαθὰς πληροφορίας καί σεμνυνόμεθα ἐν Κυρίῳ δι' ὑμᾶς.

Γνωρίζετε, Ὅσιώτατοι Πατέρες, ὅτι ζῶμεν εἰς καιροῦς δυσχεμερούς, καί ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς βαδίζομεν, καί ἐν μέσῳ συμπληγάδων πορευόμεθα, καί ἐν νυκτί διεξάγεται ὁ πλοῦς ἡμῶν. «Ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν» ἔχομεν τόν θησαυρόν τῆς πίστεως (Β' Κορ. δ' 7) καί ἀγωνία συνέχει ἡμᾶς πάντοτε μὴ κλίνωμεν τό παράπαν οὔτε πρὸς τήν μερίδα τῶν τήν ἀλήθειαν παροδευόντων (Σοφ. Σολ. στ' 22), οὔτε πρὸς ἐκείνην «τῶν τήν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων» (Ρωμ. α' 18). Καυχώμεθα ἐπὶ τῇ Ὁρθοδοξίᾳ μας καί εἴμεθα στεροῶς πάντοτε ἐρηρυσμένοι ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀποστολικῆς, Πατερικῆς καί Συνοδικῆς παραδόσεως ἡμῶν. «Κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας» (Ἐβρ. δ' 14), καθ' ἃ παρελάβομεν. Δέν μεταίρομεν «ὄρια ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἔθεντο» (Παροιμ. κβ' 28), ἀλλά καί διαλεγόμεθα κατὰ χρέος ἀγάπης Χριστοῦ μετὰ τῶν ἔξω τῆς αὐλῆς ἡμῶν, ἀπευθύνοντες εἰς αὐτούς τό «ἔρχου καί ἴδε» (Ἰωάν. α'

47). Παρουσιάζομεν εἰς αὐτούς τὰ τιμαλφῆ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν κληρονομίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων καί αὐτοί, ἐφ' ὅσον ἐπιστρέψουν ἔσω τῆς αὐλῆς, ἔχουν ἴσα δικαιώματα. Ἐκτυλίσομεν ἐνώπιόν των τήν πνευματικήν ἐμπειρίαν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τήν ὁποίαν ἔχομεν πλήρη συνείδησιν ὅτι συνιστᾶ καί ἐκφράζει ἐν πληρότητι ἀληθείας καί χάριτος ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, καί καλοῦμεν τοὺς μεθ' ὧν διαλεγόμεθα ἀφισταμένους αὐτῆς νά ἐπανεύρουν τὰς ζωοπαρόχους ἀρχαίας ρίζας των καί νά ἐνωθοῦν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ πρὸ τῶν σχισμάτων καί τῶν καινοτομιῶν ἢ παρεκκλίσεων καταστάσει, εἰς τήν κοινήν γεῦσιν τῆς μιᾶς καί πολυτρόπου χρηστότητος τοῦ Κυρίου, εἰς τήν κοινήν ὁμολογίαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Μεγάλων Πατέρων καί τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, εἰς τήν κοινήν μαρτυρίαν τῶν Μαρτύρων, εἰς τήν κοινήν ἀσκητικήν, καθαρτικήν, φωτιστικήν καί θεοπτικήν πρακτικήν τῶν ἀρχαίων χρόνων. Τότε μόνον θά ὁμιλῶμεν καί περὶ ἐνώσεως, ἡ ὁποία πάντως παραμένει ἀπερίφραστος ἀπαίτησις τοῦ Θεοῦ καί ἰδεῶδες, πρὸς τό ὁποῖον, ὑπό τὰς προϋποθέσεις τὰς ὁποίας ἀκροθιγῶς ὑπηνίχθημεν, ὀφείλομεν ὡς ἀληθεῖς μαθηταί τοῦ Χριστοῦ νά κατατείνωμεν, προσευχόμενοι ἐκτενῶς καί ἐργαζόμενοι ἐν κενωτικῇ ἀγάπῃ. Διαβεβαιούμεθα δέ τοὺς ἀπλουστερούς ἢ καί ζωηροτέρους, ὅτι γνωρίζομεν καλῶς ποῦ ὑπάρχει, κατὰ τό δῆ λεγόμενον, «ἡ κόκκινη γραμμή», πέραν τῆς ὁποίας δέν δυνάμεθα καί οὔτε προτιθέμεθα νά κινήσωμεν τόν πόδα οὐδέ κατὰ ἐν βῆμα, ὥστε νά μὴ ἔχη ἡ συνείδησις των περιθώρια ἀνησυχίας ἢ σκανδαλισμοῦ. «Ἐ-

χουσι γνῶσιν οἱ φύλακες», καί «ἀβαριάς» εἰς τὰ καίρια τῆς πίστεως καί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τρόπου ζωῆς οὐδεὶς πρόκειται οὔτε νά ἐνεργήσῃ, οὔτε νά ἀνεχθῆ. Μόνον νά μή συγχέωνται αἱ ἐκδηλώσεις εὐγενείας καί φιλοφροσύνης πρὸς δῆθεν ὑποχωρήσεις, οὔτε ζητήματα δευτερευούσης ὄλως σημασίας νά ἀνάγωνται εἰς πρωτευούσης τοιαύτης διὰ τῆς μεθόδου τοῦ «μισηγολέοντος», διότι τό τοιοῦτον εἶναι καθαρά παγίς τοῦ ἐχθροῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, προκειμένου νά ρίψῃ τινάς εἰς τὴν Σκύλλαν τοῦ «ζηλωτισμοῦ», ἀποφεύγοντας δῆθεν τὴν Χάρυβδι τοῦ «οἰκουμενισμοῦ». Οὔτε εἰς τόν ζηλωτισμόν ἀναπαύεται ὁ Θεός, οὔτε εἰς τόν ἄκριτον οἰκουμενισμόν, ἀλλ' εἰς τόν ἔνθεον καί κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλον, τόν ἐν ἀγάπῃ κινούμενον πρὸς συνάντησιν τοῦ ἔξω τῶν σωστικῶν θριγκίων ἀδελφοῦ, «ὑπὲρ οὗ Χριστός ἀπέθανε» (Ρωμ. ιδ' 15).

Βεβαίως, ταῦτα πάντα πρὸς εἰδότας λέγομεν. Ἄλλωστε ὁ πολίος Γέρων καί Καθηγούμενος ὑμῶν ἀνέκαθεν διεκρίνετο ὄχι μόνον διὰ τὴν λιπαράν θεολογικὴν αὐτοῦ κατάρτισιν καί ὀξυδέρκειαν, ἀλλὰ καί διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ διάκρισιν καί τό ὑγιές ἐκκλησιαστικόν φρόνημα, ἅτινα ἀντανανκλῶνται καί εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς εὐλογημένης Γρηγοριατικῆς οἰκογενείας.

Πρὶν ἢ κατακλείσωμεν τόν λόγον, ἐπιθυμοῦμεν νά ἐκφράσωμεν εἰς ὑμᾶς, Ὅσιολογιώτατε ἅγιε Καθηγούμενε, καί εἰς ὄλην τὴν Ἀδελφότητα, τὴν εὐαρέσκειαν καί τόν δίκαιον ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας καί διὰ τό πλουσιώτατον ἱεραποστολικόν ἔργον, τό ὁποῖον ἐνεργεῖ ἡ Μονὴ εἰς διαφόρους χώρας

τῆς Ἀφρικῆς (ὡς ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν), ἀλλὰ καί εἰς τὴν Ἀλβανίαν καί εἰς πολλάς ἐπαρχίας τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου (ὡς ἐσωτερικὴν τοιαύτην), τῇ προσκλήσει καί εὐλογία τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Τοῦτο συνιστᾷ στέφανον καλλιανθῆ, ὁ ὁποῖος ἀπόκειται ὄχι μόνον ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἱεραποστόλων καί ταῖς ὑμῶν, ἀλλὰ καί τῷ Ἁγίῳ Ὁρει καί τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ὁποίας τέκνα καί λειτουργοὶ οἱ Γρηγοριάται ἱεραπόστολοι ὑπάρχουν.

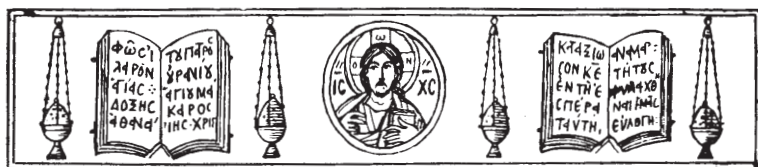
Εὐχαριστοῦμεν, ἅγιε Καθηγούμενε, διὰ τὴν ὠραίαν προσφώνησιν, τοὺς καλοὺς λόγους, τὴν πρόφρονα ὑποδοχὴν καί τὰς λοιπὰς εὐλαβεῖς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καί σεβασμοῦ πρὸς ἡμᾶς καί τό ἅγιον Πατριαρχεῖον.

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς σημερινῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπισκέψεως, δεχθῆτε, παρακαλοῦμεν, μαζί μέ τὰς ὀλοκαρδίους πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐχὰς καί εὐλογίας, καί τό ταπεινόν τοῦτο δῶρον, ἀγάπης πολλῆς καί ἐκτενοῦς^(*).

«Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τό αὐτό φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καί ὁ Θεός τῆς ἀγάπης καί εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν» (Β' Κορ. ιγ' 11).

(*) Στό σημεῖο αὐτό προσέφερε στόν σεβαστό μας Καθηγούμενο ἐπιστήθιο σταυρό καί δικηροτρίκηρα.

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ π. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ
ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ
ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΝ^(*)

Τό έτος 2009 συμπληρώνονται 30 χρόνια από της μακαρίας έκδημίας του αγιασμένου Γέροντος π. Ιουστίνου Πόποβιτς. Η συνείδησις της Εκκλησίας τόν έχει κατατάξει ήδη μετά των Αγίων, καθώς η μορφή του, ό άγώνας του, ή όμολογία του, τό μαρτύριό του, τό συγγραφικό του έργο και οί καρποί της φωτεινής παρουσίας του στό στερέωμα της Εκκλησίας βεβαιώνουν ότι υπήρξε κανών Όρθοδόξου Πίστewς και ζωής. Στόν λόγο πού ό Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής μας, Αρχιμανδρόντης Γεώργιος, έξεφώνησε κατά τό 40θήμερο μνημόσυνο του μακαριστου π. Ιουστίνου (βλ. σελ. 45 του 5ου τεύχ. του παρόντος περιοδικού), μεταξύ

άλλων είπε: «Στόν τάφο του άκουμπά όλη ή όρθόδοξος Σερβία, όλη ή όρθόδοξος Έλλάς, τό Άγιον Όρος και όλη ή Όρθοδοξία».

Είς μνημόσυνον αιώνιον και είς έκφρασιν ευγνωμοσύνης δι' ό,τι υπήρξε και δι' ό,τι έπραξε και έγραψε ό αιόιδιμος Γέροντας, δημοσιεύουμε κατωτέρω κείμενο προσφωνήσεως προς τόν Οικουμενικό Πατριάρχη Αθιναγόρα, σε ιδική μας μετάφρασι από τά σερβικά. Τό κείμενο αυτό βρέθηκε στό αρχείο του π. Ιουστίνου και δημοσιεύθηκε στόν τόμο Setve i Zetve (Σπορά και συγκομιδή), σελ. 558-560, τόν 20ό τόμο των Απάντων του.

Όπως παρατηρεί ό έπιμελητής της έκδόσεως, τό κείμενο έτοιμάσθηκε από τόν π. Ιουστίνο για να τό έκφωνήση κατά την υποδοχή του Πατριάρχου ό έπίσκοπος Σιρμίου Μακάριος και είναι ένα κείμενο γραμμένο μέ σοφία, στό πνεύμα των Αγίων Πατέρων, ως ύμνος προς τόν Θρόνο της Κων/πόλεως, τόν πρώτο Θρόνο της Όρθοδόξου Εκκλησίας, αλλά ταυτοχρόνως και ως υπενθύμισις ότι ό Θρόνος αυτός πρέπει να μείνη πιστός στην αγία Όρθοδοξία, καθώς ό μακαριστός Γέροντας είχε υπ' όψιν του συγκεκριμένες κατ' εκείνη την έποχή δηλώσεις και ενέργειες του πατριάρχου Αθιναγόρου (ένθ' άνωτ. σελ. 849).

(*) Δημοσιεύεται ό παρών λόγος του π. Ιουστίνου, επί τη 30ετηρίδι από της κοιμήσεώς του.

Παναγιώτατε,

Καλῶς ἤλθατε! Καλῶς ἤλθε μαζί Σας καί ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἔφερε τό φῶς τοῦ Χριστοῦ στό Βυζάντιο καί πρῶτος μέ τόν ἅγιο Σταυρό ἀγίασε τόν χώρο τῆς μετέπειτα ἐνδόξου πρωτευούσης τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια ὅλων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πού συγκροτήθηκαν στό Βυζάντιο καί μάλιστα στήν Κων/πολι, πού διεκήρυξαν καί ἐμαρτύρησαν τήν Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, πού δι' αὐτῆς ἐφώτισαν τήν οἰκουμένη, κατετρόπωσαν τίς αἰρέσεις, στερέωσαν σέ κάθε ἐποχή τήν Αἰώνια Ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου καί ἔτσι ἐξασφάλισαν σέ ὅλους τούς πιστούς τήν σωτηρία καί τήν αἰώνιο ζωή.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἐνδόξου πατριάρχου τῆς Κων/πόλεως, ὁ ὁποῖος μέ τήν χερουβική του πολιτεία καί τόν θεοφώτιστο νοῦ του ἀπεκάλυψε τά ὑπερχερουβικά ὕψη καί τά ἀθέατα βάθη τῶν ἁγίων μυστηρίων τῆς Παναγίας Τριάδος.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ χρυσορρήμονος Εὐαγγελιστοῦ τῆς οἰκουμένης, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ὑπερενδόξου πατριάρχου τῆς Κων/πόλεως, ὁ ὁποῖος μέ τό πάμφωτο Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ ἐφώτισε καί εὐαγγελίσθηκε ὅλα τά σκότη καί τά ἐρέβη, ὄχι μόνο τοῦ δικοῦ μας γήινου κόσμου ἀλλά καί ὅλων τῶν κό-

σμων, μέσα στούς ὁποίους κινεῖται ὁ ἄνθρωπος καί ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις, δίνοντας θεόσοφα καί ἀνθρωπίνως κατανοητά καί ἀπλᾶ ἀπαντήσεις σέ ὅλα τά σημαντικώτατα προβλήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας καί ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ἐκείνου τοῦ ταπεινοῦ ἡγουμένου στήν Κων/πολι ἀλλά ἀπτοήτου καί φοβεροῦ ὁμολογητοῦ τῆς Ἀληθείας, φοβεροῦ σέ ὅλους τούς ἐχθρούς αὐτῆς τῆς Ἀληθείας, ὁ ὁποῖος καί σῶμα καί ψυχή προσέφερε ὡς εὐώδη θυσία στήν Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, τοῦ θεοδοξάστου ἡγουμένου στήν Κων/πολι, ὁ ὁποῖος μέ παρρησία ἤλεγξε τούς ἀλαζόνες βασιλεῖς, τούς ἐχθρούς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀψήφησε χιλίους θανάτους, ἔδωσε τά πάντα γιά τόν Χριστό, καί δέν ἐπρόδωσε τήν Ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ οὔτε στό παραμικρό.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Φωτίου, τοῦ ἀληθῶς μεγάλου καί ὑπερμεγίστου πατριάρχου τῆς Κων/πόλεως, ὁ ὁποῖος ἔφερε μέσα του ὄλο τό φῶς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί διασφάλισε δι' αὐτοῦ μέχρι τῆς Συντελείας τήν αἰώνια ὁδό τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπό τήν ζούγκλα τῆς κακοδοξίας καί τῆς ἀπιστίας καί τῆς ἀθείας πού ἐμελλε νά ἀκολουθήσει.

Καλῶς ἤλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, τοῦ ἡγουμένου στήν Κων/πολι, ὁ ὁποῖος μέ τήν ἀγία του ψυχή καί τόν Χριστοφώτιστο νοῦ

του είδε εκείνα πού μέχρι τότε «ὀφθαλμός ἀνθρώπου οὐκ εἶδε καί οὐς οὐκ ἤκουσε καί ἐπί καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (Α΄ Κορ. β΄ 9), εἶδε καί ἐβίωσε καί μᾶς ἀπεκάλυψε καί περιέγραψε τά μυστήρια τῆς Παναγίας Τριάδος, τά ὅποια πρὶν ἀπὸ αὐτόν δέν εἶχαν περιγραφῆ.

Καλῶς ἦλθε μαζί Σας ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῶν ὁσίων καί θεοφόρων καί θεοσόφων Πατέρων, Βασιλείου τοῦ Νέου, Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστόν Σαλοῦ, Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ καί ὄλων τῶν ὑπολοίπων μεγάλων ἁγίων ἀνδρῶν τῆς ἐνδόξου πρωτεύουσας τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, αὐτῆς τῆς ἀληθῶς ἐνδόξου καί ὑπερενδόξου, διότι ἡ Κων/πολις ὡς πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντίου ἔδωσε τοὺς περισσοτέρους ἁγίους ἀπὸ ὅλες τίς πόλεις τοῦ κόσμου.

Ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας φυλάσσεται μέσα στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἀγιότητος καί τῆς πίστεως τῶν ἁγίων Πατέρων καί Ὁμολογητῶν, ἁγίων Μαρτύρων καί Ἀναργύρων, Ἀσκητῶν καί Ἐρημιτῶν, καί ὄλων τῶν ὑπολοίπων Ἁγίων καί Δικαίων, οἱ ὅποιοι διέλαμπαν μέσα στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί ἔγιναν οἱ ἀθάνατοι ὁδηγοί μας.

Διότι σήμερα, στόν εἰκοστό αἰῶνα, γιά μᾶς τοὺς Ὁρθόδοξους ὁ ἅγιος Χρυσόστομος εἶναι πιο ζωντανός καί πιο ζωοποιός καί πιο σπουδαῖος ἀπὸ ὄλους μας (ἐμένα καί ἐσένα καί ὄλους ἐμᾶς τοὺς Ὁρθόδοξους ἀνά τόν κόσμο). Τό ἴδιο καί ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί ὄλη ἡ χορεία τῶν Ἁγίων Πατέρων. Μόνο ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων ὁδηγούμενοι καί χειραγωγούμενοι βαδίζου-

με μέ ἀσφάλεια τήν ὁδὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό οἱ Ἅγιοι Πατέρες εἶναι γιά μᾶς τοὺς Ὁρθόδοξους τό κριτήριο, τό μέτρο, τῆς ὀρθοδοξίας μας. Ὁρθόδοξο εἶναι μόνο ἐκεῖνο τό ὅποιο εἶναι τῶν Ἁγίων Πατέρων καί ὅ,τι εἶναι σύμφωνο μέ αὐτούς. Κάθε τι ἄλλο δέν εἶναι δικό μας, δέν εἶναι ὀρθόδοξο, δέν εἶναι τοῦ Χριστοῦ.

Σέ τί συνίσταται ἡ Ὁρθοδοξία; Στήν Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῶν Ἁγίων Πατέρων, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, μέ μία λέξι τῶν Ἁγίων. Αὐτή ἡ Οἰκουμενική Ἀλήθεια ἰσχύει καί γιά τοὺς ἀγγέλους στόν οὐρανό καί γιά τοὺς ἀνθρώπους στήν γῆ. Καί αὐτή ἡ Ἀλήθεια εἶναι ὅ,τι κυρίως λείπει σήμερα ἀπὸ τόν κόσμο, ὁ ὅποιος θανάσιμα βασανίζεται τρεφόμενος μέ τά ξυλοκέρατα τοῦ ἀθέου εὐρωπαϊκοῦ οὐμανισμοῦ καί σχετικισμοῦ. Ὁ κόσμος σήμερα κουράστηκε ἀπὸ διεστραμμένα εὐαγγέλια Χριστοῦ. Περισσότερο παρά ποτέ εἶναι ἀναγκαῖο στόν κόσμο τό αἰώνιο Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ (Ἄποκ. ιδ΄ β), τό ὅποιο διαφυλάσσεται μόνο στήν Ὁρθόδοξία. Αὐτό εἶναι τό Εὐαγγέλιο, στό ὅποιο ἐπιθυμοῦν νά παρακύψουν οἱ ἄγγελοι (Α΄ Πέτρ. α΄ 12). Χάριν αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, αὐτῆς τῆς Αἰωνίου Ἀληθείας τῆς Ὁρθοδοξίας, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ κανένας συμβιβασμός, καμμία παραχώρησις, πουθενά, ποτέ καί μέ κανένα.

Παναγιώτατε,

Χαιρετίζοντας στό πρόσωπό Σας αὐτήν τήν Οἰκουμενική Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐμεῖς ταπεινά, ἀπὸ καρδίας, καί ἐν προσευχῇ ὑποκλινόμεθα ἐνώπιον ὄλων τῶν ἁγίων προ-

κατόχων Σας στὸν πατριαρχικὸ Θρόνον τῆς Βασιλευούσης
καὶ τοὺς παρακαλοῦμε καὶ ἱκετεύουμε: Αὐτοὶ οἱ θαυμάσιοι
καὶ ἅγιοι Πατέρες καὶ Μάρτυρες νὰ καθοδηγοῦν καὶ χειρα-
γωγοῦν ὅλους ἐμᾶς μὲ τὴν Οἰκουμενικὴ Ἀλήθεια τῆς Ὁρθο-
δοξίας ἀνάμεσα στοὺς ἀνέμους καὶ τίς θύελλες τῆς ταραγμέ-
νης ἐποχῆς μας, ὥστε καὶ ἐμεῖς νὰ διαφυλάξουμε καὶ στοὺς
μεταγενεστέρους νὰ παραδώσουμε αὐτὴν τὴν Οἰκουμενικὴ
Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἔχει περισσότερη ἀξία
ἀπὸ ὅλους μαζί τοὺς ὄρατοὺς κόσμους.

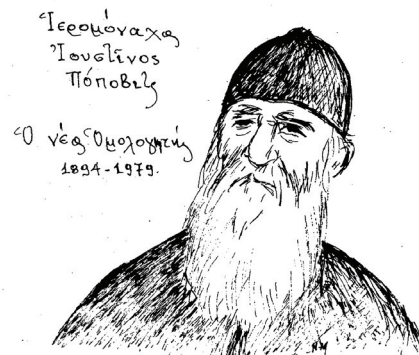
Γι' αὐτό, καλῶς ἦλθατε!

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου!

Σάββατο τοῦ Λαζάρου, 8/21 Ἀπριλίου 1962

Ἱερά Μονή Τσέλιε

Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστίνος

*Σεβ. Μητροπολίτου Προικοννήσου
κ. κ. Ιωσήφ*

ΜΕΡΟΣ 1ον

Κυριακή τῶν Βαΐων πρωΐ

Ὁ σεβαστός Γέροντας:

Μᾶς ἀξίωσε ὁ Κύριος, Σεβασμιώτατε καί ἀγαπητοί Πατέρες καί ἀδελφοί, νά ζήσουμε καί μεῖς κάτι ἀπό τήν χαρά καί εὐλογία πού ἔζησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἱερουσαλήμ καί τά ἀπειρόκακα παιδιά, ὑποδεχόμενοι τόν Κύριο στήν Ἁγία Πόλι.

Ἡ Ἐκκλησία μας μᾶς δίνει τήν δυνατότητα ὄχι μόνο νά ἀναμνησκώμεθα ἱστορικῶς τά ἅγια καί θεῖα αὐτά γεγονότα ἀλλά καί νά τά ζοῦμε σάν νά εἶναι παρόντα, καί ἔτσι τό

(*) Ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου (ὡς πρ. Νέας Ζηλανδίας ἀκόμη) εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς κατά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα τοῦ ἔτους 2008. Στό ἐπόμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ θά δημοσιευθῇ ἡ συνέχεια τῶν ὁμιλιῶν.

«νῦν» εἶναι καί τό «ἀεί» τῆς Ἐκκλησίας, καί «εἰς τούς αἰώνας τῶν αἰώνων». Γι' αὐτό καί ἀκούσαμε στό Συναξάρι ὅτι, σήμερα ἐορτάζουμε τήν πανήγυρι τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Κυρίου στό Ἱεροσόλυμα. Μετείχαμε καί μεῖς μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ στήν πανήγυρι ἀνάλογα μέ τήν προετοιμασία πού ἔχει κάνει ὁ καθένας, ἀνάλογα μέ τήν πίστι του καί τήν προσευχή του.

Εὐχαριστοῦμε τόν Κύριο καί ἀναφωνοῦμε καί μεῖς πάλιν καί πολλάκις: «Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Ἰωαν. ιβ' 13).

Ἔχουμε τήν χαρά καί τήν εὐλογία νά ἔχουμε σήμερα, καί ὄλες, πρῶτα ὁ Θεός, τίς ἡμέρες τῆς Ἀγίας Ἑβδομάδος καί τοῦ Ἁγίου Πάσχα, προεστῶτα τῆς πανηγύρεως καί τῆς Ἑορτῆς μας τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη πρ. Ν. Ζηλανδίας κ. Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος συνδέεται ἀπό τά νεανικά του χρόνια μέ τό μοναστήρι μας. Τόν εὐχαριστοῦμε γιά τήν τιμή καί τήν εὐλογία πού μᾶς ἔκανε νά ἔρθῃ νά συνορτάσουμε καί τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς εἴπῃ λόγον πνευματικόν καί πάνυ ὠφέλιμον καί κατάλληλον τῇ περιστάσει.

Ὁ Σεβασμιώτατος:

Δοξάζω τόν Θεό, ὁ Ὅποιος μοῦ ἔδωσε τήν δυνατότητα καί τήν εὐλογία αὐτή, καί εὐχαριστῶ ἐσᾶς θερμότατα, σεβαστέ Γέροντα, γιά τήν πρόφρονα πρόσκλησι καί ὑποδοχή καί ὄλη σας τήν ἀγάπη, τά ὁποῖα ἦταν ἐπί πλέον στοιχεῖα πού μέ ὤθησαν μετά ἀπό 30 χρόνια (31 συμπληρώνονται φέτος) νά ἐορτάσω ξανά Μεγάλη Ἑβδομάδα στό Ἅγιον Ὄρος καί

μάλιστα στήν Ἱερά Μονή Γρηγορίου. Ἦταν τό 1977, ὅταν –νεαρός φοιτητής τότε– μέ τήν εὐχή σας εἶχα τήν εὐλογία νά μοιραστῶ τήν κατάνυξι καί τήν χαρά τῶν ἁγίων ἡμερῶν στό εὐλογημένο μοναστήρι τοῦ Γρηγορίου, ὑπό τήν ἡγουμένην σας, καί νά σφραγισθῇ, πιστεύω γιά πάντα, ἡ ψυχή μου μέ ἐκεῖνες τίς ἐμπειρίες.

Εὐχαριστῶ θερμότατα καί ὄλη τήν ἀδελφότητα, ἡ ὁποία μέ ἀνέχεται, καί ἐκ προοιμίου ζητῶ συγγνώμη γιά τίς παραξενιές μου καί τίς δυσκολίες, τίς ὁποῖες ἐνδεχομένως φέρω μέ τήν παρουσία μου, ἢ στό τυπικό ἢ στό λειτουργικά ἢ σέ ὁποιοδήποτε τομέα τῆς μοναστηριακῆς ζωῆς.

Εἶπατε πολύ σωστά, σεβαστέ Γέροντα, ὅτι πρόκειται γιά μεγάλη πανήγυρι σήμερα. Καί εἶναι ὄντως. Ἀφοῦ ἐπληρώθη ἡ ψυχωφελῆς Τεσσαρακοστή τήν Παρασκευή, αὐτές οἱ δύο ἡμέρες, τό χθεσινό Σάββατο τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου καί πολύ περισσότερο ἡ σημερινή ἡμέρα τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Κυρίου στό Ἱεροσόλυμα, ἀποτελοῦν μία ἔξαρσι φωτός, χαρᾶς, πανηγύρεως στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ταυτόχρονα θά μᾶς δώσει καί δυνάμεις γιά νά συμπορευθοῦμε μέ τόν Κύριο λειτουργικῶς στήν πορεία Του πρὸς τό ἄχραντο Πάθος, τόν Σταυρό, τήν εἰς Ἄδου κάθοδον, ἐπί τῇ προσδοκία μετοχῆς καί στό φῶς καί τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως καί τήν ζωὴν τήν αἰώνιον, τήν ὁποία Ἐκεῖνος, ὁ Νικητής τοῦ θανάτου χαρίζει.

Πανήγυρις λοιπόν, στήν ὁποία ἔχουμε πρωταγωνιστή τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καί δεύτερα δίπλα του τά μικρά καί ἄθῶα παιδιὰ, τά ὁποῖα κατενόησαν αὐτό τό ὁποῖο

μεγάλοι και σπουδαίοι νόες, σπουδαία μυαλά των ημερών εκείνων, θεολόγοι, μελετηταί των Γραφών, άνθρωποι –θά λέγαμε σήμερα πιο απλά– της Ἐκκλησίας, δέν μπόρεσαν ὄχι μόνο νά τό καταλάβουν, ἀλλά οὔτε καί ἀπό μακρυνά νά τό πάρουν εἶδησι.

Μᾶλλον ἦταν σέ τέτοια τύφλωσι, ὥστε ἦταν ἔτοιμοι ἀκόμη καί τόν Λάζαρο νά σκοτώσουν, μετά ἀπό τήν ἐκ νεκρῶν ἔγερσί του ἀπό τόν Κύριο, διότι πολλοί ἐπίστευαν στόν Κύριο βλέποντας τόν ἀναστημένο, τόν ὁποῖο ἤξεραν ὅτι εἶχε ἀποθάνει, εἶχαν κλάψει τέσσερις ἡμέρες, ἤξεραν ὅτι ἦταν «ὀδωδός» καί τυμπανιαῖος –ἐμύριζε δηλαδή καί εἶχε πρησθῆ, εἶχε ἀρχίσει ἡ ἀποσύνθεσις–, καί ξαφνικά μέ τό «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω» τόν εἶδαν ὀλοζώντανο καί ὑγιέστατο ἀνάμεσά τους. Αὐτοί ὅμως ἀντί νά δοξάσουν τόν Θεό καί νά ποῦν· «μά Αὐτός πού μέ ἔνα Του λόγο τόν ἀνέστησε, –τοῦλάχιστον νά βάλουν ἕνα λογισμό!– μήπως Αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας τόν ὁποῖο περιμένουμε; Μήπως Αὐτός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ πού προσδοκοῦμε;» Ἐκλείσαν τά μάτια τους πεισματικά καί εἶπαν: «Καί Αὐτόν θά βγάλουμε ἀπό τήν μέση, καί τόν Λάζαρο θά βγάλουμε ἀπό τήν μέση, οὕτως ὥστε νά μή ὑπάρχη κανένας ὁ ὁποῖος νά Τόν διαφημίζη, νά Τόν διαλαλῆ, ἔστω μέ τήν παρουσία του, ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας». Οἱ ἄνθρωποι πού ἦταν καθημερινῶς μέ τήν Ἁγία Γραφή στά χέρια, οἱ ἄνθρωποι πού μπαινόβγαιναν στόν ναό καθημερινῶς, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἦταν οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ ἱερεῖς, οἱ ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Καί ὅμως τά παιδιά, τά ὅποια –τί ὥραϊα τό λέει ἡ ὁμορφὴ γλῶσσα μας, ἡ Ἑλληνική: «οἱ ἀπειρόκακοι παῖδες»!, δηλαδή παιδιά πού δέν εἶχαν πείρα τῆς κακίας– ἦταν ἀμόλυτα ἀκόμα, ἀθῶα, ἀγνά, μ’ αὐτήν τήν ἀθωότητα, τήν ἀγνότητα, τήν καθαρότητά τους ἀξιώθηκαν νά δοῦν, νά διακρίνουν ὅτι Αὐτός πού ἐρχόταν ταπεινός, καβάλα πάνω στό πουλάρι ἑνός γαῖδουριοῦ δέν ἦταν ὅποιος κι ὅποιος, δέν ἦταν τυχαῖος, ἀλλά ἦταν Αὐτός τόν ὁποῖο οἱ Προφῆται, ὁ Σοφονίας καί ὁ Ζαχαρίας καί οἱ ἄλλοι Προφῆται εἶχαν προφητεύσει: «Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἰερουσαλήμ· ἰδοὺ γάρ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι ταπεινός καί πραῦς καί καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου» (πρβλ. Ζαχ. θ’ 9). Κατάλαβαν καί εἶδαν ὅτι Αὐτός ἦταν ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ Μεσσίας, ἡ Προσδοκία τοῦ Ἰσραήλ, ἡ Προσδοκία τῶν ἐθνῶν. Κι ἄφησαν στήν ἄκρη τούς ὁποιοσδήποτε δισταγμούς. Δέν εἶχαν κανένα δισταγμό. Κι ἔτρεξαν μ’ ὅλη τήν ἀπλότητά τους, κόψανε κλαδιά ἀπό τά δένδρα, ὅπως συνηθίζανε τά χρόνια τά παλιά νά κάνουν στήν ὑποδοχή κάποιου νικηφόρου στρατηλάτου πού ἐπέστρεφε δαφνοστεφής ἀπό τόν πόλεμο, ἔτσι τόν ὑπεδέχοντο, μέ κλαδιά δένδρων καί ζητοκραυγάζοντας. Ἐτρεξαν κι αὐτά κι ἔκοψαν κλαδιά ἀπό τά δένδρα, διότι βλέπανε Αὐτόν ὁ ὁποῖος εἶχε νικήσει ἤδη τόν θάνατο ἀνασταίνοντας τόν Λάζαρο, καί μέσα τους εἶχαν τήν πληροφορία ὅτι Αὐτός εἶναι πού θά ἐχάριζε ζωὴ αἰώνιο στους ἀνθρώπους. Καί ἐν τῇ ἀπλότητί τους βγάλανε τά πουκαμισάκια τους καί τά στρώσανε κάτω γιὰ νά περάσῃ ὁ Χριστός ἐπάνω. Ἦταν μία ἔκφρασις σεβασμοῦ καί εὐλαβείας.

Ἐφώναζαν· «Ὡσαννά! Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου!». Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης εἶδε στά κλαδιά ἐκεῖνα ὄχι ἀπλῶς τὰ σύμβολα τῆς νίκης τοῦ ἐρχομένου Βασιλέως, ἀλλὰ τὰ νικητικά κατὰ τῶν παθῶν σύμβολα καί τὰ σύμβολα τῶν ἱερῶν ἀρετῶν, τὰ ὅποια πρέπει νά ἔχη δρέψει ὁ ἀγωνιστής Χριστιανός, καί ὁ κοσμικός καί ὁ μοναχός καί πολύ περισσότερο ὁ ἱερωμένος, ἐν ὄψει τῶν μεγάλων ἑορτῶν τοῦ Πάθους καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Δέν μποροῦμε νά ἐρχόμαστε μέ ἄδεια χέρια σ' αὐτές τίς μεγάλες ὥρες καί τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ζωῆς μας: «Οὐκ ὀφθήση ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου κενός» (Δευτ. ιστ' 16), λέγει ἡ Ἁγία Γραφή, δηλαδή, δέν θά παρουσιασθῆς μπροστά στόν Κύριό σου μέ ἄδεια χέρια. Πρέπει νά ἔχῃς κάτι, νά κρατᾶς κάτι, καί νά δείξῃς μ' αὐτόν τόν τρόπο ὅτι ἐπάλαιψες, ὅτι ἀγωνίστηκες. Ἐκφράζεις μ' αὐτόν τόν τρόπο τήν ἀγάπη σου, τήν πίστι σου, τήν εὐλάβειά σου, τήν ἀφοσίωσί σου στόν Χριστό. Καί τό σπουδαιότερο πού ἔχει νά κάνῃ κανεῖς εἶναι νά ἀγωνισθῆς τόν καλό ἀγῶνα τῆς μετανοίας, νά ἔχῃς ἔργα μετανοίας καί νά κρατᾶς στά χέρια του –συμβολικά πλέον– τὰ βαῖα, δείχνοντας ὅτι: «Χριστέ μου ἐπάλαιψα, κάπου ἐγονάτισα, κάπου ἐνίκησε ὁ ἀντίδικος, ἀλλά δέν μέ ἐνίκησε εἰς τέλος. Εἰς τέλος μέ τήν Χάρι Σου, μέ τήν δύναμί Σου, μέ τήν βοήθειά σου στάθηκα ὄρθιος καί ὄρθιος ἔρχομαι, προσπαθώντας νά μιμηθῶ τήν ἀπλότητα, τήν ἀγνότητα καί τήν καθαρότητα τῶν ἀπειροκάκων παιδῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, νά Σοῦ πῶ: Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Ὡσαννά ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις, ὁ ὁποῖος κατέβῃς ἐπί τῆς γῆς, ὁ

ὠραῖος Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας, καί πορεύεσαι διά δόξης ἀλλά καί δι' ἀτιμίας τήν ὁδόν πρός τό Πάθος τό ἄχραντον, τό Πάθος τό ἐκούσιον, τό θεληματικόν, τό Πάθος τό ὅποιον κατεδέχθῃς γιά τήν δική μου σωτηρία. Καί εἶσαι ἔτοιμος νά κατέβῃς μέχρι τήν Κόλασι, νά ζητήσῃς μέσα ἀπό ἐκεῖ τὰ παιδιά Σου, τὰ παιδιά τοῦ Ἀδάμ, καί νά ἀναστήσῃς παγγενῆ τόν Ἀδάμ ὡς φιλόανθρωπος. Δοξασιμένο τό ὄνομά Σου. Γεμάτη εὐγνωμοσύνη ἡ καρδιά μου λέει καί ξαναλέει καί δέν κουράζεται νά ἐπαναλαμβάνῃ: Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις! Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, τόν ὅποιον ὁ παλαιός Ἰσραήλ τόν ἀρνήθηκε καί τόν πρόδωσε, ἀλλά Ἐσύ εἶσαι ὁ Βασιλεὺς τοῦ νέου Ἰσραήλ, τοῦ Ἰσραήλ τῆς Χάριτος, τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Βασιλεὺς καί τῆς δικῆς μου τῆς καρδιάς, τῆς ἀμαρτωλῆς ἀλλά καί ποθοῦσης Σε, τῆς πιπτούσης ἀλλά καί ἀγωνιζομένης καί μέ τήν Χάρι Σου ἰσταμένης. Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου!”

Εὐχηθῆτε, σεβαστέ Γέροντα, νά μᾶς δώσῃ πολλή Χάρι ὁ σήμερον εἰς τήν Ἁγίαν Πόλιν Εἰσερχόμενος, τόν ὅποιον τό βράδυ θά ὑποδεχθοῦμε περικείμενον στολήν ἀτιμίας γιά μᾶς, ὡς Νυμφίον τῆς Ἐκκλησίας. Νά μᾶς δώσῃ πολλή Χάρι, πολλή δύναμι. Νά στερεώσῃ τήν πίστι μας, τήν ἐλπίδα μας. Νά μᾶς ἐτοιμάσῃ θέλησιν μετανοίας, θέλησιν ἐπιστροφῆς, θέλησιν σωτηρίας καί νά δώσῃ νά ἔχουμε τήν μερίδα μας ὄχι μετὰ τοῦ προδότου μαθητοῦ, ὄχι μετὰ τῶν ἀπειθῶν Ἰουδαίων, ὄχι μετὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς παλαιᾶς ἐκείνης θρησκείας, οἱ ὅποιοι ἔκλεισαν πεισματικά τὰ μάτια τους ἐνώπιόν Του,

ἀλλά τήν μερίδα μας μετά τῶν ἀπειροκάκων παιδίων, μέ τόν ἀγνό, τόν ἀπλό ὄγλο, τόν «πλείστο ὄγλο», τόν ἀναξιονό-
μαστο μὲν γιά τούς μεγάλους καί ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας, τοῦ
ὁποίου ὅμως τά ὀνόματα εἶναι λεπτομερῶς γραμμένα ἐν βί-
βλω ζωῆς, τήν μερίδα μας μαζί μέ τήν Θεοτόκο, τούς ἁγίους
Ἀποστόλους καί ὄλους τούς Ἁγίους, οἱ ὅποιοι διά βίου Τόν
ἐδόξασαν ἔργω καί λόγῳ καί νοί. Ἀμήν.

Κυριακή τῶν Βαΐων ἐσπέρας

Ὁλοκληρώνεται ἀπόψε, ἀγαπητοί μου, ὁ ἐορτασμός τῆς
θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Κυρίου στή Ἱεροσόλυμα, πού
μαζί μέ τήν χθεσινή ἔγερσι τοῦ Λαζάρου ἀποτελοῦσαν ἕνα
φωτεινό μεταίχιμο χαρᾶς καί ἀναπαύσεως ἀνάμεσα στήν Ἀ-
γία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή καί στήν Ἁγία καί Μεγάλη
Ἑβδομάδα, στήν ὁποία εἰσερχόμεθα λειτουργικῶς μέ τήν ἀ-
κολουθία τοῦ Ὁρθοῦ τῆς Μεγάλης Δευτέρας, πού ἐδῶ στό
Ἅγιο Ὅρος, κατά τήν τάξι καί παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας,
ψάλλεται στήν ὥρα τῆς, δηλαδή αὔριο τό πρωί ξημερώμα-
τα, ὅταν θά κτυπήσῃ τό τάλαντο γιά νά συναχθοῦμε γιά
τόν Ὁρθοῦ στήν Ἐκκλησία. Αὐτός θά εἶναι ὁ «Νυμφίος»
καί ὄχι ἀφ' ἐσπέρας, ὅπως γίνεται στόν κόσμο τό βράδυ τῆς
Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Ἐδῶ τηρεῖται ἡ ἀρχαία τάξι τῆς Ἐκ-
κλησίας.

Μετά ἀπό αὐτήν τήν ἀνάπαυσι, πού πήραμε μιά ἀνάσα
ἀπό τόν ἀγῶνα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τόν ἀγῶνα
τῆς νηστείας, πού ἦταν κοπιαστικός γιά τό σῶμα, καλοῦμα-
στε νά ἀναλάβουμε μέ περισσότερη ὄρεξι καί περισσότερη

φιλοτιμία μείζονα ἀκόμη ἀγῶνα ἀπό αὔριο τό πρωί, ἐτοιμα-
ζόμενοι κι ἐμεῖς νά ἀκολουθήσουμε λειτουργικῶς τόν Κύριο
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό στήν μακρά καί ἀνάντη ὁδὸ πρὸς τό
Πάθος.

«Τά Πάθη τά σεπτὰ ὡς φῶτα σωστικά» θά ἀνατεῖλῃ ἡ
Μ. Δευτέρα. Σάν φῶτα δηλαδή, τά ὁποῖα θά φέγγουν μέσα
στήν ζωὴ μας καί θά παίζουν τόν ρόλο πού παίζει ἕνας φά-
ρος σ' ἕνα ἐπικίνδυνο ὕφαλο στήν μέση τοῦ πελάγους γιά
τήν σωτηρία ἑνὸς πλοίου. Ζοῦμε στό «πολυτάραχον τοῦ βί-
ου κλυδώνιον», στήν πολυτρικυμισμένη δηλαδή θάλασσα
τοῦ βίου, πού τά ἀλμυρά κύματα τῆς ἁμαρτίας ἀπειλοῦνε
τήν ὑπαρξί μας καί τήν σωτηρία μας κάθε ὥρα καί στιγμή,
καί ὁ ζόφος, τό σκοτάδι, ἡ ἀσέληνος νύκτα τῆς ἁμαρτίας, ὁ
οἶστρος τῆς ἀκολασίας ἐτοιμάζεται ἀνά πᾶσαν στιγμὴν, ἂν
μείνουμε χωρὶς φῶς, χωρὶς βοήθεια, χωρὶς στηριγμό, νά μᾶς
“καῖναντίση”, ὅπως λένε οἱ ναυτικοί, δηλαδή νά μᾶς βουλιά-
ξῃ αὐτανδρους. Τά φῶτα λοιπόν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος,
δηλαδή τό Πάθος τοῦ Κυρίου, ὁ Σταυρός Του, ἡ Ἁγία Του
Ἀνάστασις, εἶναι αὐτά τά ὁποῖα θά μᾶς φωτίσουν ὡς τά κα-
τάβαθα τοῦ εἶναι μας καί θά μᾶς δώσουν τίς σωστὲς προ-
τεραιότητες στήν ζωὴ μας, ἀλλὰ ταυτόχρονα καί ὅλη τήν
σωτήρια Χάρι πού εἶναι ἀπαραίτητη καί ἀναγκαία γιά νά
διαπλεύσουμε αὐτό τό πέλαγος, τό μέγα πέλαγος τῆς ζωῆς
καί νά προσορμισθοῦμε μέ ἀσφάλεια στό λιμάνι τῆς Βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ.

Κάθε μέρα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἡ Ἐκκλησία μας θά
μᾶς προβάλλῃ καί ὠρισμένα πρόσωπα ἢ γεγονότα, βάσει

των οποίων ἐμεῖς θά καθρεφτιστοῦμε καί θά στοχαστοῦμε. Καί τά πρῶτα, τῆς Μ. Δευτέρας, εἶναι τό πρόσωπο τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Παγκάλου καί τό περιστατικό τῆς ὑπό τοῦ Κυρίου καταρασθείσης καί ξηρανθείσης συκῆς.

Ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Πάγκαλος εἶναι μία εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στήν Παλαιά Διαθήκη. Ἡ λέξις Πάγκαλος δέν ἔχει τήν ἔννοια ὅτι εἶχε ὅλο τό σωματικό κάλλος πού μποροῦσε νά διανοηθῆ κανεῖς, δέν μιλάει γιά ἐξωτερική ὁμορφιά, δέν ξέρουμε ποιά ἦταν ἡ μορφή τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ. Ἀλλά μιλάει γιά τήν ἐσωτερική ὁμορφιά, τό κάλλος τῆς ψυχῆς του, τήν ἀγνότητα καί τήν σωφροσύνη του, ἡ ὁποία ἀποδείχθηκε περίτρανα πολλές φορές. Καί ὅταν ἀδικήθηκε ἀπό τοὺς ἀδελφούς του ἀπό φθόνον, καί ἔφθασαν στό σημεῖον νά τόν ἐξοντώσουν, νά τόν πουλήσουν. Πουλήθηκε ἀπό τοὺς ἀδελφούς του! Καί ὁ Χριστός πουλήθηκε ἀπό ἀδελφό Του, ἀπό μαθητή Του, τόν Ἰούδα. Καί δέν ἐμνησικάκησε ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Πάγκαλος, ἔδειξε ἀνωτερότητα, ἔδειξε ἀγάπη. Ὅταν βρέθηκαν στήν ἀνάγκη του, ὅλους τοὺς ἀγκάλιασε, ὅλους τοὺς οἰκονόμησε, μέ ὅλη τήν στοργή του τοὺς ἐκάλεσε στήν Αἴγυπτο, τοὺς ἔζησε κυριολεκτικά, τοὺς ἔσωσε. Ἔτσι καί ὁ Κύριός μας, ὁ ἀμνησίκακος Κύριός μας «λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπειλεῖ» (Α΄ Πέτρο, β΄ 23). Καί ὅταν τόν σταυρώσανε, εἶπε: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. κγ΄ 34). Εἶχε τό ἀμνησίκακον ὅπως ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος -ὥραϊα μᾶς εἶπε ἡ ἀνάγνωσις- εἶναι τό μοντέλο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Μπορεῖ νά εἶναι πρωθύστερο σχῆμα. Πρῶτα ὁ Ἀδάμ, πολύ-πολύ ἀργό-

τερα ὁ Χριστός, ἀλλά Αὐτός εἶναι τό μοντέλο. Βάσει Αὐτοῦ ἐδημιούργησε ἡ Τρισηλίος Θεότης τόν Ἀδάμ, τόν ἄνθρωπο. Τό ἀμνησίκακον λοιπόν τοῦ Χριστοῦ τό εἶχε ὁ ἅγιος Ἰωσήφ.

Ὁ Χριστός μας ἀκόμη ἦταν τό πρότυπο τό αἰώνιο τῆς ἀγνότητος, τῆς σωφροσύνης καί καθαρότητος. Καί ὁ ἅγιος Ἰωσήφ εὐρέθηκε μέσα σέ ἓνα κυκεῶνα πειρασμῶν, καί μάλιστα σέ πλήρη κοσμική ἀδυναμία, προδωμένος, πουλημένος ἀπό τοὺς ἀδελφούς του, ξεγραμμένος ἀπό ὅλους. Καί ἐκεῖ σ' αὐτήν τήν κατάστασι, πού θάλεγε κανεῖς ὅτι ἦταν ἡ εὐκαιρία τοῦ διαβόλου, ἐκεῖ ἀπεδείχθη βράχος ἀρετῆς καί σωφροσύνης. Ὅταν ἡ κυρία Πετεφρῆ τόν ἀπομόνωσε καί προσπάθησε νά τόν ὀδηγήσῃ στήν ἁμαρτία, ὅπως τοῦ τραβήξε καί τά ροῦχα, τᾶφῃσε πίσω του καί ἔφυγε γυμνός. Θά ἀκούσουμε αὔριο ὅτι «καί γυμνός οὐκ ἠσχύνετο, ὡς ὁ πρωτόπλαστος πρό τῆς παρακοῆς» (Δοξαστικόν ἀποστίχων Μ. Δευτέρας).

Σήμερα τό νά εἶναι κανεῖς γυμνός εἶναι ὑπόθεσις ντροπῆς, γιατί ἔχουμε μέσα μας τήν ἁμαρτία, ἔχουμε λόγους νά ντρεπόμαστε, καί ὅταν κανεῖς εἶναι γυμνός, εἶναι κατάστασις δαιμονισμοῦ. Ὁ λεγόμενος «γυμνισμός» εἶναι μία κατάστασις δαιμονισμοῦ! Θυμηθεῖτε καί τήν περίπτωσι τοῦ δαιμονιζομένου στό Εὐαγγέλιο, ὁ ὁποῖος «ίμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο» (Λουκ. η΄ 27), ἀλλά ἔφευγε γυμνός στίς ἐρημιές καί δεξιά καί ἀριστερά. Ὁ «γυμνισμός» λοιπόν ὁ σημερινός εἶναι δαιμονισμός. Ἀλλά ἐδῶ, στήν περίπτωσι τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ, ἔχομε τόν πρό τῆς πτώσεως. Ἦταν ὁ γυμνισμός τῆς ἀθωότητος. Ὁ Ἀδάμ ἔνοιωσε τήν γύμνωσί του μετά ἀπό τήν ἁμαρτία. Τοῦ λέει

ὁ Θεός: “Ποῦ εἶσαι; Γιατί κρύφθηκες;” “Εἶμαι γυμνός”. “Καί ποιός σοῦ εἶπε ὅτι εἶσαι γυμνός;” “Ἡ ἁμαρτία, τήν ὁποία διέπραξα προηγουμένως, αὐτή μοῦ εἶπε ὅτι εἶμαι γυμνός. Αὐτή μοῦ ἀπεκάλυψε αὐτήν τήν κατάστασι τῆς ντροπῆς”. Μέχρι ἐκεῖνη τήν ὥρα δέν εἶχε λόγους νά ντρέπεται. Καί ὁ Ἰωσήφ, διότι ἀκριβῶς γιά τήν ἀποφυγή τῆς ἁμαρτίας ἐπέτρεψε στόν ἑαυτό του αὐτήν τήν γυμνότητα, ὅχι ἀπλῶς δέν εἶχε λόγους νά ντρέπεται, ἀλλά εἶχε νά λάβῃ καί πολλοῦς στεφάνους ἀπό τόν Κύριο.

Ἀμνησίκακος, λοιπόν, σῶφρων, ἀγνός, παρθένος, ἐλεήμων, φιλόανθρωπος. Ἦταν αὐτός πού στά χρόνια τῆς σιτοδείας, τῆς πείνας τῆς μεγάλῃς, ἄνοιξε τίς ἀποθήκες, ἄνοιξε τά ταμεία, ἄνοιξε τό σπίτι του καί «ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Ψαλμ. ρια΄ 9).

Παρουσιάζοντάς μας λοιπόν τόν ἅγιο Ἰωσήφ ἡ Ἐκκλησία, ἔχει νά μᾶς πῆ νά τόν μιμηθοῦμε κατά δύναμιν, καί οἱ μοναχοί καί οἱ κοσμικοί καί πολύ περισσότερο ἐμεῖς οἱ κληρικοί καί ἀκόμη περισσότερο οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουμε μείζονα εὐθύνη ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Καί τό περιστατικό τῆς ξηρανθείσης συκῆς ἔχει νά μᾶς πῆ, νά μᾶς βρῆ καί μᾶς ἀκάρπους ὁ Χριστός, χωρίς καρπούς μετανοίας. Διότι βεβαίως ὁ Χριστός δέν εἶναι ἐκδικητικός: “Πεινοῦσα. Δέν βρῆκα καρπούς. Καταραμένη νᾶσαι. Νά ξεραθῆς!”, διότι τότε θά ἦταν ἐμπαθῆς ὁ ἀπαθῆς Θεός. Μακρυνά ἀπό μᾶς τέτοια βλασφημία! Μακρυνά ἀπό μᾶς τέτοια ὕβρις. Ἀλλά ἦταν μία προειδοποίησις γιά μᾶς τούς

ἀνθρώπους, ὅτι, ὅταν θά συναντηθοῦμε μέ τόν Κύριο, δέν πρέπει νά μᾶς βρῆ ἀκάρπους. Πρέπει νά ἔχουμε καρπούς. Καί οἱ καρποί αὐτοί, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἶναι τά καλά ἔργα: «Μανθανέτωσαν δέ καί οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι..., ἵνα μή ὦσιν ἄκαρποι» (Τίτ. γ΄ 14). Νά μαθαίνουν οἱ δικοί μας, δηλαδή οἱ Χριστιανοί, νά πρωτοποροῦν σέ καλά ἔργα, γιά νά μή εἶναι ἄκαρποι. Καί τά καλά ἔργα εἶναι βεβαίως ἡ φιλοanthropia καί ἡ ἐλεημοσύνη καί ὅλα αὐτά, ἀλλά πρωτίστως εἶναι τά ἔργα τῆς μετανοίας, οἱ μυστικοί στεναγμοί τῆς καρδιάς, τά δάκρυα, αὐτή ἡ ἐσωτερική κραυγή ἀπό μέσα, πού σκίζονται τά φυλλοκάρδια καί φωνάζουν: «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λουκ. ιη΄ 13), «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» (Λουκ. κγ΄ 42). Αὐτά τά δάκρυα, τά ὁποῖα μυστικά στό ταμειῶν, δηλαδή στό κρυφόν δωμάτιο τῆς προσευχῆς, ἐκεῖ μέσα θά σταλάξουν ἀπό τά μάτια τοῦ πιστοῦ καί θά πέσουν σάν διαμάντια στή χούφτα τοῦ Θεοῦ. Αὐτά τά ἔργα περιμένει ὁ Θεός, αὐτούς τούς καρπούς περιμένει ἀπό μᾶς.

Εὐχηθῆτε καί σέ μένα νά μή μείνω ἀμέτοχος τῆς ἀρετῆς τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ, τοῦ ὁποίου φέρω τό ὄνομα, καί νά μᾶς εὐρεθῶ μέ ἄδεια χέρια, ἄκαρπος, τήν ὥρα πού θά συναντηθοῦμε tête à tête, πρόσωπο πρὸς πρόσωπο, μέ τόν Κύριο. Τό ἴδιο εὐχομαι καί γιά σᾶς. Ἀμήν.

Μεγάλη Δευτέρα

Ἐμῆρωσε Μεγάλη Ἑβδομάδα, πού εἶναι μεγάλη ὄχι γιατί ἔχει περισσότερες ἡμέρες ἀπό τίς ἄλλες ἑβδομάδες τοῦ

χρόνου ή γιατί ένδεχομένως οί ώρες καθεμιάς ήμέρας είναι περισσότερες από τίς ώρες τών συνήθων ήμερών του έτους, αλλά γιατί είναι μεγάλα και σπουδαία αυτά τά όποια λαμβάνουν χώρα σ' αυτήν τήν έβδομάδα. Είναι μεγάλη ή ταπεινωσις του Κυρίου ήμών Ίησοϋ Χριστοϋ. Είναι μεγάλη ή μακροθυμία Του. Είναι μέγα τό Πάθος Του. Είναι μεγάλη ή αγάπη Του για τόν άνθρωπο. Είναι μεγάλη ή άνεξικακία Του. Είναι μεγάλη ή άμνησικακία Του. Είναι μέγας ό Σταυρός Του. Είναι μέγας ό θάνατός Του. Είναι μεγάλη ή κατάβασίς Του στά ταμεία του Άδου. Είναι μεγάλη ή λύτρωσις, τήν όποία προσφέρει στον Άδάμ παγγενή, σέ όλο δηλαδή τό ανθρώπινο γένος. Είναι μεγάλη ή Άνάστασις Του, ή όποία κατοπιν θά ακολουθήση. Είναι μεγάλη ή λύτρωσις, μεγάλη ή σωτηρία, μεγάλη ή αιωνιότητα πού μās προσφέρει. Κι όλα αυτά συγκεφαλαιωμένα θά τά ζήσουμε λειτουργικά αυτές τίς ήμέρες, αυτές τίς ώρες. Από τήν Άγία και Μεγάλη Δευτέρα μέχρι τήν Άγία και Μεγάλη Κυριακή του Πάσχα.

Άκούσαμε στό Εϋαγγέλιο, τό όποιο διαβάστηκε προηγουμένως στην Προηγιασμένη, ένα μεγάλο, συνταρακτικό γεγονός, τό όποιο περιμένει τήν ανθρωπότητα, μās περιμένει όλους. Ένα γεγονός, τό όποιο πιστεύουμε και όμολογοϋμε κάθε φορά πού λέμε τό Σύμβολο της Πίστεως: «Και πάλιν Έρχόμενον μετά δόξης κρΐναι ζώντας και νεκρούς, ου τής βασιλείας ουκ έσται τέλος». Προσδοκοϋμε τήν Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου ήμών Ίησοϋ Χριστοϋ, τήν Παρουσία Του ή όποία θά είναι γεμάτη δόξα, δέν θά είναι μέ τήν ταπεινωσι της πρώτης ελεύσεώς Του. Τήν Παρουσία ή όποία θά

είναι συνδεδεμένη μέ τήν Κρίσι, τήν τελική και αιώνιο Κρίσι, ένώπιον της όποίας θά εύρεθοϋμε όλοι, και όσοι τήν πιστεύουμε και όσοι έξω από τήν μάνδρα της Έκκλησίας δέν τήν πιστεύουν, δέν τήν περιμένουν ή δέν τήν φαντάζονται. Θα έρθη, λέει, «τό σημείον του Υιου του ανθρώπου» (Ματθ. κδ' 30) θά προπορευεται. Ποιό είναι αυτό τό σημείον; Είναι ό Σταυρός του Χριστοϋ. Ό Τίμιος και Ζωοποιός Σταυρός. Αυτόν τόν όποιο πολλοί τόν έβλασφήμησαν έργω και λόγω στην ζωή τους, τόν περιφρόνησαν, τόν λησμόνησαν ή όταν έτέθη στον ώμο τους τόν άπερριψαν. Αυτός ό Σταυρός του Κυρίου ήμών Ίησοϋ Χριστοϋ, τό λάβαρο της δόξης Του! Αυτό είναι τό σημείο της δόξης, αυτή είναι ή δόξα του Χριστοϋ, ό Σταυρός του Κυρίου.

Ύπάρχει μία παρεξήγησις μεγάλη. Όλίγον πρό του Πάθους έπλησίασαν τόν Κύριο να τόν δοϋνε μερικοί Έλληνες, οί όποιοι είχαν πάει να λάβουν μέρος στο Ίουδαϊκό Πάσχα στα Ίεροσόλυμα. Δηλαδή προσήλυτοι στον Ίουδαϊσμό, έλληνικης καταγωγής, γλώσσης και πολιτισμοϋ. Και είπαν στον Χριστό: «Ήλθαν κάποιοι Έλληνες να σε δοϋν». Και Έκείνος άτάραχος τούς είπε: «έλήλυθεν ή ώρα ίνα δοξασθή ό Υιός του ανθρώπου» (Ίωαν. ιβ' 23). Και ένόμισαν μερικοί ότι ήλθε ή ώρα να δοξασθή ό Χριστός από τούς Έλληνες. Από ένα έθνος, ένα λαό! Ότι εμείς θα γινόμασταν ή άφορμή και ή αίτία να δοξασθή ό Κύριος ήμών Ίησοϋς Χριστός! Είναι πολύ άφελής και πολύ μακριά από τήν αλήθεια μία τέτοια έρμηνεία. Η δόξα του Χριστοϋ είναι ό Σταυρός. Για τόν Σταυρό μιλοϋσε. Για τό Πάθος Του συνέχιζε παρακάτω να τούς

λή. Τούς τό ἔβαζε μέ τό κουταλάκι στό στόμα. Ὅτι ἡ δόξα Του θά εἶναι ἡ ἐσχάτη ταπεινώσις. Γιατί ὁ σταυρός ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἐξευτελισμός, ἦταν ἡ θανατική καταδίκη πού προοριζόταν γιά τούς χειροτέρους κακούργους. Ἐνα συνηθισμένο κακούργο τόν κατεδίκαζαν ἤ σέ ἀποκεφαλισμό ἤ σέ κρέμασμα ἤ σέ λιθοβολισμό. Ἀλλά τά μεγαλύτερα καθάρματα τῆς κοινωνίας, τούς πιό εἰδεχθεῖς ἐγκληματίες, αὐτούς πού εἶχαν διαπράξει τά ἀνήκουστα, αὐτούς ἐσταυρώνανε. Γι' αὐτό καί λέγανε: «ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμιάμενος ἐπί ξύλου» (Γαλ. γ' 13). Καταραμένος εἶναι κάθε ἕνας ὁ ὅποιος σταυρώνεται. Καί ἐδῶ, αὐτήν τήν κατάρα τήν ἀνέλαβε πάνω Του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, θεληματικά, μέ ὅλη Του τήν εὐχαρίστησι, μέ ὅλη Του τήν ὄρεξι, γιά νά ἀπαλλάξῃ ἐμᾶς ἀπό τήν κατάρα καί γιά νά μᾶς δώσῃ τήν εὐλογία, τήν ζωή, τήν χαρά καί τό φῶς τό αἰώνιο.

Αὐτός ὁ Σταυρός, λοιπόν, ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ, θά προηγηθῇ μαζί μέ τούς ἀγίους Ἀγγέλους καί Ἀρχαγγέλους, καί θά κριθοῦμε ὅλοι μέ ἕνα νόμο, μέ μία ζυγαριά: Τόν νόμο τοῦ Εὐαγγελίου, τόν νόμο τῆς ἀγάπης. Τά θυμᾶστε: «Ἐπει-
νασα καί ἐδώκατέ μοι» ἢ ἀντίθετα «καί οὐκ ἐδώκατέ μοι» οἱ ἄλλοι, «ἐδίψησα καί ἐποτίσατέ με» ἢ «οὐκ ἐποτίσατέ με», ἤμουν ξένος καί μέ δεχθήκατε ἢ δέν μέ δεχθήκατε, ἤμουν ἀσθενής καί μέ ἐπισκεφθήκατε καί μέ παρηγορήσατε ἢ δέν μέ ἐπισκεφθήκατε καί δέν μέ παρηγορήσατε, καί οὕτω καθ' ἑξῆς (Ματθ. κε' 31-46).

Ἡ Μεγάλη Δευτέρα, λοιπόν, εἰσάγοντάς μας στήν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν, μᾶς γυρίζει τό βλέμμα πολύ-πολύ πιό προ-

στά καί πολύ-πολύ πιό μακρῶς. Στήν Δευτέρα Παρουσία καί στήν Κρίσι καί στόν λόγο τόν ὁποῖο ἔχουμε νά δώσουμε, στήν ἀπολογία τήν ὁποία ἔχουμε νά κάνουμε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Καί εἶναι σάν νά μᾶς φωνάξῃ μέ χίλιες σάλπιγγες ἱερχούντιες ἡ Ἐκκλησία μας (σάν τίς σάλπιγγες δηλαδή πού σαλπίσανε καί πέσαν τά τεῖχη τῆς Ἱερουσολῶν στήν Π. Διαθήκη) καί νά μᾶς λέῃ: «Προσέξτε, ἀξιοποιήστε τήν θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀξιοποιήστε τήν ταπεινώσι, ἀξιοποιήστε τήν Χάρι, ἀξιοποιήστε τόν Σταυρό Του, ἀξιοποιήστε τήν κάθοδό Του μέχρι τήν Κόλασι, ἀξιοποιήστε τήν Ἀνάστασί Του, ἀξιοποιήστε τά πάντα, τά ὅποια θά δῆτε νά παρουσιάζονται μπροστά σας, οὕτως ὥστε, ὅταν θάρθῃ ἡ ὥρα νά βρεθῆτε ἀπέναντί Του, νά μή βρεθῆτε πρό δυσαρέστου ἐκπλήξεως, καί νά μή εἶναι ἡ ἀνάστασίς σας ἀνάστασις κρίσεως, δηλαδή κατακρίσεως, καταδίκης, ἀλλά νά εἶναι ἀνάστασις ζωῆς αἰωνίου, ἀνάστασις τήν ὁποία θά σφραγίσῃ ἡ χαρά καί τό φῶς τῆς κοινωνίας μέ ὅλη τήν Ἁγία Τριάδα, μέ τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, μέ ὅλους τούς φωτοειδεῖς Ἀγγέλους καί Ἀρχαγγέλους».

Μακάρι μέ τίς εὐχές τοῦ σεπτοῦ Γέροντος καί Καθηγουμένου π. Γεωργίου καί τῶν Πατέρων νά ἀξιωθοῦμε ὅλοι μας, ὄχι μόνον ἡ ἀδελφότης ἀλλά καί οἱ ὑπόλοιποι, οἱ προσκυνηταί, καί τελευταῖος καί ἐγώ πού εἶμαι μαζί σας, αὐτῆς τῆς μεγάλης Χάριτος, νά οἰκειοποιηθοῦμε ἐπί σωτηρία μας τήν Χάρι τοῦ ἀχράντου Πάθους καί τῆς Ἀναστάσεως. Ἀμήν.

Μεγάλη Τρίτη

Είναι η ημέρα κατά την οποία η Ἐκκλησία μας μᾶς παρουσιάζει μία μορφή μπροστά μας πρὸς μίμησιν καὶ δειλά-δειλά παρουσιάζεται ἀπὸ δίπλα καὶ μία ἄλλη πρὸς ἀποφυγὴν. Ἡ πρώτη μορφή ἦταν βουτηγμένη μέσα στό σκοτάδι καὶ ξαφνικά φωτίσθηκε ὀλόκληρη. Ἡ ἄλλη, ἐνῶ ἦταν βουτηγμένη στό φῶς, ἄρχισε νά σκοτεινιάζει μέχρι πού βυθίστηκε ἐντελῶς στό σκοτάδι. Ἡ πρώτη εἶναι μία γυναίκα τοῦ δρόμου. Ἡ δεύτερη εἶναι ἕνας ἀπόστολος, ἕνας ἀπὸ τὸ δωδεκάριθμον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ γυναίκα ἐκεῖνη τοῦ δρόμου εἶχε ζήσει μία ζωή βουτηγμένη μέχρι τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς της μέσα στήν ἁμαρτία καὶ στήν ἀκολασία. Προσπαθοῦσε νά γεμίσει τὸ κενό τῆς ψυχῆς της, στό ὅποιο προφανῶς δέν εἶχε κρατήσει θεοὶ γιὰ τὸν Θεό, μέ ἀγάπες προσωρινές, πρόσκαιρες, ἀλλὰ τὸ κενό αὐτὸ οὐδέποτε ἐγέμισε, καὶ ἡ γυναίκα αὐτὴ οὐδέποτε ἐγνώρισε πληρότητα ψυχῆς, δέν εἶδε –ἄς τὸ ποῦμε ἔτσι– παρὰ τὸ πλῆθος τῶν ἡδονῶν τὸ ὅποιο ἀπελάμβανε, ποτέ μιὰ ἄσπρη μέρα στήν ὁποία νά γεύτηκε ἀληθινὴ χαρά.

Πληροφορήθηκε ὅτι ὑπῆρχε ἕνας διδάσκαλος, τὸν ὅποιο ὠρισμένοι ἔλεγαν ὅτι ἦταν ὁ Μεσσίας καὶ ὠρισμένοι τὸν ἀπέρριπταν. Ἄλλοι λοιπὸν ἔλεγαν ὅτι ἦταν ὁ Μεσσίας, ὁ ἀναμενόμενος τῶν Προφητῶν, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ σάν νά ξύπνησε μέσα της ἡ νεκρὴ ὡς ἐκεῖνη τὴν ὥρα συνειδήσις καὶ εἶπε: “Θά πάω νά τὸν βρῶ καὶ θά πέσω στά πόδια Του. Τί νά τοῦ προσφέρω; Πέρα ἀπὸ τίς ἁμαρτί-

ες τίς ὁποῖες ἔχω κάνει, τί νά Τοῦ προσφέρω;” Ἐσκέφθηκε λοιπὸν νά πάρῃ ἕνα ἄρωμα σπουδαῖο, τὸ ὅποιο κατὰ τὴν παράδοσι ἦταν πολύτιμο.

Ἄκουσε ποῦ βρίσκεται ὁ Χριστός, ἔσπευσε, ἐπῆγε, ἔπεσε στά πόδια Του. Δέν μπορούσε νά μιλήσῃ, δέν εἶχε λόγια νά πῇ. Τί νά πῇ; Μιλοῦσε ἡ ταπεινώσις της, ἡ συντριβὴ της, τὰ δάκρυά της. Τὰ χρόνια ἐκεῖνα συνήθιζαν νά πλύνουν τὰ πόδια τῶν ξένων πού μπαῖναν σ’ ἕνα σπίτι, καὶ μάλιστα τὴν δουλειὰ αὐτὴ τὴν κάναν οἱ τελευταῖοι δοῦλοι, κάτι τὸ ὅποιο ἐμιμήθη καὶ ὁ Χριστός –θά μᾶς ὑπενθυμίση τὸ γεγονὸς αὐτὸ αὔριο ἡ Ἐκκλησία, στὸν Νιπτῆρα–. Καὶ ἡ γυναίκα ἐκεῖνη ἀντί νά χρησιμοποιήσῃ νερό, ἐχρησιμοποίησε τοὺς κρουνούς τῶν δακρυῶν της γιὰ νά πλύνῃ τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ, καὶ κατόπιν τὰ ἄλειψε μέ ἐκεῖνο τὸ πολύτιμο μύρο καὶ, ἀφοῦ ξέπλεξε τὰ μαλλιά της τὰ μακρὰ καὶ τὰ σκούπισε, ἔμεινε ἐκεῖ θρηνώντας. Τίποτε! Δέν ἀκούσαμε μέσα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο νά πῇ μία λέξι. Ἀπλῶς αὐτὴν τὴν συντριβὴ τὴν μεγάλη, τὴν ἐκφραστικὴ μῆς τελείας μετανοίας εἶδαμε στό πρόσωπο καὶ στήν κίνησι αὐτῆς τῆς γυναίκας. Καὶ μαθαίνομε ἀπ’ αὐτὴν τὴν μετάνοια.

Ὅλοι δέν ἔχουν πέσει σέ σαρκικὲς ἀκολασίες κατὰ τὴν πράξι, ἀλλὰ κατὰ τὸν νοῦ, τὴν σκέψι, τὴν διάνοια «οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ρύπου». Ἔλεγε μέγας Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας: «Καὶ γυναίκα οὐ γινώσκω καὶ παρθένος οὐκ εἰμί». Καὶ ποτέ μου δέν μαγαρίστηκα μέ ἕνα δεύτερο πρόσωπο, καὶ ὅμως δέν νοιώθω μέσα μου ὅτι εἶμαι παρθένος! Διότι ἡ ὑπόθεσις τῆς καθαρότητος δέν εἶναι μόνον ἐξωτερικὴ ἀλλὰ καὶ ἐσω-

τερική στην καρδιά, μέσα από την οποία, είπε ο Χριστός, ότι βγαίνουν πορνείες, μοιχείες, ακαθαρσίες και κάθε φαῦλο πρᾶγμα (πρβλ. Ματθ. ιε΄ 18-20).

Λοιπόν, ἔστω κατά την διάνοια και την σκέψι και την πρόθεσι «οὐδείς καθαρός» και ἄμοιρος τέτοιας πτώσεως. Γι' αὐτό λοιπόν και μᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μας νά μιμηθοῦμε την μετάνοια της γυναίκας αὐτῆς, ἡ ὁποία δέν εἶναι ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου. Ἔχουμε δύο περιπτώσεις γυναικῶν πού ἔπλυναν τά πόδια τοῦ Χριστοῦ μέ μύρο, ἡ μία ἦταν ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου Μαρία και ἡ δεύτερη ἦταν ἡ σημερινή τοῦ Εὐαγγελίου πού ἀκούσαμε νωρίτερα, της ὁποίας τό ὄνομα δέν διασώζεται. Εἶναι δύο ἐντελῶς διαφορετικές περιπτώσεις. Ἡ μία ἦταν ἀγνή και παρθένος, ἡ ἄλλη ἦταν ἀπό τόν ἄλλο χῶρο. Ἀλλά ὁ Κύριος ἐδέχθηκε ἐξ ἴσου τό μύρον και της ἀγνῆς και παρθένου ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου, και της τέως ἀκαθάρτου και ἀκολάστου σημερινῆς γυναίκας τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ Ἐκκλησία τήν ἐτίμησε πάρα πολύ, ὄχι ἀπλῶς προβάλλοντας τό πρόσωπό της και τήν πρᾶξι της μετανοίας της στην μέση της Μ. Ἑβδομάδος, τήν Ἁγία και Μεγάλη Τετάρτη, ἀλλά πλέκοντας και καλλιανθεῖς στεφάνους ἀπό ὕμνους λυρικωτάτους, τούς ὁποίους χαρήκαμε και τό πρωί στόν Ὅρθρο και μόλις προσφάτως κατά τήν διάρκεια τοῦ Ἑσπερινοῦ της Προηγιασμένης, ἀνάμεσα στούς ὁποίους κορυφαιοτάτη θέσι ἔχει ὁ ὕμνος της ἁγίας Κασσιανῆς: «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή».

Ἐπάρχει μία μυθολογία, μία παραφιλολογία γύρω ἀπό τό πρόσωπο της ἁγίας Κασσιανῆς, ὅτι τάχα ἡ ἁγία Κασσιανή στά νειάτα της εἶχε παρασυρθῆ και αὐτή στόν βίο της ἁμαρτίας και ὅτι ἀπό τά δικά της βιώματα ἐξέφρασε και ἔγραψε αὐτόν τόν ὕμνο. Αὐτά εἶναι παραμύθια της Χαλιμᾶς! Ἡ ἁγία Κασσιανή ἦταν ἀγνή και παρθένος. Ἀπλῶς, συγκινημένη και αὐτή και συγκλονισμένη ἀπό τήν μετάνοια της γυναικός τοῦ Εὐαγγελίου, μέ τό χάρισμα τό μέγα τό ποιητικό τό ὁποῖο εἶχε λάβει ἀπό τόν Χριστό, ἔγραψε αὐτό τό ποίημα. Μή ξεχνᾶτε ὅτι και ἡ ποίησις εἶναι ἕνα χάρισμα τοῦ Θεοῦ και ὅτι οἱ τρεῖς μεγαλύτεροι θεολόγοι της Ἐκκλησίας μας ποιηταί εἶναι. Καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής (ἄν διαβάσουμε τήν Ἀποκάλυψι, ἕνα ποίημα εἶναι ἡ Ἀποκάλυψις). Καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τό ἴδιο, ποιητής. Καί ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, και ἐκεῖνος ποιητής. Καί ἡ ἁγία Κασσιανή ἦταν μία μεγάλη θεολόγος και μία μεγάλη ποιήτρια της Ἐκκλησίας και ἔγραψε αὐτό ἀπό περισσευμα Χάριτος, πού ἐδέχθηκε ἀπό τόν Θεό, μέ ὄλον αὐτόν τόν λυρισμό, και συγκινεῖ χιλιάδες ψυχές. Εἶναι δέ παρήγορο ὅτι τά τελευταῖα χρόνια και στόν κόσμο –ἐδῶ τό χαρήκαμε μέσα στην παράδοσι μέ τήν παραδοσιακή μουσική ἐπένδουσι και ἐκτέλεσι, και γιά τήν ὁποία εὐχαριστοῦμε πολύ τούς Πατέρες πού τό ψάλανε και στόν Ὅρθρο και στόν Ἑσπερινό– ἀλλά και στόν κόσμο πλέον σταματήσανε ἐκεῖνα τά λαζαρόνικα μέ τίς τετραφωνίες και τίς καντάδες, πού τό κάνανε θέατρο τήν Μ. Τρίτη τό βράδυ και πηγαίνανε στην Ἐκκλησία τάχα γιά νά ἀκούσουνε τό τροπᾶριο της Κασσια-

νης, στην πραγματικότητα όμως για να ακούσουνε τους λαρυγγισμούς μερικῶν ψαλτῶν πού θέλανε να κάνουν ἀπλῶς ἐπίδειξι ἐκεῖνη τήν ὥρα. Τώρα καί στόν κόσμο ἀκόμα, στίς περισσότερες ἐκκλησίες, ψάλλουν σεμνά καί μέ παραδοσιακό μέλος καί χωρίς ἀκρότητες.

Τό πρόσωπο λοιπόν τῆς ἀγίας πλέον πρώην πόρνης καί ἤδη σῶφρονος καί ἠγνισμένης ἀπό τόν Χριστόν προβάλλει ἡ Ἐκκλησία μας ἐνώπιόν μας ὡς πρότυπον πρός μίμησιν.

Τό ἄλλο πρόσωπο εἶναι ἡ σκοτεινή μορφή τοῦ Ἰούδα, ὁ ὁποῖος ἐπελέγη ἀπό τόν Χριστό μαζί μέ τούς ὑπολοίπους 11 Ἀποστόλους, γιά νά εἶναι καί αὐτός στήν στενότερη οἰκογένεια, στόν στενότερο κύκλο τῶν συνεργατῶν, τῶν μαθητῶν, τῶν φίλων, τῶν ἀδελφῶν Του. Καί μάλιστα τοῦ ἔδειξε τόσο μεγάλη ἐμπιστοσύνη, ὥστε αὐτό τό πενιχρό ταμεῖο μέ τό γλίσχρο περιεχόμενο, πού εἶχε ἡ ἀδελφότης τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ γιά τά βασικά τους ἔξοδα, νά τοῦ τό ἔχη ἐμπιστευθῆ τοῦ ἰδίου. Ὁ Χριστός ὡς Παντογνώστης ἐγνώριζε καλά τά βάθη τῆς καρδιάς του καί βεβαίως καί τό μέλλον, τό τί ἐπρόκειτο νά κάνη. Παρά ταῦτα τοῦ ἐμπιστεύθηκε αὐτό τό προνόμιο. Καί ἐκεῖνος ἔκανε κατάχρησι, καί τῆς ἀγάπης τήν ὁποία ἀπελάμβανε ὡς ἕνας ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί τῆς ἐμπιστοσύνης ἡ ὁποία τοῦ ἐδείχθη μέ τό νά τοῦ δώσῃ ὁ Χριστός τό ταμεῖον. Καί ἐπειδή ἦταν κλέπτης, «τά βαλλόμενα ἐβάσταζεν» (Ἰωάν. ιβ' 6). Αὐτά τά ὁποῖα τοῦ ἔδιναν γιά τό ταμεῖο αὐτό τά κράταγε, τά περισσότερα τά κράταγε αὐτός, τά ἔκλεβε.

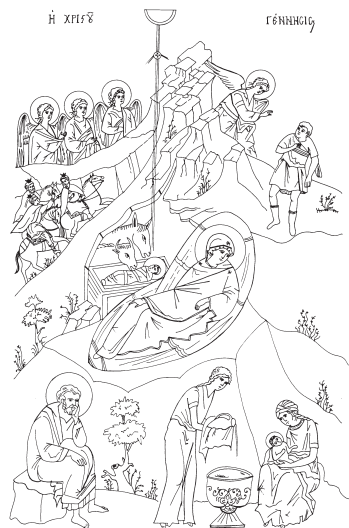
Ἄρχισε ἔτσι σιγά-σιγά νά ἀπομακρύνεται ἀπό τόν Χριστό καί νά προσκολλᾶται στόν χρυσό. Ἀπομακρυνόταν ἀπό τό Φῶς καί πορευόταν πρός τό σκότος. Πίσω ἀπό τόν χρυσό δέν ὑπάρχει τό φῶς. Ἀφ' ἑαυτοῦ δέν φωτίζει, δέν εἶναι αὐτόφωτος. Πίσω ἀπό τόν χρυσό ὑπάρχει τό πάθος τῆς πλεονεξίας καί τῆς πολυκτησίας, πίσω ἀπό τό ὁποῖο κρύβεται αὐτοπροσώπως ὁ διάβολος. Γι' αὐτό τήν συγκεκριμένη κατάστασι, τό συγκεκριμένο πάθος, τήν πλεονεξία, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τό ἐχαρκτήρησε ὡς εἰδωλολατρία (Κολ. γ' 5). Εἶναι τό μόνο ἁμάρτημα πού τό ὀνόμασε ἔτσι! Μέ τήν πλεονεξία αὐτή καί τήν ἐπιθυμία τοῦ χρυσοῦ ὁ Ἰούδας ἄρχισε ὄχι ἀπλῶς νά ἀπομακρύνεται ἀπό τόν Χριστό, ἀλλά νά διαπραγματεύεται καί τήν πώλησι τοῦ Χριστοῦ. Νά «πώληση τόν ἀτίμητον» (γ' Ἰδιόμελον Αἰνῶν Μ. Τετάρτης) γιά ὠρισμένα ἀργύρια τά ὁποῖα θά τοῦ ἐδίδοντο. Ἀλλά αὐτό εἶναι ἡ ὑπόθεσις τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας ἰδιαίτερος μνημονεύει τήν Ἁγία καί Μεγάλη Πέμπτη. Σήμερα μᾶς τόν παρουσιάζει στήν ἄκρη τοῦ δρόμου, ν' ἀρχίζει νά μαυρίζει ἡ μορφή του ἀπό τό πάθος, νά σκοτίζεται, νά ἀπομακρύνεται τοῦ Χριστοῦ, τήν ἴδια ὥρα πού ἀπό τήν ἄλλη μεριά τοῦ μακρουῦ δρόμου ἀρχίζει νά σπεύδῃ ἡ ἄλλη μορφή, πού ἀπό μαύρη καί καταμέλαινα πού ἦταν, ὅσο πλησιάζει στόν Χριστό, ἀρχίζει νά φωτίζεται, νά λαμπρύνεται, μέχρι πού ἔγινε ὅλη φῶς, ὅλη λαμπρότητα, ὅλη ἀγνότητα, ὅλη καθαρότητα, ὅλη ἀγιότητα διά τῆς μετανοίας καί τῆς προσπτώσεως ἐνώπιον τοῦ ἐλέους τοῦ Ἐπειγομένου πρός τό ἄχραντον Πάθος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὴν μὲν μιμηθῶμεν, τοῦ δὲ φύγωμεν προτροπάδην πάση
θυσία ἀδελφοί, καὶ ἑσεῖς οἱ κοσμικοὶ καὶ ἡμεῖς οἱ κληρικοὶ
καὶ οἱ μοναχοί. Ἰδιαίτερα δὲ γιὰ τοὺς νέους (ἐπειδὴ ἔχουμε
καὶ πολλοὺς νέους μαζί μας), διότι αὐτὴ ἡ σαρκικὴ πτώσις,
ἡ ἀπώλεια διὰ σαρκός εἶναι πῶς εὐπερίστατη στοὺς νέους,
ἔ! χτυπᾶμε τὸ καμπανάκι πῶς ἔντονο, γιὰ νὰ εἶναι ὁ ἀγώνας
τῶν νέων πῶς ἔμπονος, πῶς φιλότιμος μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θε-
οῦ, νὰ μὴ πέσουν στὸ βάραθρο αὐτό, ἢ στὴν περίπτωσι πού
ἐνδεχομένως ἔπασαν, νὰ εἶναι ὀλοφώτεινος μπροστά ὁ δρό-
μος τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς μετανοίας.

Καλὴ δύναμι γιὰ τὸ ὑπόλοιπον.

(Συνεχίζεται στὸ ἐπόμενο τεύχος)

**«ΕΙΣ ΤΑ ΙΔΙΑ ΗΛΘΕ,
ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΑΥΤΟΥ
ΠΑΡΕΛΑΒΟΝ»
(Ἰω. α', 11)**

Τὴν ἁγία νύκτα τῶν Χριστουγέννων ἦλθε ἐπιτέλους ὁ μέγας Ἀναμενόμενος, ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν (Γεν. μθ' 10). «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς, ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀνατολή ἀνατολῶν, καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ εὕρομεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ γὰρ ἦλθεν, ἐφάνη, τό φῶς τό ἀπρόσιτον» (Ἐξαποστειλάριον τῶν Χριστουγέννων).

Ἦλθε ὁ μέγας καὶ μοναδικός ἐπισκέπτης, ἀλλὰ ἡ ὑποδοχή πού τοῦ ἔγινε δέν ἦταν ἀνάλογη μέ τὴν λαχτάρα καὶ τὴν προσμονή τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὸν ἐρχομό Του.

Ἦλθεν εἰς τὰ ἴδια, δηλαδή στόν κόσμον Του, στοὺς ἀνθρώπους Του, στά πλάσματά Του, στόν περιούσιον λαόν Του,

---

(*) Ἐόρτιος χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων 2007.

καί αὐτοί δέν τόν δέχθηκαν μέ ἀγάπη, δέν τόν πίστευσαν, δέν τόν ἀνεγνώρισαν Κύριο καί Βασιλέα τους. Καί ὄχι μόνο δέν τόν δέχθηκαν, ἀλλά καί τόν κατεδίωξαν. Καί ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Οὐ παρέλαβον, ἀλλά καί διεκρούσαντο· καί οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλά καί ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἐκβαλόντες ἀπέκτειναν» (Ἑπόμνημα εἰς τό κατά Ἰωάννην, ὁμιλία Γ', PG 59, 74).

Τόν δέχθηκαν ὅμως οἱ ἀπλές καί ταπεινές ψυχές: ὁ δίκαιος Ἰωσήφ ὁ Μνήστωρ, ἡ ἀγία Παρθένος καί Μητέρα Του, οἱ Ποιμένες, οἱ ἐξ ἀνατολῶν Μάγοι, ὁ δίκαιος γέροντας Συμεών ὁ Θεοδόχος καί Ἄννα ἡ προφήτις, ὁ ἐρημίτης Ἰωάννης ὁ Προδρόμος, καί κάποιοι ἄλλοι εὐσεβεῖς καί φοβούμενοι τόν Θεόν.

Οἱ πολλοί ὅμως δέν τόν δέχθηκαν. Δέν τούς τό ἐπέτρεψε ἡ ὑπερηφάνειά τους, ὁ ἐγωκεντρισμός τους, ἡ αὐτάρκειά τους, ἡ αὐτοδικαίωσίς τους. Ἦθελαν νά στήσουν τήν ἰδίαν δικαιοσύνην, νά βασισθοῦν στήν δική τους ἀρετή, καί γι' αὐτό δέν μπόρεσαν νά δεχθοῦν τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τήν διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δικαίωσι καί σωτηρία τους (Ρωμ. ι', 3). Δέν ἤθελαν νά δοξάσουν τόν Θεόν καί «ὄν ἀπέστειλεν Ἰησοῦν Χριστόν» (πρβλ. Ἰω. ιζ', 3), διότι προτίμησαν νά δοξάσουν τόν ἑαυτό τους (Ἰω. ε', 44).

Ἄνθρωποι σαρκικοί καί φίλαντοι (Β' Τιμ. γ', 2) δέν μποροῦν νά δεχθοῦν Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος «ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδέ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. β', 22) καί πού «διήλθεν εὐργετῶν καί ἰώμενος» (Πράξ. ι', 38).

Ἄνθρωποι ἐπιθετικοί, μνησίκακοι, ἐριστικοί, φιλοπόλεμοι, πῶς νά δεχθοῦν τόν Ἄρχοντα τῆς Εἰρήνης;

Ἄνθρωποι ἄδικοι, ἄπληστοι, πλεονέκται, πῶς νά δεχθοῦν Ἐκεῖνον πού δέν εἶχε «ποῦ τήν κεφαλὴν κλίνῃ» (Λουκ. θ', 58);

Δύο χιλιάδες χρόνια μετά τήν Σάρκωσι τοῦ Λόγου, ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἔρχεται, ἀλλά πολλοί δέν τόν ὑποδέχονται. Δέν τόν θέλουν. Καί ὄχι μόνον δέν τόν ἀγαποῦν, ἀλλά καί τόν μισοῦν. Κάνουν ὅ,τι μποροῦν νά τόν ἀπωθήσουν ἔξω ἀπό τήν οἰκογένεια, τήν παιδεία, τήν κοινωνική ζωή, τό ἔθνος. Πονᾶμε καί ἀνακτοῦμε γιά τήν διάδοσι αἰσχροῦν λογοτεχνημάτων, θεαμάτων, δημοσιεύσεων, πού προσπαθοῦν νά συκοφαντήσουν, σπιλώσουν, ἐξευτελίσουν τό πανάγιο καί ἀναμάρτητο Πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, χωρίς νά ἔχουν ἀποδείξεις ἢ νά βασιζονται σέ ἱστορικές πηγές. Μόνη πηγή, ἡ νοσηρά καί διεστραμμένη φαντασία τους.

Ὁ φιλόανθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός θά ἔλθῃ καί ἐφέτος. Τήν νύκτα τῶν Χριστουγέννων ὅλα θά γεμίσουν φῶς. Οἱ Ἄγγελοι θά τόν δοξολογήσουν. Οἱ Ποιμένες θά τόν προσκυνήσουν. Οἱ Μάγοι θά τόν βροῦν μετά ἀπό κοπιαστικό ταξίδι καί θά τοῦ προσφέρουν τά δῶρα τους.

Οἱ εὐλαβεῖς καί ταπεινοί Χριστιανοί θά συναντήσουν ἐπίσης καί θά ὑποδεχθοῦν τόν Κύριο. Γνωρίζουν πῶς πρέπει νά ἐτοιμασθοῦν μέ νηστεία, προσευχή καί ἐξομολόγησι, γιά τήν συνάντησι. Γνωρίζουν ὅτι θά τόν βροῦν στήν χριστουγεννιάτικη Ἀκολουθία καί θεία Λειτουργία. Φάτνη εἶναι

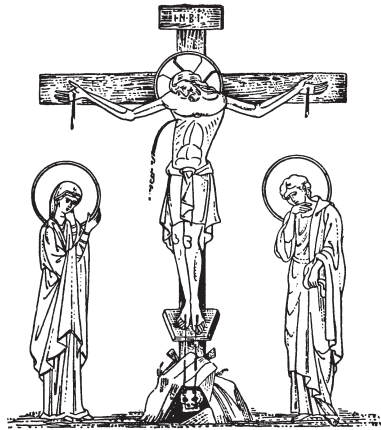
ἡ Ἁγία Τράπεζα, κατὰ τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, στήν ὁποία ἀναπαύεται ὁ Χριστός. Θά τόν συναντήσουν ἀκόμη στό πρόσωπο κάθε πονεμένου ἀνθρώπου. Ἔτσι θά ἀξιωθοῦν νά γίνουν τέκνα Θεοῦ: «ὅσοι δέ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τό ὄνομα αὐτοῦ» (Ἰω. α', 12).

Δέν θά συναντήσουν ὅμως τόν Χριστό ὅσοι ἀντί τῆς χριστουγεννιάτικης Ἀκολουθίας προτιμήσουν τά νυκτερινά κέντρα διασκέδασεως, ὅσοι δέν μετανοοῦν, δέν προσεύχονται, δέν ἐγκρατεύονται, δέν εὐσπλαγχνίζονται τόν πάσχοντα συνάνθρωπο, ὅσοι ἀπό ἐγωισμό διαλύουν τήν οἰκογένειά τους, φονεύουν τά ἄθῶα παιδιά τους μέ τίς ἐκτρώσεις, ὅσοι ἀδικοῦν καί πλουτίζουν εἰς βάρος τῶν συνανθρώπων τους. Αὐτοί θά κάνουν Χριστούγεννα χωρίς Χριστό καί γι' αὐτό ἡ ψυχή τους θά μείνη ἔρημη, ἀπαρηγόρητη, ἀπελπισμένη.

Κύριε, πονᾶμε γιά τούς συνανθρώπους μας πού σέ ἀγνοοῦν καί δέν θά σέ συναντήσουν τά ἐφετινά Χριστούγεννα.

Δῶσε, Κύριε, τήν Χάρι Σου σ' αὐτούς καί σέ μᾶς πού θέλουμε νά Σέ ἀγαποῦμε καί νά Σέ ὑπακούωμε, ὥστε τά ἐφετινά Χριστούγεννα νά ἀνοιχθοῦν τά μάτια τῆς ψυχῆς μας καί σέ Ἐσένα, τό ταπεινό βρέφος τῆς Βηθλεέμ, νά ἀναγνωρίσουμε καί νά προσκυνήσουμε τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, τόν Σαρκωθέντα Λόγον, τόν Κύριον τῆς Δόξης, τόν Σωτήρα καί Λυτρωτή μας.

Ἅγια Χριστούγεννα 2007

**Σταυροαναστάσιμος
ὁ δρόμος
τῶν Χριστιανῶν**

Οἱ προσεχεῖς ἑορτές τῶν Ἁγίων Παθῶν καί τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου θά μᾶς βοηθήσουν νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὁ Σταυρωθεῖς Κύριος «ἔπαθεν ὑπέρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῖον, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν Αὐτοῦ» (πρβλ. Α΄ Πέτρ. β΄, 21).

Ἐπειδή ἡ κοινωνία μας ὅλο καί περισσότερο διολισθαίνει σέ ἥθη καί θεσμούς, ὅπως τό «σύμφωνο ἐλευθέρας συμβιώσεως», πού παρακάμπουν ἢ καί ἀρνοῦνται τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, ἐθεώρησα σκόπιμο ἀντί ἄλλου Πασχαλινοῦ Χαιρετισμοῦ νά παραθέσω κατωτέρω ἀποσπάσματα ἀπό ὀμιλία μου, πού Χάριτι Θεοῦ ἐξεφώνησα τό 1990 στόν Ἱερό Ναό τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου κατόπιν προσκλήσεως καί εὐλογίας τοῦ μακαριστοῦ καί ἀγωνιστοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Παντελεήμονος Β΄.

Ζοῦμε σ' ἓνα κόσμο, στὸν ὁποῖο κυριαρχεῖ τὸ ἀντισταυρικό πνεῦμα. Ἐνα κόσμο πού φίλαυτα ἔχει ὡς ἰδανικά του τὴν, χωρὶς ἠθική, ἱκανοποίησι τῶν παθῶν, τὴν εὐημερία, καλοζωία καὶ ἄνεσι, πού τοποθετεῖ τὴν ἐλευθερία ὄχι στὴν θυσία καὶ τὴν ἀγάπη, δηλαδή στὸν Σταυρό, ἀλλὰ στὸν ἐγωισμό.

Αὐτός ὁ κόσμος δέν θέλει νά ἀκούη γιὰ ἐγκράτεια, γιὰ κυριαρχία στὰ πάθη, γιὰ θυσία, γιὰ νηστεία, γιὰ ἄσκησι. Ἄρνεϊται κατὰ βάθος τὸν Σταυρό καὶ ἔτσι δέν μπορεῖ νά συναναστηθῆ μέ τὸν Χριστό. Μένει στὴν φθορά, στὸν θάνατο, στό κενό, στὴν πλήξι, στὴν ἀνία, στό ἀδιέξοδο. Διασκεδάζει, ἀλλὰ δέν χαίρεται.

Ἡ ψυχολογία, ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἀγωγή, ἡ πολιτική, οἱ κοινωνικές σχέσεις, τὸ δίκαιον, ἡ ψυχαγωγία διαποτίζονται ἔντονα ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό.

Εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ π. Δημήτριος Ντοῦτκο: «Ἄς προσέξουμε ὅμως, ὅτι μερικές φορές, παρὰ τὴν πίστη μας στὸν Χριστό, προσπαθοῦμε ἀκόμη καὶ τὸν δρόμο γιὰ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, νά τὸν κάμωμε ἄνετο! Ὁ κόσμος μέ τὰ ἀγαθὰ του καὶ τὴν τεχνική του πρόοδο μᾶς παλάβωσε. Καὶ ἂν καμμιά φορά μιλοῦν γιὰ τὸν πόνο καὶ τὰ παθήματα, ξαφνικά τὸ γυρίζουν καὶ λένε: “Ὁ Χριστιανισμός εἶναι χαρά. Ὅλα πρέπει νά εἶναι χαρά!” Ὅμως ἡ χαρά δέν ἔρχεται ἔτσι. Ἡ χαρά δέν ἀγοράζεται. Δέν ἀγοράζεται μέ χρήματα. Ἡ χαρά τοῦ Χριστιανοῦ ἀγοράζεται μέ τὸν πόνο καὶ τὰ παθήματα. Ἄλλα ἀγοραστικά μέσα δέν ὑπάρχουν! Γιὰ νά σωθῆ ὁ ἄνθρωπος, ὁ Κύριός μας ἀνέβηκε στὸν Σταυρό. Ἐκούσια. Καὶ σταυρώ-

θηκε. Καὶ ἀπέθανε. Μετὰ ἀναστήθηκε. Μετὰ ἦλθε ἡ χαρά. “Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καὶ ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι” εἶπε ὁ Χριστός. Εἶναι ἀπαραίτητο, νά πάρωμε τὸν σταυρό μας. Ὅποιος χωρὶς σταυρό πηγαίνει πίσω ἀπὸ τὸν Χριστό, δέν εἶναι ἄξιος τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἀνάξιος. Αὐτό μᾶς τό εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Καὶ μᾶς τό εἶπε καθαρά. Εἶπε: “οὐκ ἔστι μου ἄξιος”. Αὐτό σημαίνει: ἡ πίστη του καὶ ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸν Χριστό δέν εἶναι γνήσιες· δέν ἀξίζουν τίποτε.

Ὁ σταυρός μᾶς τρομάζει. Καὶ αὐτό εἶναι φυσικό. Γιατί μᾶς διάλυσε ἡ ἄνεση. Ὁ πόνος εἶναι γιὰ μᾶς κάτι τι τὸ τρομακτικό. Ὅμως δέν εἶναι ὁ πόνος φοβερός. Ἡ ἄνεση εἶναι φοβερή. Αὐτὴ ἔπρεπε νά μᾶς τρομάζει. Καὶ πράγματι, ὅλες οἱ σύγχρονες κακίες ἔχουν πηγὴ τους τὴν ἄνεση στὴν ζωὴ. Ὁ πόνος, τὰ πάθη, ὁ σταυρός, –εἶπε ὁ Χριστός– εἶναι κάτι τὸ καλό, εἶναι ἀγαθό. Καὶ ἔτσι τὸ φορτίο Του γίνεται ἐλαφρό» (*Ἐγενηθήρια σαλπίσματα*, ἔκδ. Ἰ. Μητρ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, Πρέβεζα 1987, σελ. 91-92).

Αὐτός ὁ κόσμος πού ἀπορρίπτει τὸν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὑποχρεωμένος σήμερα νά ἀντιμετωπίσῃ ὀδυνηρότατες καὶ φοβερές μάστιγες, πού εἶναι καὶ συνέπειες τῆς ἀντισταυρικής του πορείας, τῆς φιλαυτίας του: τὸ εἶτζ, τὰ ναρκωτικά, τὴν φοβερὴ οἰκολογικὴ καταστροφή.

Καὶ ἡ λύσις δέν εὐρίσκεται ἐκεῖ πού τὴν τοποθετεῖ, δηλ. στό νά ληφθοῦν ὠρισμένα πρακτικά μέτρα. Χρήσιμα εἶναι αὐτά, ἀλλὰ ἀνεπαρκῆ. Ἡ βαθύτερη λύσις εἶναι μία: ἡ μετανοια. Αὐτὴ πού ἔσωσε τὴν Νινευί ἀπὸ τὴν καταστροφή.

Οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦσαν «σημεῖον» ἀπό τόν Χριστό. Καί ὁ Χριστός τούς εἶπε ὅτι θά τούς δοθῇ «τό σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου». Δηλαδή ὁ θάνατος, ἡ ταφή καί ἡ ἀνάστασις Του (Ματθ. ιβ', 39). Αὐτό εἶναι καί σήμερον τό σημεῖο γιά τήν λύσι τοῦ ἀδιεξόδου μας καί τῆς ἐρχομένης καταστροφῆς. Ἡ ἐπιλογή τοῦ σταυρικοῦ τρόπου ζωῆς ὡς τοῦ μόνου ἀληθινοῦ τρόπου ζωῆς.

Ἐνας πατέρας τῆς Δύσεως τῆς πατερικῆς ἐποχῆς, ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος, εἶπε: «Γνωρίζω τρεῖς σταυρούς: Ἐνα σταυρό πού σώζει. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ. Ἐνα σταυρό, διά τοῦ ὁποίου σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ καλοῦ ληστοῦ, τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Χριστοῦ σταυρωθέντος. Γνωρίζω κι ἕνα τρίτο σταυρό, πού σέ κάνει νά χάνεσαι γιά τήν αἰωνιότητα. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Χριστοῦ σταυρωθέντος ληστοῦ. Οἱ τύποι αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τῶν δύο ληστῶν, ἀντιπροσωπεύουν ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Ὁ σταυρός τοῦ ληστοῦ τοῦ ἐκ δεξιῶν παίρνει μέσα του, παίρνει ἐπάνω του, τόν σταυρό τοῦ Χριστοῦ καί σώζεται. Ὁ σταυρός τοῦ ἀριστεροῦ ληστοῦ ἀντιπροσωπεύει τήν μερίδα ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων πού δέν δέχονται τόν σταυρό τοῦ Χριστοῦ καί χάνονται. Γενικά ὅμως τόν σταυρό δέν μποροῦμε νά τόν ἀποφύγωμε κατ' οὐδένα τρόπον» (Πρωτοπρ. Δημ. Στανιλοάε, «Ὁ σταυρός καί ἡ χαρά στή ζωή τῶν μοναχῶν», σελ. 16).

Οἱ Χριστιανοί πού ζοῦν σ' αὐτόν τόν ἀντισταυρικό κόσμο πρέπει νά κάνουν μεγάλο ἀγῶνα, γιά νά μή παρασυρθοῦν ἀπό τό περιρρέον ὑλιστικό καί ἀντισταυρικό πνεῦμα.

Κάθε στιγμή πρέπει νά διαλέγουν μεταξύ τῶν δύο τρόπων ζωῆς: Τῆς ἐν Χριστῷ σταυρικῆς καί τῆς κατά κόσμον ἀντισταυρικῆς ζωῆς, δηλαδή τῆς σταυρικῆς ἀγάπης καί τοῦ ἀντισταυρικοῦ ἐγωισμοῦ.

Μέ τήν ἀγάπη συσταυρούμεθα μέ τόν Χριστό, ἐνῶ μέ τόν ἐγωισμό σταυρώνουμε τόν Χριστό, γινόμεθα ἐχθροί τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Γιά τούς παλαιούς καί συγχρόνους σταυρωτάς τοῦ Χριστοῦ λέγει ὁ Ἄπ. Παῦλος: «πολλοί γάρ περιπατοῦσιν, οὔς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δέ καί κλαίων λέγω, τούς ἐχθρούς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τό τέλος ἡ ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεός ἡ κοιλία καί ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν, οἱ τά ἐπίγεια φρονοῦντες» (Πολλοί συμπεριφέρονται κακῶς, αὐτοί γιά τούς ὁποίους σᾶς ὠμιλοῦσα, καί τώρα κλαίγοντας σᾶς λέγω, οἱ ἐχθροί τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τῶν ὁποίων τό τέλος εἶναι ἡ ἀπώλεια, ὁ Θεός τους ἡ κοιλία, καύχημά τους τά ἔργα τῆς ντροπῆς, αὐτοί πού ἔχουν φρόνημα γήινο) (Φιλιπ. γ', 18-19).

Ὁ διάβολος προσπαθεῖ νά φοβίση τούς Χριστιανούς ὅτι, ἄν διαλέξουν τήν σταυρική ζωή, δέν θά προοδεύσουν, δέν θά ἐπικρατήσουν –μέ τόν Σταυρό στό χέρι δέν προοδεύεις–, θά γίνουν θύματα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἄλλων, καί τούς προτρέπει νά ἐκμεταλλευθοῦν τούς ἄλλους, γιά νά μή ἐκμεταλλευθοῦν οἱ ἄλλοι αὐτούς.

Ἐτσι ἀπό ὀλιγοπιστία παραγνωρίζουν τήν Χάρι, τήν δύναμι καί τήν προστασία τοῦ Θεοῦ σέ ὅσους τηροῦν τίς ἐντολές Του.

ἔχουν ἀκόμη νά ἀντιμετωπίσουν πειρασμούς ἀπό τούς ἀνθρώπους τοῦ περιβάλλοντός τους, πού τούς ἐπαναλαμβάνουν ὅ,τι οἱ σταυρωταί τοῦ Χριστοῦ στόν Ἐσταυρωμένο Κύριο: «Εἰ Υἱός εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπό τοῦ Σταυροῦ» (Ματθ. κζ', 40).

Οἱ Ἑβραῖοι ἤθελαν τόν Ἰησοῦ Χριστό Μεσσία, ἀλλά χωρίς σταυρό. Καί σήμερα οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι θέλουν νά φτιάξουν ἕνα ἐπίγειο παράδεισο χωρίς Σταυρό. Μᾶς καλοῦν καί ἡμᾶς τούς Χριστιανούς νά ἐγκαταλείψουμε τόν σταυρικό τρόπο ζωῆς.

Πόσες ἀντιδράσεις δέν ἔχουν ἀπό τό περιβάλλον οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς, πού υἰοθετώντας τό σταυρικό πνεῦμα γίνονται πολύτεκνοι; Πόσους πειρασμούς δέν ἔχουν οἱ νέοι πού θέλουν νά ζήσουν μέ εὐσέβεια καί ἀγνότητα;

Ἐάν ὁ Ἀντίχριστος πολεμᾷ τόν Χριστό, τό κάνει διότι ὁ Χριστός εἶναι Ἐσταυρωμένος καί γι' αὐτό Ἀναστημένος. Αὐτός, ὁ Ἀντίχριστος, ὡς ψευδομεσσίας καί ψευδοπροφήτης, ὑπόσχεται στούς ἀνθρώπους ἐπίγειο παράδεισο, λύτρωσι καί σωτηρία χωρίς σταυρό. Πῶς μπορεῖ ὅμως νά ὑπάρξῃ παράδεισος χωρίς ἀγάπη καί πῶς μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἀληθινή ἀγάπη χωρίς τό σταύρωμα τοῦ ἐγωισμοῦ; Ἡ ἐπανάστασις κατά τοῦ ἐγωισμοῦ εἶναι ἡ πιό ριζική ἐπανάστασις στόν κόσμο, πού χωρίς αὐτήν καμμία ἀλλαγή στό καλύτερο δέν μπορεῖ νά γίνῃ. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἐρμηνεία πού ἐδόθη στόν συμβολικό ἀριθμό τοῦ Ἀντιχρίστου 666, πού στά ἑλληνικά γράφεται ΧΞΣΤ' (Χριστός Ξένος Σταυροῦ). Ἐνας Χριστός,

δηλαδή Μεσσίας, χωρίς Σταυρό εἶναι ὁ Ἀντίχριστος καί ὄλοι οἱ πρόδρομοι τοῦ Ἀντιχρίστου.

* * *

Ἄς ζητήσουμε σήμερα τήν Χάρι ἀπό τόν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα Κύριο, νά μὴ παρασυρθοῦμε ἀπό τόν Ἀντίχριστο.

Νά μὴ ἀρνηθοῦμε τόν Σταυρό Του καί τόν σταυρό μας, τήν ἀγάπη, τό πνεῦμα τῆς θυσίας καί προσφορᾶς, τήν ταπείνωσι, τήν ὑπομονή στίς δοκιμασίες, τήν ἐγκράτεια, τήν ἄσκησι.

Ἰδιαίτερα τίς στιγμές πού ὁ ἐγωισμός τείνει νά μᾶς κυριαρχήσῃ, ἄς ἀτενίζουμε τόν Ἐσταυρωμένο, ὅπως οἱ δηλητηριασμένοι στήν ἔρημο Ἑβραῖοι τό χάλκινο φίδι.

Ἄς σταυρώσουμε στόν Σταυρό Του κάθε ἐγωιστική μας ἐπιθυμία, κάθε ἁμαρτωλό σαρκικό πάθος, κάθε ἀνυπακοή μας, κάθε κακία καί μνησικακία μας, κάθε ἀνυπομονησία μας, κάθε ὀργή καί θυμό μας, κάθε ὀλιγοπιστία μας.

Καί ἐάν ἀπό ἀνθρωπίνη ἀδυναμία καί ἀμέλεια πέφτουμε καί ἐνεργοῦμε ἀντισταυρικά, ἄς μετανοοῦμε καί διά τῆς μετανοίας ἄς ἐπανερχώμεθα στήν σταυρική ζωή.

Ἄς ζητοῦμε γι' αὐτό καί τήν βοήθεια τῆς Παναγίας μας, πού ὄχι μόνο δέν ἀπέτρεψε τόν μονογενῆ της Υἱό ἀπό τόν Σταυρό, ἀλλά καί ἡ ἴδια ἔζησε σταυρικά, καί διακριτικά βοηθοῦσε τόν Υἱό της στήν ἄρσι τοῦ σταυροῦ Του. Τώρα βοηθεῖ καί μᾶς στήν ἄρσι τοῦ ἰδιοῦ μας σταυροῦ, σταυροῦ πού ὀδηγεῖ στήν Ἀνάστασι. Ἡ Ἐκκλησία μας μέ σοφία μᾶς

μυσταγωγεί στην σταυροαναστάσιμη ζωή. Στην σταυροαναστάσιμη Ἐκκλησία μας καί ἐμεῖς γινόμεθα σταυροαναστάσιμοι Χριστιανοί.

Ὁ χορός τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι χορός ἐσταυρωμένων καί ἀναστημένων, συνεσταυρωμένων καί συναναστημένων μέ τόν Χριστό, πού γύρω ἀπό τό Ἐσφαγμένον Ἄρνιον μέ κορυφαία τήν Κυρία Θεοτόκο ψάλλουν ᾠδήν καινήν. Εἶναι τό αἰώνιο Πάσχα.

Σ' αὐτό τό Πάσχα καλεῖ ὅλους μας ὁ Χριστός διά τοῦ Σταυροῦ Του.

Σᾶς εὐχόμεθα νά διέλθετε ἐν ὑγείᾳ, κατανύξει καί χαρᾷ πνευματικῇ τά ἅγια Πάθη καί τήν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου.

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!

ΔΟΞΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟ ΥΠΕΡ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΑΣΧΕΙΝ(*)

Άρχιμ. Νικοδήμου
Καθηγουμένου Ι. Μονής Φιλοθέου Αγ. Όρους

Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα. Πανοσιολογιώτατε, σεβαστέ άγιε Καθηγούμενε. Άγαπητοί και περιπόθητοι έν Χριστώ Πατέρες και Άδελφοί.

Ή χάρις της άγίας ένδόξου Όσιοπαρθενομάρτυρος Άναστασίας της Ρωμαίας, της ύμετέρας ιερᾶς και περιπύστου Μονής του Όσίου Γρηγορίου προστάτου και πολιούχου, συνεκάλεσεν πάντας ήμάς σήμερα, όπως πανηγυρικῶς έορτάσωμεν τήν πανίερων Αυτής μνήμην.

Όμοιάζει, άγαπητοί μου άδελφοί, ή άγία μας Έκκλησία μέ παράδεισον τερπνόν. Καθώς γάρ εις ένα παράδεισον όταν εισέρχεται κάποιος, βλέπει δένδρα καρποφόρα μικρά και μεγάλα, φυτά και άνθη ευώδη, έτσι και εις τήν Έκκλησίαν, τόν νοητόν παράδεισον, εισερχόμενος κανείς, βλέπει δένδρα και φυτά μέ καρπούς ωραίους και άνθη ευώδη. Δέν-

(*) Λόγος έκφωνηθείς έν τή μοναστηριακῇ ήμῶν Τραπέξει κατά τήν Πανήγυριν της άγίας Όσιοπαρθενομάρτυρος Άναστασίας της Ρωμαίας, 29-10-2007.

δρα καί φυτά τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι οἱ Ἅγιοί Της. Προφήται, Ἀπόστολοι, Ὁμολογηταί καί Μάρτυρες, Ποιμένες καί Διδάσκαλοι, Ὅσοι καί Δίκαιοι. Ἄνθη δέ εὐώδη καί καρποί τῶν Ἁγίων εἶναι αἱ ἀρεταί αὐτῶν, οἱ κόποι, οἱ ἥρωϊκοί ἀγῶνες, οἱ ἰδρωῖτες, αἱ νηστεῖαι, αἱ ἀσκήσεις, οἱ ἄθλοι, τά ἥρωϊκά παλαιήματα, τά μαρτυρικά αἵματα, τά ὅποια ἔχυσαν ὑπέρ Χριστοῦ· αἱ ἠθικαί διδασκαλίαι καί τά ὑπερφυσικά θαύματα, τά ὅποια ζῶντες καί μετά θάνατον τελοῦν καθ' ἐκάστην.

Δένδρον ὄντως ὑψίκομον καί καρποφόρον ἐν τῷ νοητῷ παραδείσῳ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἁγία Ἀναστασία, ἡ ὑμετέρα προστάτις καί πολιοῦχος, ἡ ἀκένωτος πηγὴ τῶν θαυμάτων, ἡ ἰατρός τῶν νοσοῦντων, ἡ ῥύστις τῶν ἐν κινδύνοις, ἡ προστάτις τῶν ἀδικουμένων, ἡ παρηγορία τῶν τεθλιμμένων, ἡ ταχεῖα βοηθός τῶν ἐπικαλουμένων Αὐτῆν μετὰ πόθου καί πίστεως.

Καί, ναί, εἶναι ὅλα αὐτά ἡ Ἁγία μας, διότι ὄντως «ἠγάπησε πολύ». Ἠγάπησε τόν ἡμᾶς, ἕως σταυρικοῦ θανάτου, ἀγαπήσαντα Κύριον Ἰησοῦν. Ἄλλωστε, αἱ ψυχαί τῶν Ἁγίων δέν ἠγάπησαν τόσον τόν Χριστόν διὰ τήν σωτηρίαν των, ὅσον διὰ τήν φανερωθεῖσαν ἐν τῷ Σταυρῷ ἀγάπην Του. Ἐντεῦθεν ὁ θεῖος ἔρωσ πρὸς τόν Ἰησοῦν ὅλων τῶν Ἁγίων. Ἐντεῦθεν τό Ἀποστολικόν «Χριστῷ συνεσταύρωμαι, ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός» (Γαλ. β' 20). Ἐντεῦθεν τό τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου: «ὁ ἐμός ἔρωσ ἐσταύρωται» (Πρὸς Ρωμ. VIII). Ἐντεῦθεν τά μετὰ προθυμίας ἀφόρητα μαρτύρια τῶν ἑκατομμυρίων Μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Μεταξὺ αὐτῶν, ὡς ἥλιος λαμπρός, καί ἡ ὁσία μεγαλομάρτυς Ἀναστα-

σία, τριπλοῦς κατέχουσα στεφάνους, τόν τῆς Παρθενίας, τόν τῆς Ἀσκήσεως, τόν τοῦ Μαρτυρίου. Πόσῃν ἀγάπην, πόσῃν λατρείαν, πόσον ἔρωτα ἠσθάνετο ἡ ἁγία τῆς ψυχῆ πρὸς τόν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν!

Ἀλλά διατί ὁ ἔρωσ αὐτός πρὸς τόν Ἐσταυρωμένον; Διατί τόσα δάκρυα χαρᾶς, εὐγνωμοσύνης, μετανοίας, ἐχύθησαν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἐσταυρωμένου ἀπὸ ἐπωνύμους καί ἄνωνύμους ἁγίας ψυχᾶς ἀνά τοὺς αἰῶνας; Διατί τόσος συγκλονισμός ψυχῆς; Διατί ὁ θεῖος Παῦλος, ἐνῶ ἐγνώρισε τόν Χριστόν ὡς Ἀναστάντα ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς Δαμασκόν, ἔλεγεν: «Ἐμοί δέ μή γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μή ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοί κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ»; (Γαλ. στ' 14). Καί διατί ἀντὶ ἄλλου καλλωπισμοῦ «ἐβάσταξε τά στίγματα τοῦ Κυρίου ἐν τῷ σώματί του»; (Πρβλ. Γαλ. στ' 17). Διατί ὅλα αὐτά; Ἀπλούστατα. Ὁ Θεός εὔρεν ἓνα τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου δεσμεύει δι' ἔρωτος πρὸς Αὐτόν τὰς ψυχᾶς. Καί αὐτός ὁ τρόπος εἶναι ἡ ἀγάπη Του, ἀλλὰ πάσχουσα ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων καί θυσιαζομένη. Καί ἡ Ἀγάπη αὐτῆ ἐνεσαρκώθη εἰς τόν Σταυρωθέντα Χριστόν.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ δίψα τῆς Ἁγίας πρὸς τό μαρτύριον, θεωροῦσα τοῦτο ὡς ὑπερτάτην δι' αὐτὴν τιμὴν καί δόξαν, αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου πιστοποιοῦντος «ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τό ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τό εἰς αὐτόν πιστεύειν, ἀλλὰ καί τό ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν» (Φιλ. α' 29). «Οὐ θέλω ἄτρωτος εἶναι, ὁρῶν σε τετρωμένον», λέγει κάποιος Ἅγιος.

Αὐτὴ εἶναι ἡ φύσις τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης!..

Είναι αλήθεια ότι εκείνος που θά γίνη μιμητής του Χριστού, θά δεχθῆ μυστικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Χριστοῦ, «ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοί», ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Κολ. β' 3). Τό μυστικόν τοῦ Χριστιανισμοῦ, τό κέντρον του, εἶναι αὐτό· ὁ Χριστός. Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου πρό τῆς θείας Οἰκονομίας εἶχεν ὑποτυπώδεις προσανατολισμούς. Ὁ Χριστός ὁμως ἐφώτισε τὴν ἱστορίαν καὶ ἔδωκε σκοπούς εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὅλα ἀνεκεφαλαιώθησαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ, καὶ καμμία ἀνθρωπίνη ἐνέργεια δέν ἔχει νόημα ἢ ἀξίαν ἔξω ἀπὸ Αὐτόν.

Πολύ ὁμως φοβοῦμαι, ἀγαπητοί μου, μήπως δέν κατενοήσαμε τὴν σημασίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν φύσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς Σταυροφόρου Ἐκκλησίας. Ἀλλά δέν ἐννοήσαμε καὶ ποῦ ἔγκειται τό μεγαλεῖον τῆς Ὁρθοδοξίας.

Διότι μερικοί, βλέποντες τόν Παπισμὸν κοιμῶντα ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ πλέοντα εἰς ἱμπρεσσιονιστικὰς φαντασμαγορίας, θαμβῶννται καὶ νοσταλγοῦν τὴν εὐδαμονίαν του! Μὴ ἐννοοῦντες οἱ ταλαίπωροι, ὅτι ἡ πτωχεία μας, ἡ ἀδοξία μας κατὰ κόσμον, οἱ διωγμοὶ οὓς ὑφιστάμεθα, τό ὀλιγάριθμον, ἀποτελοῦν τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τό καύχημά μας· ἀλλά καὶ τὴν ὑψίστην ἀπόδειξιν, ὅτι συνεχίζομε τὴν ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔτσι παρατείνομε τὴν παρουσίαν Του εἰς τὴν γῆν!

Νομίζω, ὅτι ἔχομε τόσον διαστραφῆ ἀπὸ τό πνεῦμα τοῦ «ἐν τῷ πονηρῷ κεμένου κόσμου», ὥστε ἐάν ἦρχετο ὁ Χριστός, μὴ ἔχων «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. 17 20), πτω-

χός, ταπεινός, διωκόμενος, συκοφαντούμενος, θά ἦτο ἀμφίβολον ἐάν Τόν ἀνεγνωρίζαμεν.

Δέν θέτομεν τό ἐρώτημα διὰ τὴν ἔχουσαν “τραπέζας τοῦ ἁγίου Πνεύματος”(!), διότι ἀπὸ ἐκεῖ Τόν ἐξεδίωξαν μέ τό ἀντισταυρικόν των πνεῦμα, ἀφοῦ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει «ἐχθρούς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ», «ὧν ὁ Θεός ἡ κοιλία» (Φιλ. γ' 18, 19).

Εἶναι ἀπαραίτητον νά ἀντιληφθῶμεν ὅτι ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας εἶναι Ἐκκλησία σταυροφόρων –ὄχι βέβαια ἐκείνων τῶν ἀχρείων-. Ὁ Σταυρός, ὡς σταύρωσίς μας ἐν τῷ κόσμῳ, εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς σωτηρίας.

Σταυρός εἶναι θλίψεις διὰ τόν Χριστόν, πόνοι καὶ δάκρυα. Ἐάν δέν θλιβῶμεν διὰ τόν Χριστόν, θά θλιβῶμεν ἀπὸ τόν σατανᾶν καὶ τὰ πάθη μας. Εἶναι καὶ αὐτός ἕνας ἄλλος σταυρός, μέ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι γλυκὺς, πνευματικὸς, ἁγιαστικὸς, ζωοποιός. Ὁ ἄλλος εἶναι φρικτός, ἀπελπισ, νεκροποιός καὶ μέ συνέπειαν τόν αἰώνιον θάνατον. Θά εἴμεθα ἀπείρως δυστυχεῖς, ἀπείρως ἐλεεινοί, ἐάν δέν ἀγαπήσωμεν, ὅπως ἔκανε ἡ ἁγία Ἀναστασία, τόν Σταυρωθέντα Χριστόν, ἐάν δέν ἄρωμε μέ χαρὰν τόν Σταυρόν μας καὶ ἂν δέν ζήσωμεν ὡς ἐσταυρωμένοι.

Οἱ Ἅγιοι, λοιπόν, εἶναι οἱ φίλοι τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ αἰώνιοι καθοδηγηταὶ μας, τὰ αἰώνια πρότυπα καὶ παραδείγματα, καὶ τὰ αἰώνια μαρτύρια τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς θεώσεως. Θαυμάζομε τὰ κατορθώματά των, τὰ παθήματά των, τὰ μαρτύριά των, τὴν πιστότητα καὶ τὴν ἐμμονή των εἰς τὴν Ὁρθό-

δοξον Πίστιν καί Εὐσέβειαν καί παρηγορούμεθα εἰς τήν ζω-
ήν καί ὀδηγούμεθα εἰς τόν Θεόν, εἰς τήν ζωήν τήν αἰώνιον.

Καλούμεθα νά γίνωμε μιμηταί τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύ-
ρων νά ἐξαιτούμεθα τάς πρεσβείας των. Διότι «*εὐχαῖς δικαί-
ων ἐπακούει*» Κύριος (Παρ. ιε´ 29), «*θαυμαστός γάρ ὁ Θεός
ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ*» (Ψαλμ. ξζ´ 36).

Ἵδοντες «*οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καί σάρκα*»,
κατά τόν Ἀπόστολον, «*ἀλλά πρὸς τάς ἀρχάς, πρὸς τάς ἐξ-
ουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους*» (Ἐφ. στ´
12). Μακάριος ὁ στρατευόμενος καλῶς εἰς τήν παράταξιν
τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ. Ἔχει νά νικήσῃ διὰ τῆς χάριτος τοῦ
Θεοῦ νίκην ἀξίαν οὐρανίων ἐπαίνων καί ἔχει νά ῥίψῃ τόν
ἐχθρόν πτώμα ἐξαίσιον. Ἀλλά ὅποιος δέν νικήσῃ τόν ἄρχον-
τα τοῦ σκότους, δέν ἔχει μέρος, δέν ἔχει κοινωνίαν πρὸς τό
Φῶς.

Χρεία προσοχῆς μεγάλης, λοιπόν, καί προσευχῆς ἀδιαλεί-
πτου πίστεως, ἐλπίδος, ἀνδρείας ψυχικῆς καί ἀγάπης. Νά
ἐκδιώκωμε τόν ἐχθρόν ἐξ ἀρχῆς, ὅταν μᾶς κτυπᾷ τήν θύραν
τῆς ψυχῆς μέ τοὺς ψυχοφθόρους λογισμοὺς· νά ἀρπάξωμε τό
ὄπλον τῆς προσευχῆς, νά τόν κτυπᾶμε μέ τήν μονολόγιστον
εὐχήν.

Ἄς δρᾶμωμεν, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἄς δρᾶμωμεν πρὶν κλει-
σθῆ ἡ θύρα τοῦ οὐρανοῦ νυμφῶνος. Ἄς ἀγωνισθῶμεν προ-
θύμως τόν καλόν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς. Διὰ νά ὑπάγῃ κανεῖς εἰς
τήν ζωήν τήν αἰώνιον καί τήν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἡ ὁ-
δός εἶναι στενή· ἔχει ἐμπόδια, θλίψεις, στενοχωρίας, ἀσθενεί-
ας καί πειρασμούς. «*Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν*

εἰς τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πραξ. ιδ´ 22). Δέν ὑπάρχει ἄλ-
λη ὁδός ἐκτός τῶν πειρασμῶν καί τῶν θλίψεων. Αὐτήν τήν
ὁδόν ἐβάδισαν ὅλοι οἱ Ἅγιοι. Αὐτήν καί ἡ Μεγαλομάρτυς
Ἵοσία Ἀναστασία.

Ἵπάρχει καί ἡ εὐρύχωρος ὁδός, τήν ὁποίαν ὅσοι ἀκολου-
θοῦν πηγαίνουν μέ μαθηματικὴν ἀκριβείαν εἰς τήν ἀπώλει-
αν. Ἡμεῖς ὅμως νά ζητῶμεν ἀπό τόν Θεόν νά μᾶς δώσῃ, διὰ
πρεσβειῶν τῆς Ἁγίας, φωτισμόν καί δύναμιν, νά βαδίσωμεν
μέ προθυμίαν τήν στενήν καί τεθλιμμένην ὁδόν, τήν ὁδόν
τῶν Ἁγίων μας, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς τήν εὐρυχωρίαν τῆς Βασι-
λείας τῶν Οὐρανῶν καί τήν ἀνερμήνευτον εὐτυχίαν.

Ἐμάκρυνα ὅμως ὁμιλῶν καί ζητῶ συγγνώμην. Λοιπόν,
τά περισσότερα τά λέγει ἡ ἰδία ἡ ἡμέρα καί ἡ ἑορτή καί
ἄς συμπληρώσουν ὅσα παραλείπω εἰς λόγους. Ἐξ ἄλλου τό-
σας εὐλογίας ἐλάβομεν ἐκ τῆς Ἁγίας! Τά ἀνάξια χεῖλη μας
ἐπροσκύνησαν τά μαρτυρικά καί χαριτόβρυτα ἅγια Αὐτῆς
Λείψανα, τήν πάνσεπτον Εἰκόνα Τῆς, ἠκούσαμε τόσους ψυ-
χωφελεῖς ὕμνους καί ἀναγνώσματα, μεταλάβαμε τῶν ἀχράν-
των μυστηρίων, ὥστε νά περιτεύῃ κάθε ἐπί πλέον λόγος,
ἀποδεικνυόμενος τόσον πτωχός συγκρινόμενος μέ τόν πλοῦ-
τον τῶν τόσων χαρίτων διὰ τῶν ὁποίων ἐπλουτίσθημεν σῆ-
μερον.

Διὰ τοῦτο πλείστας ὄσας εὐχαριστίας ἐκφράζομεν πρὸς
τόν πολυσέβαστον Γέροντα ἅγιον Καθηγούμενον Ἀρχιμ. κ.
Γεώργιον καί τήν περί Αὐτόν Ἀδελφότητα, τοὺς πρωτεργά-
τας ὅλης αὐτῆς τῆς παντέρπνου πανδαισίας, διὰ τήν εὐλογί-
αν, διὰ τήν τιμητικὴν πρόσκλησιν.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ Δεσπότης ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων, Νικολάου, Ἀναστασίας
καὶ Γρηγορίου, δι' εὐχῶν σας, Σεβασμιώτατε Δέσποτα,
εἶη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἡ Ἁγία ἄς εἶναι βοηθός καὶ σκεπα-
στής ὅλων μας. Νά μᾶς διαφυλάττη ἀπό κάθε κακόν καὶ ἐπι-
βουλήν τοῦ πονηροῦ καὶ νά μᾶς ἀξιῶνῃ νά ἐορτάζωμεν τήν
ἁγίαν Της ἐορτήν ἐπί ἔτη πολλά, ἐν ἀγαλλιάσει, εὐφροσύνῃ
καὶ χαρᾷ πνευματικῇ. Ἀμήν.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ
ΜΙΚΡΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ
ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΣ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ^(*)**

Γέροντος Σπυρίδωνος Μικραγιαννανίτου

Εὐλαβέστατο ἱερατεῖο, εὐσεβεστάτη ὁμήγουρις,
χαίρετε καὶ ἐνδυναμοῦσθε ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου.

Ἡ προτρεπτική καὶ συνάμα παρακλητική πρόσκληση τοῦ σεβαστοῦ προΐσταμένου τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ μέ φέρουν σήμερα κοντά σας, σ' αὐτόν τόν ἱερό καὶ εὐλογημένο χώρο, στήν εὐλογημένη σύναξη. Ἡ Ἐκκλησία, κατά τὴν ἱερά περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, προβάλλει ἀσκητικές μορφές τῆς Ὁρθοδοξίας γιὰ δύναμη καὶ καταρτισμό τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν Ὁρθοδόξων, ὅπως σήμερον τόν ἅγιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος, ἡγούμενον τῆς Μονῆς Σινᾶ, μέγαν ἀσκητὴν καὶ πολυγραφώτατον συγγραφέα.

(*) Ἡ ἀνωτέρω ὁμιλία ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Γέροντος Σπυρίδωνος εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἀθηνῶν, τῇ δ' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, σωτηρίου ἔτους 2005.

Μέ κάλεσε νά μιλήσω. Νά μιλήσω γιά ποιόν; Τόν Γέροντά μου, τόν γερο-Γεράσιμο, τόν Ὑμνογράφο τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· τόν πολυγραφώτατο καί ὀλιγομίλητο· τόν κοινωνικώτατο καί ἀκοινωνήτο· τόν χαριέντα καί σοβαρό· τόν γλυκύτατο καί στυφό· τόν πολυμαθέστατο καί ἀπλούστατο· τόν τραχύ καί ἄκακο· τόν αὐστηρό καί συμπαθητικό· τόν εὐκόλο καί δύσκολο. Πολύ παράξενα ὅμως σᾶς τόν διεξωγράφησα. Θά μοῦ εἰπῆτε, τί περίεργος ἄνθρωπος, σκέτος ὀξύμωρος, Ἔτσι εἶναι, ἀδελφοί μου, οἱ ἅγιοι καί ἄγριοι συνάμα ἀσκητές· ἄλλοι στόν ἑαυτόν τους, ἄλλοι στούς ἄλλους· ἄλλοι στούς μαλακοῦς, ἄλλοι στούς σκληροῦς· ἄλλοι στούς πεπαιδευμένους, ἄλλοι στούς ἀπαιδευτούς· ἄλλοι στούς ἐργατικούς, ἄλλοι στούς ὀκηνηρούς· ἄλλοι στούς ἀνευλαβεῖς, καί ἄλλοι στούς εὐλαβεῖς. Καί ἐν ὀλίγοις, διαφοροποιοῦνται κατ' ἄτομο μέ γνώμονα τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Σύμφωνα μέ τόν συνομιλητή κινεῖται καί μιλεῖ. Δέν παίζει θέατρο. Δέν γνωρίζει ἀπό ὑποκρισία. «Σχηματίζεται τήν ἀρετήν οὐχ ὅπως ἀπατήση, ἀλλ' ὅπως ὠφελήσῃ» κατά τόν Πέτρο Δαμασκηνό. Προσεκτικός καί διακριτικός δάσκαλος ἀκουστής καί τοῦ πλέον ἀδαοῦς καί διορθωτῆς ταπεινός· ἐπιδεκτικός κάθε νέου ὀρθοῦ ἀκουσματος, τιμητής αὐστηρός πάσης παρεκκλίσεως πίστεως καί παραδόσεως· κρυφός ἐργάτης τῆς προσευχῆς, ἀλλά καί διακριτικός ἐκφραστής τῶν ὅσων ζῆ καί ἔζησε. Οὐδέποτε προβάλλει τόν ἑαυτόν του· τίς ἐπιδόσεις του τίς προσάπτει σέ ἄλλον. Ἀγωνίζεται νά ἀποφύγη τήν ὑπερηφάνεια καί συνεχῶς ἐπιτιμᾷ καί ὑποτιμᾷ τόν

ἑαυτόν του. Ἀνεβαίνει τήν κλίμακα τῶν ἀρετῶν, κατεβάζοντας τήν ὑπόστασή του ἕως Ἄδου.

Ἔτσι σκιαγραφεῖται ὁ ἅγιος καί ἄγριος ἀσκητής. Αὐτός ἦταν ὁ γερο-Γεράσιμος· γι' αὐτόν θά ποῦμε λίγα λόγια. Λίγα, λέω, γιατί, ἐνῶ γνωρίζουμε πολλά ἀπ' αὐτά πού βλέπαμε καί ἀκούγαμε, ἐν τούτοις ἢ ἐν Χριστῷ κρυφή ζωή του ἐλάχιστα, σχεδόν καθόλου, μᾶς ἀποκαλύφθηκε.

Στόν νοῦν του κυριαρχοῦσε πάντα τό γνωμικό· «ἀρετή ἀποκαλυπτομένη, μοιχεία παρά τῷ Θεῷ γνωρίζεται»· καί τό ἄλλο· «οὐαί ἐάν περισσεύσῃ τό ὄνομα ἡμῶν πλεῖον τῶν ἔργων ἡμῶν».

Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι παραβαίνω κάποια ἐντολή μιλώντας γι' αὐτόν, ἀλλά θά μιλήσω, γιατί δέν θά σᾶς τόν παρουσιάσω οὐρανοκατέβατο ἄγγελο, ἅγιο, ἀλλά ἄνθρωπο ἀπλό, ἀγωνιζόμενο γιά τήν σωτηρία του, προσδοκῶντα δι' αὐτῆς τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Θά σᾶς τόν παρουσιάσω, ὅπως τόν γνώρισα στά δεκαεπτὰ μου χρόνια, πρῶτα στήν Θεσσαλονίκη, τήν πατρίδα μου, καί ἔπειτα στό Ἅγιον Ὅρος, στήν Μικραγιάνα, μαζί μέ τούς ἀειμνήστους ἱερομονάχους Διονύσιον καί Μητροφάνην, τούς ἀνθρώπους πού ἀπετέλεσαν ὀρόσημα στή ζωή μου.

Ἀπό μικρός ἤμουν τακτικός στήν Ἐκκλησία τῆς Ἐνορίας μου, τόν Ἅγιον Θεράποντα Θεσσαλονίκης, καί ἀγαπώντας τίς ἀκολουθίες, μέ τήν βοήθεια τοῦ τότε προϊσταμένου τοῦ Ναοῦ, ἀειμνήστου πρεσβυτέρου-οἰκονόμου Παναγιώτου Καρατάσιου, μυήθηκα στήν ἐκκλησιαστική ζωή. Ἔβλεπα στήν ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Θεράποντος ὅτι «ἐποιήθη ὑπό

Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» καί ἐθαύμαζα καί ἀποροῦσα, πῶς μποροῦσε κάποιος ἄνθρωπος νά γράψῃ τέτοια πράγματα. Ὁ παπα-Παναγιώτης μοῦ τόν παρουσίαζε ὅπως ἔπρεπε, καί ἐγώ τόν ἐπλαθα ὅπως ἤθελα. Τό Ἅγιον Ὅρος ἦταν γιά μένα ἓνα γνωστό-ἄγνωστο μυστήριο, γεμάτο ἔκσταση καί θαυμασμό. Ὁ παπα-Παναγιώτης ἦταν τακτικός ἐπισκέπτης του καί εἶχε γνωριμίες μέ πολλούς καί σπουδαίους ἀνθρώπους, πού τούς συμβουλευόταν γιά πολλά καί ποικίλα θέματα. Ἐνας ἀπ' αὐτούς ἦταν καί ὁ μακαριστός γέροντάς μου Γεράσιμος.

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν «ἐπί τό προκειμένον», κατά τήν ὁμορφη φράση πού λέγουν οἱ ἐγκωμιαστικοί λόγοι.

Ὁ ἀείμνηστος Γέροντάς μου γεννήθηκε στήν Βόρειο Ἡπειρο, στό χωριό Δρόβιανη. Χωριό τῶν μορφωμένων καί τῶν δασκάλων τό λέγανε. Οἱ κάτοικοί του ἀγαποῦσαν τά γράμματα καί γι' αὐτό ἀπό παλιά εἶχαν πλούσια βιβλιοθήκη, ἀνώτερη καί ἀπό τοῦ Ἀργυροκάστρου, τήν ὁποία ἔκαψαν οἱ Γερμανοί μέ τήν ὀπισθοχώρησή τους.

Σ' αὐτό τό χωριό, λοιπόν, εἶδε τό φῶς ὁ Ἀθανάσιος (Ἀναστάσιος Γραΐκας τοῦ Ἰωάννου καί τῆς Ἀθηνᾶς). Σ' αὐτό τό χωριό φάνηκε ἡ κλίση του καί ἡ ἀγάπη του γιά τά γράμματα, ὅταν κατώρθωνε μέ τήν ἐξυπνάδα του νά περνᾷ δύο-δύο τίς τάξεις.

Ἄλλ' ἔλα πού ἡ ζωή στό σκληροτράχαλο καί ἄγονο χωριό ἦταν δύσκολη καί ἀνάγκαζε τούς περισσοτέρους Δροβιανίτες νά ξενιτευθοῦν, ἄλλοι στόν ἑλλαδικό χῶρο, ἄλλοι στήν

Αἴγυπτο, ἄλλοι στήν Ἀμερική, ἀποβλέποντας ἓνα καλύτερο αὔριο, ἓνα μέλλον πιό λαμπρό γι' αὐτούς, γιά τούς ἄλλους, γιά τό χωριό. Ἴδιον τῶν ἀποδήμων νά ἀγαποῦν καί νά ἐνδιαιφῶνται γιά τήν γῆ πού τούς γέννησε.

Ἔτσι λοιπόν καί ὁ μικρός Ἀθανάσιος (Ἀναστάσιος) παίρνει τόν δρόμο τῆς ξενιτιᾶς πισωπερπατώντας, γιά νά βλέπῃ καί νά χορτάσῃ ὅσο μπορεῖ πιό πολύ τό χωριό του, νά τό τυπώσῃ στή μνήμη του. Βλέπει τό σχολεῖο του, τίς ἐκκλησίες, τό σπίτι του. Μᾶλλον καταλάβαινε ὅτι δέν θά τά ξανάβλεπε. Ἐφυγε μιά καί καλή, ἀλλά κουβαλοῦσε ὅλες αὐτές τίς εἰκόνες καί τήν ζωή μέσα στό ἔξυπνο μυαλό του καί στήν ἀπαλή καρδιά του μέχρι τέλους καί ξύπναγαν ὅλα αὐτά καί ἐμφανίζονταν ἔντονα, ὅταν ἀργότερα ἐμεῖς σάν μικροί, σάν νέοι καλόγεροι ζητούσαμε νά μάθουμε γιά τήν ζωή του.

Ἐρχεται στήν Ἀθήνα. Μιά Ἀθήνα, ἓνα κράτος ταλαιπωρημένο ἀπό πολέμους καί διχόνοιες δολερές. Εὐτυχῶς, σπίτι, σχολεῖο, ἐκκλησία συνθέτουν τό τρίστρατο τῆς ζωῆς του.

Δέν ξεφεύγει ἀπ' αὐτό, καί ἀποφεύγει ἔτσι τίς ἀναμιξεις σέ πολιτικά πάθη. Αἰτία· ὁ πόθος γιά σπουδή, γιά γράμματα, γι' αὐτό καί ὁ ξενιτεμός του.

Μένοντας στό σπίτι τῆς θείας του, στό τότε ἀπλό καί ἄσημο Κολωνάκι, καί μάλιστα στήν Πατριάρχου Ἰωακείμ, βρίσκει τόν Ἅγιο Γεώργιο Ριζάρη, ἀναπαυτήριο τῆς ψυχῆς του. Ὁοση πνευματική στήν ἀθηναϊκή Σαχάρα τῶν πολιτικῶν δολοπλοκιῶν καί ἀλλαξοκυβερνήσεων. Πῶς νά μὴ ξεκουράζεται ἡ σφριγηλή ψυχὴ του, ἐκεῖνη τήν στιγμή πού ἓνας μέγας Δεσπότης λειτουργεῖ ἐκεῖ; Ἄραγε ποιός νά εἶναι;

Εἶναι ὁ ἅγιος Νεκτάριος, ὁ πρᾶος καί γλυκύς, ὁ εἰρηνικός καί εἰρηνοποιός, ὁ ταπεινόφρων καί ἡσύχιος. Τό κήρυγμά του βγαίνει ἀπ' τήν ζωή του. Καί ἡ ἐργάτιδα μέλισσα ρουφᾷ τό νέκταρ ἀπό τό ὄμορφο καί εὐωδιαστό λουλούδι καί τό βάζει στήν κηρῦθρα της. Ποῦ νά φανταζόντουσαν καί οἱ δύο, ὅτι ὁ ἕνας θά ἀγίαζε καί ὁ ἄλλος θά τόν ὑμνοῦσε;

Κυλᾷ ἡ ζωή καί τό Βορειοηπειρωτάκι γίνεται ἔφηβος μέ καλές ἐπιδόσεις στά γράμματα καί πολλές μαθησιακές ἐφέσεις. Ἡ δίψα του γιά τά γράμματα δέν σβήνει. Καί πῶς νά σβήση, ὅταν γι' αὐτά καί μόνο ξενιτεύθηκε καί ἔφυγε ἀπό τό χωριό τῶν δασκάλων γιά τήν πόλη τῶν σοφῶν καί φιλοσόφων; Ἀπό τό πετρῶδες χωριό, στήν πλατεία Ἀθήνα, ἀπό τό ξερό καί ἄνυδρο, στήν καταπράσινη Ἀττική, ἀπό τήν ἡρεμὴ καί ἡσυχὴ ζωή, στόν θόρυβο.

Ἄλλ' ὅμως: «Ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δέ Θεός κελεύει». Ὁ Ἅγιος Θεός τοῦ ἐπεφύλασσε ἄλλα, καλύτερα καί μεγαλύτερα. «Οὓς καί προώρισε, τούτους καί ἐκάλεσε, οὓς δέ ἐκάλεσε, τούτους καί ἐδόξασε», κατά τόν ἅγιο ἀπόστολο Παῦλο. Τό θεϊκό κτύπημα στήν πόρτα τῆς καρδιάς του τό ἄκουσε ἀμέσως. Τό ἄκουσε καί ἄνοιξε.

Ἔνας καλόγερος στό νεανικό του διάβα, μιά ἀπλή γιά τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς κουβέντα, ἀρκοῦσαν γιά νά βάλουν φωτιά στόν νεαρό Δροβιανίτη καί νά δώση φλεγόμενος μιά ὑπόσχεση. Καί ἔτσι ὁ ζηλωτής τῶν γραμμάτων «ζηλεῖ τά κρείττονα», τά πνευματικά, καί κρυφά ἀπό τούς δικούς του ἔρχεται στό Περιβόλι τῆς Παναγίας, γιά νά φυτευθῆ ἐκεῖ. Καί ποῦ; Στή Μικραγιάννα. Φθάνει στήν Δάφνη μέ τό

καράβι. Ἡ θεά ἀπό μακρῶν τοῦ Ἄθω τόν συναρπάζει, τόν ἐνθουσιάζει, τοῦ ἀνοίγει πρόωρα τό στόμα σέ δοξολογία καί αἶνο τοῦ Θεοῦ.

Φθάνει σέ ἕνα χωρὸ πού λίγο-πολύ ἔμοιαζε μέ τό χωριό του. «Ἐν γῆ ἐρήμῳ καί ἀβάτῳ καί ἀνύδρῳ», ὅπως ἀργότερα θά διαβάξῃ στό Ψαλτήρι. Βέβαια πιό δύσβατη, πιό ἔρημη, πιό ἄνυδρη ἢ Μικραγιάννα. Ἡ βροχὴ γέμιζε τήν πελεκημένη στό βράχο μέσα στερνοῦλα. Δέν τόν ἔνοιαζε ὅμως! «Πῦρ πνέων», παραμέριζε τήν ἐνθύμηση τῶν Ἀθηνῶν καί τά τότε καλά της, καί ἔλεγε: «Ὡς ὠραῖος οὗτος ὁ τόπος. Αὕτη ἢ κατάπαυσις μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Ὡδε κατοικήσω, ὅτι ἡρετισάμην αὐτήν». Ἀγαποῦσε τήν ἡσυχία, τήν μητέρα τῆς φιλοσοφίας, τά γράμματα, τήν μοναξιά, καί τήν βροχὴ. Βρέθηκε σέ πέλαγος μαθήσεως. Ἔψαχνε γιά πνευματικό ὁδηγό καί βροχὴ ἀπλό, ἅγιο καί ἀνεπιτήδευτο ἄνθρωπο, πού γνώριζε Ἰησοῦν Χριστόν καί τοῦτον Ἐσταυρωμένον. Τί ἄλλο μπορούσε νά θέλῃ; Ἡ σωτηρία του ἐξαρτῶνταν πλέον ἀπό τόν ἴδιο μέ τήν ὑπομονή, τήν ὑπακοή καί τήν ἐπιμονή στά δύο πρῶτα.

Ἔτσι μ' ἕνα θεϊκό καυστήρα διαρκῶς φλογιζόμενο ἀρχίζει ὁ ἀγώνας. Ἡ ἀρετὴ τῆς ξενιτείας πρώτη-πρώτη τόν ἐπισκέπτεται, καί ἀπαρνεῖται σύντομα τήν ἔξω ζωὴ πού τόν ἔφερε στήν Ἀθήνα μέ τίς ἀνέσεις της. Λησιμονεῖ μέ ἀγῶνα τούς γονεῖς, τούς συγγενεῖς, τό ὄμορφο καί ἄγριο χωριό μέ τά πουλάκια νά κλαῖδοῦν τήν ἀκατάπαυστη δοξολογία, καί προσεύχεται θεομὰ γιά ὄλους, ἀκόμα καί γι' αὐτούς πού πολέμησαν τήν φυγὴ του. Ἐδῶ, τήν Ἀθήνα τῆς ἀνέσεως τήν

διαδέχεται ἡ κακοτράχαλη Μικραγιάννα· τά ροῦχα τά καλά, τά φτωχά καί μπαλωμένα· τά παπούτσια, τά τσαρούχια τά φτιαγμένα ἀπό δέρμα γουρουνιοῦ. Τά γράμματα πρὸς τὸ παρὸν στό περιθώριο (ἦλθα νά σώσω τὴν ψυχὴν μου). Μαθητεύει στὴν ἐκκοπή τοῦ θελήματος· γράμματα, ἡ ὑπακοή· βιβλίο, τὸ ἐργόχειρο· μολύβια, τὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐργοχείρου. Ἐργόχειρο, σφραγίδες προσφύρων καί κουτάλια· σκληρὸ ἐργόχειρο. Τά μαλακά χέρια γίνονται σκληρά. Κόβεται ἀπὸ τὰ μαχαίρια τοῦ ἐργοχείρου, ἀλλὰ ἐκεῖ δέν τὸ βάζει κάτω. Τὸ θέλημα κομμένο. Πτωχεῖα κατὰ Θεόν. Ἐπιμέλεια στό ἐργόχειρο, πού γίνεται ἀπαρχὴ τῆς ἐπιμελημένης καί προσεκτικῆς στό μέλλον ζωῆς του. «Ἡ ἀμέλεια τοῦ μοναχοῦ στό ἐργόχειρό του ἀνατρέπει τὴν πνευματικὴν του ζωή», λέγει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος καί ὁ δόκιμος τὸ τυπώνει μέσα του. Ἀργότερα ἡ εὐταξία του καί ἡ τυπικότητά του ἀπὸ τὴν τάξη του στό ἐργόχειρο διακρίνονται πιὸ εὐκόλα καί στὴν μετέπειτα καλογερικὴ του ζωῆ.

Ἔτσι κυλοῦν τὰ δύο χρόνια μέ ἐπιδόσεις στὴν ὑπομονή, στὴν ὑπακοή καί στὴν ἐπιμονή. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ὑποτάχθηκε ἐθελουσίως ὁ πανέξυπνος σὲ ἀπλό καί ὀλιγογράμματο ἄνθρωπο μέ ἀπλή καρδιά, χωρὶς κἄν νά τὸ διακρίνη. Εἶναι μαρτύριο, ἀδελφοί μου, αὐτὸ καί «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται», κατὰ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ προθυμία του καί ὁ ζῆλος θά ἐπαινεθοῦν καί θά βραβευθοῦν μέ τὴν κουρά του. «Πρόσδεξι τὸν δοῦλον σου Γεράσιμον μοναχόν εἰς τὴν πνευματικὴν σου ποιήνην». «Ναί, τοῦ Θεοῦ συνερ-

γοῦντός μοι, Τίμει Πάτερ». Ἡ ἀποδοχὴ φέρνει τίς ὑποσχέσεις. Ὑποσχέσεις πού τήρησε μέχρι τέλους.

Ἡ δοκιμὴ τελείωσε, ἡ δοκιμασία ἀρχίζει, ἀτέλειωτη. Πρώτη καί καλύτερη καί χειρότερη, ἡ φυγὴ τοῦ Γέροντά του. Δέν μᾶς νοιάζει γιατί. Μᾶς ἐνδιαφέρει πού μένει μόνος, νέος, ἄγουρος, ἄπειρος. Ἐμεινε χωρὶς πνευματικὸ μπαστούνι, ἀνάπηρος, ὀρφανός. Γιατί ἀπὸ τώρα ἡ δοκιμασία; Τί εἶδε ὁ Θεός καί τὸ ἐπέτρεψε; Τὸν βρῆκε ἔτοιμο; Τὸν βρῆκε δυνατὸ; Τώρα πού χρειαζόταν παράκληση, παρηγορία, βρέθηκε ἀπαράκλητος. Κύριος γινώσκει. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ τὸν βρῆκε δόκιμο ἐργάτη τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Δέν πτοήθηκε ἀπὸ τὸν πειρασμὸ τῆς μονώσεως. Δέν λιγοψύχησε στοὺς ποικίλους πειρασμούς. Ἐμεινε ὄρθιος στό μετερίζι του, στὴν καλύβη τοῦ Τιμίου Προδρόμου, μέ ἅγιο πείσμα, μέ ζῆλο φωτιά. Εἶπε τότε, θά πεθάνω ἐδῶ, ἀλλ' ἀπὸ τὸν Τίμιο Πρόδρομο δέν φεύγω. Καί ὁ Τίμιος Πρόδρομος δέν ἔφυγε ἀπὸ κοντά του. Ἀπομακρυνόταν, ἀλλὰ δέν ἔφευγε. Τὸν εἶδε ὁ γερο-Ἐφραίμ ὁ Ταλαίπωρος, ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα στὸν Τίμιο Πρόδρομο, καί μέ ἀπορία τὸν ρώτησε τί θέλει ἐκεῖ, καί τοῦ ἀπάντησε ὅτι προσέχει τὸ καλογέρι του, πού ἀσκητεύει μόνου του στό κελλί μέσα.

Καί ὁ Γεράσιμος ἔμεινε πιστὸς στὴν κλήση του, στά παραγγέλματα τῆς καλογερικῆς, στίς ὑποσχέσεις του. Ἀλλὰ ὅλα βραβεύονταν, καί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπεσκίαζε σιγά-σιγά. Στὰ πρῶτα του βήματα γνωρίζεται μέ τὸν πρῶτο του πνευματικὸ, τὸν περίφημο παπα-Ἰγνάτιο στὰ Κατουνάκια, ἄνθρωπο ἀπλούστατο, ἅγιο, λιμάνι μετανοίας, σωτηρία ψυ-

χῆς, ὁδηγὸ πρακτικῆς ἀρετῆς, φίλο καὶ συνασκητὴ τῶν μεγάλων πνευματικῶν τῆς Μικραγιάννας καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Γρηγορίου καὶ Σάββα. Ἐκεῖ «ἐξαγγέλλει τὰ τῆς καρδίας του κρυπτὰ», τὰ ἀγαθὰ σκιρτήματα τῆς καρδίας του καὶ τὰ σκουπίδια τῶν λογισμῶν. Καὶ αὐτός, γιατρός καλός, πρᾶος καὶ μειλίχιος «ἐπιχέει ἔλαιον καὶ οἶνον» στήν ψυχὴ τοῦ μικροῦ, κατὰ τὴν καλογερικὴ ζωὴ, Γερασίμου, καὶ τὸν παρηγορεῖ στίς θλίψεις του καὶ τὸν γιατρεύει καὶ τὸν σηκώνει «ἀπὸ κλίνης ὀδυνηρᾶς καὶ στρωμνῆς κακώσεως». Καὶ ἡ ζωὴ συνεχίζεται γλυκιὰ καὶ πικρὴ, ἀπαλή καὶ σκληρὴ. Ἡ πρώτη του παρηγοριά μετὰ τὴν φυγὴ τοῦ γέροντά του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ παπα-Ἰγνάτιος μεθίσταται ἐκ τῶν προσκαιρῶν. Πάλιν ὁ Γεράσιμος ὀρφανός, πάλιν μόνος. Πάλιν λογισμοί. «Ἄλλ' ὁ πάντα πρὸς τό τοῦ πλάσματος συμφέρον οἰκονομῶν» Θεός, τὸν ἀνταμείβει καὶ τοῦ χαρίζει νέο πνευματικὸ θησαυρό, θεωρητικὸ μεγάλο τῆς νοερᾶς προσευχῆς, διορατικὸ ἄνθρωπο, ἔγκλειστο, διακριτικὸ καθοδηγητὴ, τὸν Καλλίνικο τὸν Ἦσυχαστή. Σέ καλὸ μέτρο ἡλικίας πού βρῖσκεται καὶ μέ τὴν πρακτικὴ ἀρετὴ ζυμωμένος βρῖσκει τὸν ἑαυτοῦ στερημένο τῆς θεωρίας καὶ γίνεται μαθητῆς καὶ φοιτητῆς τοῦ Καλλινίκου καὶ σάν ἔξυπνος ὁ Γερασιμάκης, χαϊδευτικὸ διότι ἦτο μικρόσωμος καὶ ἀδύνατος, σιωπᾶ καὶ ἀκούει. Τυπώνει μέσα του μέ ἀνεξίτηλο μελάνι «ἃ βλέπει καὶ ἀκούει» καὶ σάν σφουγγάρι ρουφᾶ καὶ τὴν τελευταία σταγόνα τῶν λόγων τοῦ Καλλινίκου καὶ τὸν κρατᾶ θησαυρό διπλοκλειδωμένο. Ἀναλογίσεσθε τί πράξι θά ἔκανε ὁ καλὸς μαθητῆς τὰ λόγια τοῦ δασκάλου του; Γίνεται μύστης

τῶν ἀπορρήτων, μπαίνει στὰ ἄδυτα. Γνωρίζει τὰ ἄγνωστα. Ἐργάζεται γιὰ νὰ γεωργήσῃ τὴν ζωὴ του, καὶ ἔτσι τὰ θεωρητικὰ τοῦ Καλλινίκου συμπληρώνουν τὰ πρακτικὰ τοῦ παπα-Ἰγνατίου. Καὶ ὁ Γεράσιμος μεγαλώνει στήν ἡλικία καὶ στὰ πνευματικά. Στήν καλογερικὴ του νεότητα δέν στερεῖται καὶ τῆς συναναστροφῆς καὶ ἐνός ἄλλου σπουδαίου καὶ σοφοῦ γείτονα, τοῦ γερο-Δανιὴλ Σμυρναίου, τοῦ ἰδρυτῆ τῆς γνωστῆς ἀδελφότητος τῶν Δανηλαίων. Τὰ λόγια του, ζείδωρη αὔρα, δροσιζοῦν παντοιοτρόπως τὴν φλεγόμενη ἀπὸ θεῖο ἔρωτα καρδιά τοῦ καλογεριοῦ. Τί εὐλογημένη γειτονιά! Μικραγιάννα, Καρούλια, Κατουνάκια. Τί περιβόλι ὁμορφο καὶ εὐωδιαστό! Οἱ ἀλάλητοι στεναγμοὶ ἀγιάζουν τὸν ἀέρα καὶ οἱ ἀσκητικοὶ ἀγῶνες ποτίζουν τὴν ἔρημη γῆ καὶ βγάζει καρπούς, σωσμένους ἀνθρώπους, καλοὺς καλογήρους.

Οὐράνιοι ἄνθρωποι, ἐπίγειοι Ἄγγελοι. Περίοδος ἀναγεννήσεως τοῦ μοναχικοῦ φρονήματος μετὰ τίς ἐθνικὲς περιπέτειες τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς καὶ τῆς Ὀκτωβριανῆς Ἐπαναστάσεως. «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα». Ἅγιος Βασίλειος, Κερασιά, Καυσοκαλύβια, Βίγλα, Ἅγ. Πέτρος, Ἅγ. Ἄννα, Νέα Σκήτη, ὅλες ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἀγίους ἀνθρώπους, ἀξιόους καλόγερους, ἀφανεῖς ἥρωες τῆς σκληρῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Ἔτσι ἡ ὀρφάνια τοῦ Γερασιμάκη ἦταν πρόσκαιρη. Αὐτὰ τὰ πνευματικὰ ἀναστήματα πού ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα πού δειλά-δειλά ἀναφαίνονταν τὸν βοηθοῦσαν, τὸν συγκρατοῦσαν. Καὶ ἡ ἀνάβασις συνεχίζεται. Ἡ κορυφὴ τοῦ Ἄθω εἶναι ψηλά καὶ ὅποιος ἀνεβεῖ ἐκεῖ βλέπει καὶ θαυμάζει

«ἄ ὀφθαλμός οὐκ εἶδε καί οὐς οὐκ ἤκουσε καί ἐπί καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη».

Στό ἐργόχειρό του τό πτωχό καί ταπεινό ἔχει συνεργάτη τήν εὐχή· τήν σωτήριο εὐχή. Συμπορεύεται μέ τήν προσοχή γιά τό φτιάξιμο τοῦ σφραγιδιοῦ, τοῦ κουταλιοῦ. Ἐργάζεται καί γιά τά δύο, ἐργάτης τοῦ πνευματικοῦ καί τοῦ ὑλικοῦ. Ἡ διαρκής εὐχή θαυματουργεῖ, μπαίνει μέσα του καί γι' αὐτό τά χέρια του δουλεύουν ἀσταμάτητα καί εὐθυγραμμισμένα. Βραβεῖο τοῦ ἀγῶνα του τά καλά καί ἐπιμελημένα σφραγίδια καί κουτάλια. Ἄλλος βέβαια τά κινεῖ τά χέρια του, ὅπως ἀργότερα θά εἶπῃ καί γιά τά ὑμνογραφήματά του. Βλέπει ὅμως συγχρόνως ὅτι «οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνον ζήσεται ἄνθρωπος» καί ἀρχίζει καί μειώνει, λιγοστεύει τήν ἐπιδοσή του στό ἐργόχειρο καί λίγο-λίγο ἐργάζεται γιά τά πρὸς τό ζῆν καί ἀσχολεῖται πλέον μέ τό διάβασμα καί τό γράψιμο· «σῶμα ἐργάζου ἵνα τραφῆς, ψυχή νῆφε ἵνα σωθῆς», καί ἡ νῆψις ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατοικεῖ μέσα του. Παίρνοντας εὐλογημένη ὁρμή ἀπό τήν ἀνάγνωση τῶν πατερικῶν κειμένων, δέν τοῦ ἀρκοῦν πλέον οἱ ἀναγνώσεις τῆς ἀκολουθίας στήν Ἐκκλησία. Ἀσχολεῖται μέ τήν σωτήριο εὐχή καί διαβάσει ἀπό τοὺς Πατέρας ὅ,τι πρέπει, ὅ,τι μπορεῖ, σύμφωνα μέ τίς πνευματικές του δυνάμεις. Αὐτό ἀργότερα μᾶς τό μεταφέρει πατρικά καί πρακτικά. «Ὅταν πηγαίνομε στό Δημοτικό σχολεῖο, δέν διαβάζουμε μαθήματα τοῦ Πανεπιστημίου. Κίνδυνος παρανοήσεως καί παρεξηγήσεως, παιδιά μου». Λόγια μεστά διακριτικῆς σοφίας.

Οἱ «ἐν Ἀθήναις» γνώσεις του τόν βοηθοῦν, διότι ὠφελήθηκε ἐξ ἑλληνικῶν λόγων στό νά καταλαβαίνει τοὺς Πατέρας. Διαβάσει ἀσταμάτητα. Ἀποταμιεύει ὅσα μπορεῖ νοήματα, πού μέ τήν βοήθεια τῆς ἀγίας εὐχῆς τοῦ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με» τυπώνονται μέσα του, καί ἡ ἀνάβασις συνεχίζεται. Βραβεύεται ἡ ἐργατικότητά του καί ἡ σωστή καλογερική μέ τάλαντο. Δέν τό κρύβει, ἀλλά ἐργάζεται μ' ὅλη του τήν δύναμη νά τό παρουσιάσῃ ἀξιημένο. Ὁ Δωροεδότης δίδει καί ὁ δωροεδόχος παίρνει, γιά νά ἀνταποδώσῃ εὐχαριστώντας «ὅλη ψυχῆ καί διανοία». «Ἡ τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἐπιδημήσασα δύναμις» ἔρχεται καί στόν πατέρα Γεράσιμο «ὡς ἦχος φερομένης βιαίας πνοῆς» καί πληροῖ τόν οἶκον τῆς ψυχῆς του καί τόν σπρώχνει στήν βουλή τοῦ Θεοῦ. Τόν θέλει Ἕμνογράφο τῶν μεγαλείων Του, τῶν εὐαρεστησάντων Αὐτόν Ἀγίων Του. Τόν ἐκλέγει. Τόν χαριτώνει. Τοῦ ἐπιτρέπει πειρασμούς, ἀλλά καί δύναμη νά τοὺς σηκῶνῃ καί νά τοὺς ἀντιμετωπίσῃ. Τόν ταπεινώνει, γιά νά μὴ χάσῃ. Τόν φωτίζει νά γράφῃ, ἀλλά καί νά ζητῇ: «Φώτισόν μου τό σκότος», ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Τόν θέλει «υἰόν του κατά χάριν». Καί ὁ Γεράσιμος ὑπακούει καί ἡ κάθοδος τῆς φλογός ἀρχίζει καί συνεχίζεται. «Λάλει Κύριε καί ὁ δούλος Σου ἀκούει».

Ἀρχίζει ἡ συγγραφή. Πρῶτο ὑμνογραφικό ἔργο στήν Παναγία, σημάδι τῆς ἀγάπης του γι' αὐτή, ἀναγνώριση τῆς κυριότητος τοῦ τόπου Τῆς, παράκληση γιά τήν πρεσβεία Τῆς, σιγουριά γιά τήν κατάληξή του. Καί γράφει. Γράφει τά πρῶτα, τά δεύτερα, τά τρίτα. Δέν μένει μόνο στά γραπτά,

στόν ἄγουρό του λόγο. Ταπεινώνεται. Αναγνωρίζει ότι εἶναι νέος καί ἄπειρος καί τά δείχνει στους τότε σοφούς καί γνωστές τοῦ εἴδους, ὅπως ὁ Εὐλόγιος Κουρίλας, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ζητεῖ παρατηρήσεις, διορθώσεις, προτάσεις. Ἡ ταπείνωσή του βραβεύεται μέ τίς προτροπές καί τούς ἐπαίνους. Κάθε ἀρχή καί δύσκολη, ἀλλά καί λόγος καλός γιά τήν συνέχιση. Καί συνεχίζει νά γράφει. Ὑμνεῖ τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ Ἁγίων. Πῶς ἄραγε γράφει; Ὑτσι; Ἀπλά; Ἀβίαστα; Χωρίς τίποτε; Χωρίς ἐπίκληση; Ὅχι ἀδελφοί μου. Ὅλη του ἡ ζωή ἦταν προσευχή. Ἡ εὐχή ἦταν ἡ ἀναπνοή του καί τό «ἐλθέ καί σκήνωσον ἐν ἡμῖν» ἡ ὁλοήμερος ἐπίκλησή του. Τό ζητοῦσε μέ μεγάλη ταπείνωση, γιατί γι' αὐτό ξενιτεύθηκε, καί ὁ Θεός «ἔτεινε εὐήκοον οὖς» καί τοῦ ἔλεγε: «Πατήρ σου καί Μήτηρ σου καί ἀδελφός σου εἰμί», μή φοβᾶσαι, «ἔτι σοῦ λαλοῦντος, ἐγώ πάρεμι». Καί αὐτό τό εἶχε πιστέψει, τό εἶχε χωνέψει, ὅτι τίποτε δέν εἶναι δικό του στή ζωή του, πολύ μᾶλλον αὐτό τό χάρισμα. Γι' αὐτό καί πάντοτε διεκήρυντε ὅτι «Θεοῦ τό δῶρον, οὐκ ἐξ ἡμῶν». «Ὁ Θεός χρησιμοποιεῖ τό χέρι μου σ' αὐτά. Δέν εἶναι δικά μου. Μόνα τους βγαίνουν. Ἄλλος μοῦ τά λέει», καί ἄλλα παρόμοια. Τά ἔλεγε καί τά πίστευε. Δέν ταπεινολογοῦσε κενολογώντας ψευδόμενος, διότι «τό Πνεῦμα τό ἅγιον ἦν ἐν αὐτῶ» καί στά γραπτά του.

Καί ἡ ἡλικία περνάει καί ὁ χρόνος τρέχει, χωρίς νά γυρίζη πίσω. Μαζί μέ τήν πνευματική ἰσχυροποίηση καί ἐνδυνάμωση, αὐξάνει καί ὁ πόλεμος. Ὁ πειρασμός μεγαλύτερος, ἀλλά καί ἡ ἀντίσταση σιδερένια. Ἡ χάρις δέν τόν ἐγκαταλεί-

πει. Οἱ καρποί τῆς μυστικῆς ζωῆς του φαίνονται στό δένδρο, μιᾶς καί τά λουλούδια παραχώρησαν τήν θέση τους στους καρπούς, καί ὁ Γεράσιμος, γνώστης τῆς ἀναξιοτήτος του, τούς μαζεύει καί τούς φυλάγει, μή χαλάσουν καί μείνει νηστικός πνευματικῆς τροφῆς.

Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἀντιμετωπίζει τόν Σατανᾶ, πού ὀφθαλμοφανῶς πλέον τοῦ παρουσιάζεται σάν σκυλί σέ μιά φεγγαρόλουστη καλοκαιρινή καί μέ τό τεμπελόξυλο Ἀκολουθία, τό ὅποιο, ὅταν ὁ ἀπλοῦς καί ἀπονήρευτος Γεράσιμος πλησιάζει νά χαϊδέψη, ἐξαφανίζεται μέ θόρυβο καί δυσσομία. Τοῦ ἐμφανίζεται σάν ἄσπρος τράγος μέ κόκκινα μάτια καί βλέμμα τρομερό σέ μέρος πού δέν ὑπῆρχε ζωή στά βράχια τῆς Ἁγίας Ἄννης. Τοῦ ἐμφανίζεται σέ σύννεφο πού βγάζει γυναικεῖες φωνές καί γέλια στή θέση «Κρούα Νερά» τῆς Λαύρας. Ἀλλά πῶς νά τόν πειράξουν τόν ἀγωνιστή; Οὔτε κἄν ἐπιτρέπει ὁ Θεός νά τόν ἀγγίξουν. Μόνον ἐμπειροτόν κάνουν. Αὐξάνουν οἱ πνευματικῆς ἐμπειρίες καί αὐτό τοῦ δίδει δύναμη γιά τήν συνέχιση τοῦ ἔργου του, τοῦ ταλάντου του.

Καί ἡ καταξίωση συνεχίζεται μέ τήν ἀποδοχή καί ἀγάπη τῶν πατέρων, ὅταν ὁ Γερασιμάκης θεραπεύη τήν εὐλάβειά τους πρός κάθε τι πού θέλει ὑμνολογία, ἀλλά σταδιακά καί ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, σέ σημεῖο μάλιστα πού κατά καιρούς λαμβάνει εὐφήμους μνείας καί ἐπαίνους ἀπό τούς Ἀρχιεπισκόπους Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, Σπυρίδωνα Βλάχο, Θεόκλητο καί Χρυσόστομο καί ἀπό ἄλλους κατ' ἰδίαν Ἀρχιερεῖς. Στά δαυιτικά του χρόνια ἀναφέρεται ἀπό τόν

Γρηγόριο Παπαμιχαήλ στην Ακαδημία Αθηνών και τιμάται αργότερα απ' αυτήν με τό Αργυρό Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών. Όλα αυτά όμως δέν τόν συγκινοῦν. Δέχεται ἀπλά τήν καταξίωση καί «σκύβαλα πάντα ἡγεῖται, ἵνα Χριστόν κερδήσῃ». Ἄν καί βλέπει καί αἰσθάνεται ὅτι μέ μεγάλη εὐχέρεια «ὕμνους ὑφαίνει συντόμως τεθηγμένους», ἄν καί ἀναγνωρίζει ὅτι «ἐργῶδές ἐστι», ἐν τούτοις δέν ὑπερηφανεύεται, δέν φουσκώνει πού τά κατορθώνει.

Καί ἡ κάθοδος τῆς φλογός συνεχίζεται· μιά ἀτελείωτη Πεντηκοστή, πλούσια καί δαψιλής. Ὅντως ἡ ὑπόσχεσις ὅτι «ποταμοί ῥεύσουσιν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ» λαμβάνει σάρκα καί ὄστα. Καί γράφει, γράφει. Τί γράφει; Ὑμνους καί δοξολογίες. Δέν διακρίνει κανέναν. Τούς ἱκανοποιεῖ καί τούς εὐχαριστεῖ ὅλους. Γιατί ὅλοι θέλουν νά προσφέρουν, στόν Θεό, στήν Παναγία, στούς Ἁγίους πού εὐλαβοῦνται, κάτι, καί αὐτό μέ τήν πέννα τοῦ Γερασιμάκη. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο «ὁμολογοῦν τήν χάριν, κηρύττουν τόν ἔλεον, οὐ κρύπτουσι τήν εὐεργεσίαν». Καί καταξιώνεται ἡ ταπεινώσή του. Τώρα τήν ἔχει συγκάτοικό του. Τόν κάνει ἀγαπητό. Τόν διατηρεῖ καταδεχτικό. Ζη ὅσο τοῦ ἐπιτρέπει ὁ Θεός κρυφά καί μυστικά. Ἀγωνίζεται νά βιώσῃ τό «ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται» καί τό πετυχαίνει.

Ἡ ἀγωνία τῆς σωτηρίας του, ὁ λόγος «δι' ὃν ἐξηλθε» δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά εὐχαριστιέται στούς ἐπαίνους, στίς τιμές, στίς δόξες. Χαιρόταν γιά ὅ,τι τοῦ λέγανε, ἀλλ' ὄχι γιά τό πρόσωπό του, ἀλλά γιατί τό ἔργο του καταξιώνόταν ἀναγνωριζόμενο ἀπό τούς πνευματικούς ἀνθρώπους.

Τά τιμητικά διπλώματα, τά μετάλλια καί τίς ὁποιοσδήποτε ἐπί χάρτου διακρίσεις, τά ἔβλεπε μιά καί μόνο φορᾶ. Δέν ἔπαιζε μ' αὐτά. Δέν εὐχαριστιόταν στήν ἐπανάληψη τῆς ἀνάγνωσής τους. Δέν περιεργαζόταν τά μετάλλια. Τά ἔκρυβε ἐπιμελῶς καί τά ἔδινε καί τά ἔκρυβα κατόπιν ἐγώ. Δέν ἤθελε νά τά ἐμφανίζουμε. Μοῦ ἔλεγε χαρακτηριστικά: «Ἐλα πάρ' τα, φτάνει, τά εἶδα παιδάκι μου. Ὁ Θεός νά μέ φυλάξῃ ἀπ' αὐτά. Οὐαί ἐάν περισσεύσῃ τό ὄνομά μου πλεῖον τῶν ἔργων μου. Μπορῶ νά πάρω βραβεῖο ἐκεῖ; Αὐτό θά μοῦ μείνῃ. Κρύφ' τα τώρα. Δέν μοῦ χρειάζονται. Νά ναι καλά οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀλλοίμονό μου».

Ποτέ δέν πρόβαλε τόν ἑαυτό του. Ὅπου πήγαινε, ὅπου τόν καλοῦσαν, ἄν καί τόν τιμοῦσαν οἱ πατέρες, περιέμενε πότε θά τοῦ μιλήσουν καί πού θά τόν βάλουν. Ζητοῦσε τήν ἀφάνεια καί ἐπεδίωκε αὐτήν τήν ἀφάνεια, ἀλλά μέχρι πότε; Τό θεοφιλές ἔργο του τόν ἔκανε σεβαστό καί ἀγαπητό καί ὑπολογίσιμο. Ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος ἀλλοῦ εἶχε τόν νοῦν του. Ὅταν ἔπαιρνε τό κομποσχοῖνι χανόταν σέ ἄλλους κόσμους. Κάποτε τοῦ ξέφευγαν φράσεις, λέξεις πού προσπαθοῦσαμε νά ἀντιληφθοῦμε, ἀλλά μάταια. Ἡ προσευχή του ἦταν αἴτηση ἐλέους καί φωτισμοῦ, καί τά ἔπαιρνε. Ἐβλεπε τό ἔργο του ὄντως δῶρο Θεοῦ, πνευματοκίνητο καί ὄχι ἀνθρωποκίνητο, ὄχι δικό του, ποτέ. Οὔτε τό πίστευε ποτέ, οὔτε τό διακήρυξε.

Τότε ἔρχεται πλέον μιά ἀναγνώριση πού οὔτε τήν περιέμενε. Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τήν Ἱερά Σύνοδο τόν ἀναγορεύει «Ὑμνογράφον τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησί-

ας», αναγνωρίζοντας τήν προσφορά του προς τήν καθόλου Ἐκκλησία. Αὐτό τοῦ δίδει μεγάλη χαρά, χαρά πού προέρχεται ἀπό τήν ὑπερβολική του ἀγάπη καί προσήλωση στόν Οἰκουμενικό Θρόνο, στήν Κωνσταντινούπολη. Ἡ ἀγάπη του καί ἡ πολυμάθειά του γιά τήν Πόλη τῶν ὀνείρων ἦταν κάτι μεγάλο, ἐξάκουστο. Ἦταν γι' αὐτόν ἡ πηγὴ ὅλων τῶν καλῶν, σέ ὅλους τούς τομεῖς. Ἡ παράκλησή του: νά τήν δῆ ἐλεύθερη.

Ἔτσι λοιπόν, προσευχόμενος, γράφοντας καί τιμώμενος φθάνει στή δύση του. Μεστωμένος, παραγωγικώτατος, πολυγραφώτατος, ἐκφραστικώτατος, θεολογικώτατος πάνω ἀπ' ὅλα καί ἀσκητικώτατος στό ἔπακρο. Οἱ πνευματικές του δυνάμεις δέν τόν ἐγκατέλειψαν. Οἱ σωματικές γιά τήν ἡλικία του ἦταν πολύ καλές καί δέν ἄφηνε τόσο τήν νοερά ὅσο καί τήν αἰσθητή προσευχή. Διάβαζε καί προσευχόταν. Τερπνά του ἀναγνώσματα: ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Ὁμιλίες Πνευματικαί Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, Φιλοκαλία. Διαβάζοντας, πετοῦσε ἄλλοῦ ὁ νοῦς του, σέ ἄλλες θεωρίες. Ὅταν δέ ἔγραφε καί ἔβγαине μετά τό τέλος κάποιας ἀκολουθίας, ἦτο ἄλλος, ἀλλ' οὐκ ἄλλοῖος, ἔφεγγε λουσμένος ἀπό τήν θεία χάρη καί τό καταλαβαίναμε καί ἐμεῖς «οἱ μὴ ἔχοντές τι».

Ἡ φυσική αἰτία τῆς φυγῆς του ἀπό τόν κόσμο, τόν βρῆκε γράφοντας στό γραφεῖο του. Ἄφησε ἀτελείωτη τήν ἀκολουθία τοῦ ὁσίου Στεφάνου τοῦ Ὁμολογητοῦ, γιατί τόν κάλεσε ὁ Θεός. Τήν ἄφησε στους Αἴνους καί τήν συνεπλήρωσε μέ τήν κοίμησή του στους Οὐρανοῦς, γιά νά μὴ τόν ἀφήση πα-

ραπονεμένο. Ἐφυγε «ὡς στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματος» μέσα στήν ἀγκαλιά μας. Τήν προηγουμένη τόν μεταλάβαμε καί ἦτο πολύ συντετριμμένος, γιατί μετέλαβε στό δωμάτιό του, καί ἔκλαιγε γιά τήν συγκατάβασή Του, νά ἔλθῃ στό δωμάτιό του ὁ Χριστός. Ποτέ δέν τό διανοήθηκε. Καί ἐπετάσθη ἐπὶ πτερυγῶν ἀνέμων, εἰς τήν αἴδιον μακαριότητα, ἀναμένοντας τήν Δευτέρα Παρουσία, κοιτάζοντάς με καί ἐκπνέοντας σάν πουλάκι. Οἱ τελευταῖες του φράσεις ἦταν ἐπικλήσεις στους ἁγίους πατέρας Διονύσιο καί Μητροφάνη καί στόν ἅγιο Νεκτάριο, Ἁγίους πού ἰδιαιτέρως ἐτίμησε, καί προπάντων στήν Παναγία, τήν ὁποία «Κύριος οἶδε» πόσες φορές θά ἔνοιωσε δίπλα του.

Ἡ ὅλη του ζωὴ χαρακτηριζόταν ἀπό τήν κατά Θεόν πτωχεία, τήν σωματική ταλαιπωρία (στό κρεββατάκι του δέν χωροῦσε, ποτέ δέν ἄπλωνε τά πόδια του). Εὐχαριστιόταν στά δύομισι τετραγωνικά, τό θεωροῦσε παλάτι χαρακτηριστικό τό λιτοδίαίτό του. «Παχεία γαστήρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόα», ἔλεγε μεταχειριζόμενος τό ἀρχαῖο γνωμικό. Φιλακόλουθος στό ἔπακρο, παράδειγμα γιά μᾶς. Διορθωτῆς τέλειος στά λεκτικά σφάλματά μας. Πρῶτος ἔμπαινε στήν Ἐκκλησία, τελευταῖος ἔβγαине. Θεωροῦσε τήν Ἀκολουθία προοίμιο τῆς καρδιακῆς προσευχῆς, καί πάντα ἀνέφερε τό παράδειγμα τοῦ ἁγίου Παλαμᾶ, πού τόν προέτρεψε ὁ ἅγιος Ἀντώνιος νά πάῃ νά προσευχηθῆ μέ τούς ἄλλους Πατέρας, ὅταν ἤθελε νά προσευχηθῆ μέ κομποσχοῖνι καί μόνος. Θεωροῦσε τήν νοερά προσευχή βραβεῖο ὑπακοῆς καί χάρισμα ὄχι γιά ὅλους. Ἡ

ἀποφυγή κοσμικῶν φροντίδων φέρνει τόν νοῦν σέ θεωρία πάντα μέ ὑπακοή· «ὑπακοή ζωή, παρακοή θάνατος».

Συγκινοῦμαι πού τόν ἐνθυμοῦμαι. Ὅταν τόν γνώρισα στήν Θεσσαλονίκη μέσω τοῦ σεβαστοῦ καί πολυφιλήτου νῦν Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας, μοῦ φάνταζε μυθικός γίγαντας μέ ἀρχοντική ἱεροπρέπεια. Μάτια σπινθηροβόλα, γέλιο μικροῦ παιδιοῦ, συμπεριφορά ἀριστοκράτου καί λόγος «ἄλατι ἠρτυμένος». Ὅταν δέθηκα στό ἄρμα του, τότε τόν γνώρισα καλύτερα. Βρῆκα στοργικό πατέρα μέ αὐστηρότητα καί γλυκύτητα. Βρῆκα τόν ἀδελφό, τόν φίλο, τό στήριγμα, τήν παρηγοριά, τόν μεσίτη στόν Θεό.

Ἐπανερχομαι, ὁμως, στήν ἀξέχαστη μακαρία ἀπλότητά του, πού πίστευε τά πάντα καί τούς πάντας, αὐτός ὁ τόσο εὐφυής. Ἀπλότης μικροῦ παιδιοῦ, ἀφέλεια μικροῦ παιδιοῦ. Ἡ ἀπλότης εἶναι μισή ἀγιότης, ἔλεγε ἀγιορεΐτης γέροντας. «Ἄνῆρ ἀγαθός πιστεύει παντί ῥήματι», μάς ἔλεγε ὅταν τόν πειράζαμε. Ἀλλά ὁ Θεός ἀναπαύεται σ' αὐτούς, ὅπως καί στούς ταπεινούς. Ἀμίμητη ἡ ὑπακοή του καί ἡ προσήλωσή του στούς λόγους τοῦ ἀειμνήστου γέροντος Διονυσίου. Ἀρχιερεῦς τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐξεπλάγη, ὅταν τόν παρέπεμψε στόν π. Διονύσιο γιά κάποιο ζήτημα. Ὅταν σάν ἄνθρωποι λέγαμε καμμιά κουβέντα παραπάνω, πρῶτος σηκωνόταν καί ἔβαζε μετάνοια, παρακαλώντας νά τόν συγχωρέσουμε, ἐπειδή πίστευε ὅτι ἦταν ἡ αἰτία τοῦ πειρασμοῦ. Ξεχνιοῦνται αὐτά; Στερούμενος στά ταξίδια Ἀκολουθίας, ἔκαμε αὐτήν μέ τό κομποσχοίνι. Δέν ἄφηνε χαμένο καιρό. Ἡ εὐχή ἦταν στό στόμα του. Ὅλο μάς προέτρεπε. «Ὅνόματι

Χριστοῦ μάστιζε πολεμίους. Μή μετεωρίζεσθε ἀπό ἐδῶ καί ἀπό ἐκεῖ. Νά αἰχμαλωτίζετε τόν νοῦν σας εἰς τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ».

Ἡ ἐλεημοσύνη του παροικιῶδης. Φιλοξενοῦσε καί περιέθαλπε φίλους καί γνωστούς, καλογήρους καί λαϊκούς. Στήν ὁμιλία του ἦταν προτρεπτικός γιά μετάνοια καί ἐξομολόγηση καί ἐπιπλέον στούς μοναχούς τόνιζε τήν ὑπακοή. Τήν ὑπακοή, πού γεύθηκε τούς καρπούς της. Ἀγαποῦσε τό φυσικό περιβάλλον καί τό πρόσεχε. Τό λίγο χῶμα πού εἶχε τό ἀξιοποιοῦσε, καί πάντα εἶχε καί λίγα λουλούδια γιά τόν Τίμιο Πρόδρομο. Εὐχαριστιόταν πολύ στή φύση καί ἀσχολεῖτο μέ αὐτήν στό σκάψιμο, στό φύτεμα, στό κλάδεμα. Ἡ ζωή στή Μικραγιάννα ἀναγκαστικά σέ μαθαίνει πολλά πού πρέπει νά κάνης ἄλλος σου.

Ἡ ἀγάπη του καί ἡ εὐσπλαγχνία του ἐπεκτεινόταν καί στά κατοικίδια, καί τά περιποιεῖτο τό κατά δύναμιν. «Δίκαιος οἰκτεῖρει ψυχάς κτηνῶν αὐτοῦ», ἔλεγε. Ἐδῶ ἀναγκάζομαι νά ἀναφέρω ὅτι τά διάφορα ζῶα πού ἔχουμε –ἐν φόβῳ Θεοῦ τό λέγω– ὅταν τά φώναζε, ἐρχόντουσαν κοντά του, τά χαιδεύε, τά τάϊζε, κάτι πού πολλές φορές ἀδυνατούσαμε νά κάνουμε ἐμεῖς. Τόν πείραζα καί τόν ἔλεγα Γεράσιμο Ἰορδανίτη καί γελοῦσε σάν μικρό παιδί.

Φιλάσθενος στήν κρᾶση του καί φιλάδελφος ἦταν. Δύο γεροντάκια περιέθαλψε φυματικά μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του. Ἄλλ' ὁ Θεός ἦταν κοντά του καί δέν τόν ἄγγιξε ἡ ἀρρώστεια. Ἀγαποῦσε τήν εἰρήνην καί τήν ἐπεδίωκε σάν μέσο ἀναβάσεως.

Ἵπηρετήσε με αὐταπάρνηση τὴν Σκήτη μας σάν Βιβλιοθηκάριος καί Τυπικάρης. Στό διακόνημά του τυπικός καί προσεκτικός, δέν φοβήθηκε καιρικές συνθήκες, χιόνι, βροχή, ἄερα, διότι ἔπρεπε νά πηγαίνη μακρυνά. Ἦξερε ὅτι ὑπηρετεῖ τὴν Ἁγία Ἄννα. Κολλάει τό μυαλό μου καί ὄχι ἡ γλῶσσά μου στό νά σᾶς μεταφέρω αὐτά τὰ ἐξωτερικά του πού γνώρισα.

Αὐτά ὅλα πού προανέφερα, αὐτά πού ἔνοιωσα, αὐτά πού εἶδα, αὐτά πού ἄκουσα «διά πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παραθέτω πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καί ἑτέρους διδάξαί». Εἶναι, ἐπαναλαμβάνω, τὰ ἐξωτερικά. Γιά τὴν ὑπομονή του ἐπαινέθηκε, γιά τὴν ὑπακοή του τόν εὐλαβήθηκαν, γιά τὴν ἐπιμονή του τόν ὕψωσαν, γιά τὴν ἀγάπη του τόν ἀγάπησαν, γιά τό ἔργο του τόν τίμησαν, γιά τὴν ζωὴ του τόν προέβαλαν ὡς παράδειγμα. Θυμᾶμαι χαρακτηριστικά τόν γερο-Γερόντιο τῶν Δανηλαίων νά μοῦ λέη: «Ἄκου πάτερ, ὁ Γεράσιμος εἶναι ἥρωας, γιατί κάθισε μόνος στήν ἐρημιὰ καί γι' αὐτό τόν εὐλόγησε ὁ Θεός. Ἄν δέν ἔχης κότσια, δέν κάθισαι. Λοιπὸν νά τόν σέβασαι καί νά τόν ἀκοῦς». Πῶς νά ξεχαστοῦν αὐτά; Πῶς νά ξεχάσω τὴν ὥρα τῆς Μεταλήψεως, πού ἔκλαιγε καί ἔλεγε λόγια πού μόνος αὐτός τὰ καταλάβαινε; Πῶς νά ξεχάσω τὰ δάκρυα στό κελλάκι του, πού τὰ δικαιολογοῦσε μέ τὴν στερεότυπη φράση, «κλαίω τίς ἁμαρτίες μου»; Ἄραγε αὐτὴ ἦταν ἡ αἰτία ἢ κάτι ἄλλο; Οὐκ οἶδα, ὁ Κύριος οἶδε. Ἐγὼ μόνον ἐξωτερικά γνωρίσματα ἀντιλαμβάνομαι.

Δυστυχῶς γιά ἐμᾶς, εὐτυχῶς γιά ἐκεῖνον, κρατοῦσε μυστικότητα ζωῆς. Μετά δυσκολίας θά τοῦ ἔβγαζες λόγο γιά τόν

ἐαυτόν του, καί αὐτόν θά τόν κάλυπτε τεχνικά νά μὴ φανῆ ὅτι προέρχεται ἀπ' αὐτόν. Ἐάν ἐνίοτε παραχωροῦσε ὁ Θεός γιά νά στηριχθοῦμε ἐμεῖς, τότε ὡς ἐκ θαύματος, ἔστω καί μετρημένες φορές, μαθαίναμε κάτι γιά τὴν ζωὴ του. Τῆς χάριτος ὅμως τὰ σημεῖα, οὐδέποτε ἀπεκάλυψε. Ἰδιοτροπία, παραξενιά, φόβος μὴ χάση ἀπ' αὐτά πού κέρδισε; Πάντως νομίζω ὅτι μᾶς ἀρκοῦσαν. Ἐδῶ δέν κρύβω ὅτι στά γεράματά του, εὐδοκία Θεοῦ, μᾶς ἀποκάλυψε μιά καί μοναδική περιπτώση Θεοφανείας. Ποιὸς ξέρει, πῶς καί ἀπὸ ποῦ πιέστηκε; Τό μεταφέρω στήν ἀγάπη σας.

Στά πρῶτα χρόνια τῆς ἐγκαταλείψεως ἀπὸ τόν Γέροντά του, πειράχθηκε δυνατά. Λογισμοὶ διάφοροι καί ποικίλοι τόν «ἐκύκλωσαν ὥσπερ μέλισσαι κηρίον». Ἡ μοναξιά συνέτεινε στήν ὅλη κατάσταση καί ὁ ἴδιος ἦταν μιά φουρτουνιασμένη θάλασσα. Δέν τόν χωροῦσε οὔτε τό κελλάκι του, οὔτε τό ἐργαστήριό του. Φαγητό καί νερό δέν κατέβαιναν. Ὁ ὕπνος κόπηκε, ἡ διάθεση ἄλλαξε. Ὁ πειρασμὸς δέν ἔφευγε. Μόνον καταφύγιο ἢ προσευχή. Μόνη ἀνάπαυση ὁ ναὸς τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Μπαίνει στόν ναό, γονατίζει, καί μέ τό κεφάλι κάτω κλαίει ἀσταμάτητα καί παρακαλεῖ. Παρακαλεῖ γιά τό ἔλεός του, γιά τὴν ἐνίσχυσή του, γιά τὴν παραμονή του, γιά τὴν ὑπομονή του. Τό ξύλινο πάτωμα μούσκευε καί ἡ καρδιά του ἐπιζητοῦσε δροσιά. Ποιὸς ξέρει πόσην ὥρα μένει γονατιστός, κλαίγοντας. Ξαφνικά στά κλειστά δακρυσμένα μάτια του κάποια λάμψη περνάει, σάν ἀστραπή. Μιά ἀνταύγεια. Τολμᾶ καί ἀνοίγει τὰ μάτια του καί, ὡ τῶν θαυμασίων Σου Χριστέ μου, χωρὶς νά σηκωθῆ, αἰσθάνεται

ἀπέναντί του ὅτι ὑπάρχει κάτι τό φωτεινό, τό ἠλιόλουστο, τό χιονοφεγγές. Συγκεντρώνει τόν ἑαυτό του καί παρατηρεῖ δειλά-δειλά δύο πόδια γυμνά, ἕνας ὀλόλευκος χιτώνας. Τά πόδια ἔχουν πληγές, ἀλλ' ὁ χιτώνας καθαρός. Λίγο ἀκόμα καί ἀντικρούζει δύο παλάμες, δύο παλάμες μέ πληγές. Δέν προχωρᾶ στό ἀνασήκωμα. Φτάνει ἕως ἐδῶ. «Ὁ Κύριος μου καί ὁ Θεός μου!» Εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τόν Σωτήρᾶ μου. Εἶδα τούς τύπους τῶν ἡλῶν, τό φῶς τῆς Μεταμορφώσεως μέ τά στίγματα τῆς σωτηρίας μας. Τί ἄλλο ἤθελε; Γέμισε ἡ ψυχὴ του, «ἡγαλλιάσατο τό πνεῦμα του ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτήρι του». Ἡ ἀπερίγραπτη δύναμή του σ' αὐτό ὀφείλεται. Ἡ ὄλη του ζωὴ ἐξαρθήθηκε ἀπ' αὐτὴ τὴν Θεοφάνεια. Τόν ἀγάπησε ὁ Θεός καί δέν τόν ἐγκατέλειψε. Ἀπομακρύνθηκε γιὰ δοκιμὴ καί πάλι ἐπέστρεψε καί τόν στερέωσε. Τόν ἤθελε, τόν ἤθελε Ὑμνογράφου Του, ὑπηρετῆ Του καί ὑμνητῆ τῶν Ἁγίων Του.

Προσευχὴ πρὶν γράψῃ, προσευχή στό γράψιμο, προσευχή καί μετά τό γράψιμο. Βρισκόταν σέ συνεχῆ προσευχή. Αὐτὴ τόν ἀνέβαζε καί τοῦ κατέβαιναν νοήματα τόσα πολλά, πού ἀποροῦσε ποιό νά πρωτοχρησιμοποίησῃ.

Ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος φαινόταν, καθὼς «ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τόν πρῶτον καί ἡσύχιον καί τρέμοντά μου τούς λόγους», κατὰ τόν Προφήτην, διὰ τοῦτο καί ἀλλοιωνόταν ἡ μορφή του. Καί δέν ἤμουν ὁ μόνος πού τό καταλάβαινα, ἦταν καί οἱ ἄλλοι, καί ὅλοι τό ὁμολογοῦσαν.

Προσηλωμένος στήν καλογερικὴ ἀδιάλειπτα, ἔκανε τόν ἀτομικὸ του κανόνα· πάντα κρατοῦσε περισσεύματα γιὰ ὄρες ἀνάγκης. Ὁ κανόνας στόν μοναχό εἶναι ὁ ἀποταμιευόμενος

θησαυρός μέ τό μεγάλο ἐπιτόκιο καί τούς ἀναλόγους τόκους. Σταματᾶ ὁ νοῦς μου γιὰ ἄλλα. Ἴσως ἐπειδὴ ἐπιμελῶς ἀπέφευγε νά μιλᾷ ὁ ἴδιος καί δέν δεχόταν νά μιλοῦν οἱ ἄλλοι γιὰ κείνον.

Ἐφοβεῖτο πολὺ τό κριτήριο, λόγω τοῦ ὅτι ἔνοιωθε ὅτι δέν ἔκανε τίποτε. «Τί ἀπολογήσομαι;» ἔλεγε καί ξανάλεγε.

Τὴν ὥρα τοῦ κοινωνικοῦ, πρὶν μεταλάβῃ, πάντα μέ δάκρυα κατανύξεως προσευχόταν καί ἐμεῖς μικροὶ τότε ἀργήσαμε νά καταλάβουμε ὅτι ἡ στιγμὴ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μέ τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἦταν τόσο μεγάλη καί φρικτὴ, γι' αὐτό πού κοπίασε ὥστε νά φέρῃ τά εὐλογημένα δάκρυα. Μέ τέτοια δάκρυα ἀρκετές φορές τόν συναντῶ στό κελλάκι του, ἀλλὰ πάντοτε μέ τὴν στερεότυπη φράση, «κλαίω τίς ἁμαρτίες μου». Ἄραγε αὐτό ἦταν; Μήπως ἦταν κάτι ἄλλο; Μήπως ἐβλεπε ἢ ἄκουγε ἢ ὀσφραινόταν κάτι; Οὐκ οἶδα, ὁ Κύριος οἶδε. Δυστυχῶς γιὰ μᾶς, εὐτυχῶς γιὰ κείνον, ἦταν πολὺ μυστικός. Ἐλαχιστότατα ἔβγαζε ἀπό τό στόμα του κάτι γιὰ τόν ἑαυτόν του. Τυχαῖα, ἴσως κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, ὅπως γίνεται συνήθως, γιὰ νά ἐνισχυθοῦμε.

Τούς ὀφθαλμοφανεῖς πειρασμούς του τούς ἔλεγε γιὰ δικό μας καταρτισμό. Τούς μάθαμε καί μᾶς τούς φύτευσε γιὰ νά προσέχουμε. Ἀλλὰ τῆς χάριτος τά σημεῖα, οὐδέποτε τά ἀπεκάλυπτε. Εἶχε στό νοῦ του τό πατερικό πού ἀνέφερα στήν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας μου, «ἀρετὴ ἀποκαλυπτομένη, μοιχεία παρὰ τῷ Θεῷ γνωρίζεται».

Δέν γνωρίζω ἄλλα νά πῶ ἀδελφοί μου γιὰ τόν Γέροντά μου, γιατί ἦταν γιὰ τόν ἑαυτό του. Δέν ἔκανε ὅμως κακό.

Καλό προξένησε στην ψυχή του. Κέρδισε, δέν έχασε. Σέ τί θά τόν ώφελοῦσε νά ἐξωτερικεύη τά βιώματά του; Τά σημεῖα τῆς χάριτος εἶναι χειροπιαστά γιά λίγους καί σέ λίγους κατανοητά. Ἦταν ἐσωτερικός, δέν ἦταν ἐξωτερικός. Τό παράδειγμά του στην συναναστροφή μας, μᾶς ἀρκοῦσε. Ἔτσι σκεφτότανε, ἔτσι ἔκανε. Προσπαθοῦσε νά εἶναι τύπος ἐν πᾶσι καί τό κατάφερε. Μᾶς ἄφησε τρόπο ζωῆς, ζωῆς καλογερικῆς, ζωῆς ἀγιορείτικῆς, ζωῆς διακρίσεως.

Αὐτό, ἀδελφοί καί πατέρες, εἶναι τό μοναδικό τῶν ὄσων γνωρίζω. Τίποτε ἄλλο. Πάντως ἐμεῖς καί ἄν δέν ἀκούσαμε, δέν χάσαμε. Τόν εἶχαμε ζωντανό δάσκαλο μέ τά λόγια του καί τά ἔργα του. Ἦ ἐν γένει συναναστροφή του ἦταν ἕνα παράδειγμα γιά μίμηση.

Τό χάρισμα, τό τάλαντο τό ἀπέκτησε ἀπό μόνην αὐτήν τήν γνήσια καλογερική ἀγιορείτικη ζωή. Ζωή πού δέν εἶχε παραθυράκια διαφυγῆς. Ἐν γνώσει του καλογέρεψε, ἐν γνώσει του παρέμεινε, ἐν γνώσει του ἀπέφυγε δόξες καί τιμές δελεαστικές γιά τόν καθένα μας. Δέν ἄλλαξε τό μοναχικό ράσο μέ τόν σάκκο τοῦ Ἐπισκόπου, οὔτε τό ταπεινό ἐργαστήρι του μέ τό γραφεῖο τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου καί τήν ἀετοφωλιά του μέ θαυμάσιο σπίτι, οὔτε τήν ἀγιορείτικη ὀρθόδοξη παράδοσή του μέ ἀλλότρια καί ὀθνεῖα δόγματα, πού σιγά-σιγά καί δειλά-δειλά δυστυχῶς μπαίνουν στό Ἅγιον Ὅρος.

Παρέμεινε πιστός στόν ἀναδειξαντα αὐτόν Χριστό μας καί γενόμενος σκεῦος τοῦ Παναγίου Πνεύματος φωτίστηκε καί ἔγραψε ὅ,τι ἔγραψε. Ἄν ὁ Γεράσιμος δέν εἶχε Ἅγιον

Πνεῦμα, τότε ποιός εἶχε; Ἦταν ταμειοῦχος τῆς θείας χάριτος ἢ ὄχι; «Μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδία, ὅτι αὐτοί τόν Θεόν ὄψονται». Αὐτός ἦταν, γι' αὐτό καί ἔγραψε καί τέτοια ἔργα.

Θά μπορούσα νά σᾶς ἀναφέρω πάμπολλα γιά τόν Γέροντά μου ἀπό ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι καί τόν ἔζησαν ὡς προσκυνηταί στό κελλί μας καί συνωμίλησαν μαζί του, ἀλλά καί στίς ἐξόδους του στόν κόσμο.

Πρῶν κλείσω τήν πνευματική μου φλυαρία, χρέος θεωρῶ νά ἀναφέρω τά τῆς τελευτῆς του. Ζήτησε ἀπό τήν Παναγία, ὅταν θά ἔλθῃ ἡ ὥρα του, νά μὴ μᾶς κουράσῃ ἀλλά καί νά ἔχῃ σῶας τάς φρένας του, τά μυαλά του. Ἔτσι καί ἔγινε. Εἶκοσι λεπτά πρῶν κοιμηθῆ τόν ὕπνο τῶν δικαίων, χτενίσθηκε, ξάπλωσε καί μίλησε μέ τόν γείτονά μας π. Δανιήλ τῶν Δανιηλαίων καί ἔκανε νά ἀνασηκωθῆ. Τοῦ ἔπιασα τό χέρι καί μέ κοιτάξε· ἔγειρε στό μαξιλάρι του, ἀνέπνευσε τρεῖς φορές καί κοιμήθηκε τόν αἰώνιο ὕπνο, προσδοκῶντας τήν ἀνάστασι καί τήν κρίσι πού μέ τόσο πόθο ἐσκέπτετο.

Ἐπειδή δέ ἦτο πάντα ἄνθρωπος τῆς ἡσυχίας, προφανῶς θά ζήτησε νά φύγῃ ἀθόρυβα χωρίς ἰδιαιτερότητες. Καί αὐτό ἐκπληρώθηκε. Ὄταν κοιμήθηκε, ἔπιασε φοβερή κακοκαιρία καί χιονιάς πρωτοφανῆς, θαλασσοταραχή ἀναπάντεχη καί δέν μπόρεσαν νά ἔλθουν αὐτοί πού ἐπιθυμοῦσαν, φίλοι Ἀρχιερεῖς, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κληρικοί καί ἄπειροι γνωστοί λαϊκοί. Ἔτσι ἡ κηδεῖα του ἔγινε ἀπλή, ἀπλουστάτη, καλογερική, μέ τούς ἀνθρώπους πού συνέζησε. Ὅπως πάντα ἤθελε νά ἀποφύγῃ τίς φασαρίες.

Σέ φίλο κληρικό τῆς Κορίνθου πού ἐξέφρασε τήν ἐπιθυμία νά παρευρεθῆ στήν κηδεία του, τοῦ εἶπε: «Παπά μου, δέν θά ἔλθης, γιατί θά γίνῃ ἐν Σαββάτῳ καί καιρῷ χειμῶνος». Ὅπως τό εἶπε, ἔτσι καί ἔγινε, καί δέν ἦλθε ὁ κληρικός.

Εἶναι πολλά, ἀξιόλογα, ἀληθινά καί ἀνεπιτήδευτα. Προέρχονται καί ἀπό ἐπίσημα στόματα καί ἀπό ταπεινά, ἀπό μικρούς καί μεγάλους, ἀπό μορφωμένους καί ἀμορφώτους. Ὅλα ἔχουν τήν ἀξία τους, ὅλα τήν ἀλήθεια τους.

Προτίμησα, λοιπόν, νά ἀναφερθῶ σ' αὐτά πού ἄκουσα, πού εἶδα, πού ἔνοιωσα, καί νά σᾶς τά μεταφέρω χωρίς ῥητορίες καί θεολογικούς σχεδιασμούς. Ἄλλωστε εἶμαι καί ὀλιγογράμματος. Δόξα τῷ Θεῷ, καί συγχωρέστε με, ἄν παρέτεινα τόν λόγο μου ἢ πάνω σ' αὐτόν εἶπα κάτι πού ἔβλαψε.

Ἡ χάρις τῆς Κυρίας Θεοτόκου νά σᾶς σκέπη καί οἱ πρεσβεῖες τοῦ Τιμίου Προδρόμου νά σᾶς ἐνισχύουν στόν πνευματικό σας ἀγῶνα, δι' εὐχῶν τοῦ σεβαστοῦ μου ἀγίου Γέροντος.

Καλό ὑπόλοιπο τῆς ἀγίας Σαρακοστῆς καί καλό Πάσχα.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΡΩΣΣΙΑ (Χθές-Σήμερα)

Τό άρθρο αυτό αποτελεί κατάθεσι ψυχῆς τοῦ γέροντος Ἰωακείμ Ἀγιαννανίτου, πού ἔχει στενοῦς δεσμούς μέ τήν Ρωσσία ἀπό τήν παιδική του ἡλικία. Ἀναφέρεται στήν ζοφερά περίοδο, κατά τήν ὁποία στήν ὁμόδοξο Ρωσσία ἐβασίλευε τό ἄθεο κομμουνιστικό καθεστῶς, ἀλλά καί στήν σημερινή ἀνάστασι τῆς ρωσσοικῆς εὐσεβείας. Εἶναι γραμμένο μέ ἀγάπη καί πόνο γιά τήν Ρωσσία. Στό πρῶτο μέρος του, πού δημοσιεύεται κατωτέρω, περιγράφει τήν ἐπί 70 ἔτη συστηματική καί λυσοσώδη προσπάθεια τοῦ καθεστῶτος νά ἐξαλείψῃ κάθε τι τό ἐκκλησιαστικό ἀπό τίς ψυχές τῶν εὐλαβῶν Ὁρθόδοξων Ρώσων καί νά διαλύσῃ τό κύτταρο τῆς παραδοσιακῆς Ὁρθοδόξου ρωσσοικῆς κοινωνίας, πού εἶναι ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συγκροτουμένη οἰκογένεια. Στό δεύτερο μέρος του, πού θά δημοσιευθῇ στό ἐπόμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ, ἀναφέρεται στήν σημερινή γεμάτη ἐλπίδες γιά τό μέλλον τῆς Ρωσσίας Ἀνατολή τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης στίς ψυχές τῶν συγχρόνων Ρώσων.

Εἶναι βέβαια ἀκόμη ἐμφανεῖς οἱ πικροί καρποί τῆς ἀθέου προπαγάνδας καί τοῦ ἀπηνοῦς διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας στήν Ρωσσία, ἀλλά καί ξεκάθαρα πλέον τά σημεῖα τῆς Ἀνοίξεως, πού ζῆ σήμερα ἡ ρωσσοική κοινωνία μετά τήν κατάρρευσι τοῦ σοβιετικοῦ καθεστῶτος.

Είναι πολύ επίκαιρο τό παρόν άρθρο, διότι ο αρχαίος Όφης, ο έμπνευστής του άθέου συστήματος της Ρωσσίας, εμφανίζεται και σήμερα μέ «νέα» μορφή στίς σύγχρονες κοινωνίες μας. Ο “ νέος άνθρωπος”, τόν όποιο έπεδίωξε νά κατασκευάση ο κομμουνισμός, δέν διαφέρει καθόλου από τόν τύπο του ανθρώπου της πολυδιαφημιζομένης από πολλά στόματα «Νέας Έποχής», ο όποιος ήδη μέ τά μέσα μαζικής ψυχικής καταστροφής προβάλλεται σήμερα ως τό πρότυπο του ιδανικού ανθρώπου. Όμως τήν τελική λέξι στην ιστορία δέν θά τήν πη ή παλαιός δράκων αλλά Έκείνος πού μέ τήν Ανάστασί Του «έποίησε τά πάντα καινά» και «έξηλθε νικων και ίνα νικήση» (Άποκ. στ΄ 2), ο Κύριός μας Ίησοϋς Χριστός. Η σημερινή ανάστασις της εϋσεβείας στην Ρωσσία άποτελεί άμυδρά εικόνα της προσδοκωμένης εις τά τέλη των αιώνων μεγάλης Αναστάσεως και Δόξης της Έκκλησίας του Χριστού κατά τήν μεγάλη ήμέρα της ένδόξου Δευτέρας Παρουσίας Του: «Λέγει ο μαρτυρών ταϋτα ναί έρχομαι ταχύ. Άμήν, ναί έρχου, Κύριε Ίησοϋ» (Άποκ. κβ΄ 20).

ΜΕΡΟΣ 1ον

Εκινω νά γράφω και κάποιοι άδιόρατος δισταγμός μέ συνεχέι. Δέν ξερω τί θά μπορούσε νά προσθέση σ΄ αυτό τό θέμα ένα άπλοϊκό σημείωμα, όταν τέτοιος πακτωλός πληροφορησης μās κατακλύζει μέ βιβλία (κυρίως βιβλία), μέ άρθρα σε έφημερίδες και περιοδικά, μέ internet και τελευταία μέ D.V.D.

Μέ παρηγορεϊ όμως ο λογισμός ότι τέτοια θέματα όπως ή Όρθοδοξία στην Ρωσσία δέν εξαντλούνται ποτέ. Κάποτε καταλαγιάζει ή συζήτηση και τό ένδιαφέρον γύρω άπ΄ αυτά, και μοιάζει νά έχουν πιά λησμονηθη. Μά και πάλι επανέρχονται στην επικαιρότητα, όταν κάποια νέα στοιχεία έρχονται στην επιφάνεια και συμπληρώνουν κάποια κενά ή άνασκευάζουν κάποιες προηγούμενες άπόψεις γύρω άπ΄ αυτή τήν ιστορία. Κι όσα μυριάκουστα και χιλιοδιαβασμένα έχουν καταχωρηθη στην μνήμη μας ή συμπληρώνονται από τό «καινούργιο» ή χρειάζεται νά άνασκευασθουν.

Έτσι παραμερίζω τόν αρχικό μου δισταγμό και γράφω για πράγματα πού είδα ή μου μίλησαν γι΄ αυτά και έχουν έμμεση ή άμεση σχέση μέ τό θέμα, όταν αρκετές φορές χρειάσθηκε τά τελευταία χρόνια νά μεταβω σ΄ αυτή τή χώρα.

Παρακαλω τόν σεβαστό άναγνώστη νά διαβάση καλοπροαίρετα αυτό τό κείμενο, ξεχνώντας προκαταλήψεις και άγκυλώσεις του παρελθόντος. Μόνο έτσι θά μπορέση πίσω άπ΄ όσα άναφέρονται στό κείμενο αυτό νά διακρίνη και νά κατανοήση τά προβλήματα πού αντιμετωπίζει σήμερα ή Όρθοδοξία στην Ρωσσία, αλλά και νά πλησιάση τήν ψυχή αυτού του άξιαγάπητου Όρθοδόξου λαου.

Και ή κατανόηση των προβλημάτων αυτών είναι και άναγκαία και επείγουσα. Και όχι μόνο των προβλημάτων της ρωσικής Όρθοδοξίας, αλλά και των όπου γης Όρθοδόξων αδελφών, γιατί τελικά τά προβλήματά των είναι και δικά μας προβλήματα, άφου είμαστε μέλη του ίδιου σώματος, της Έκκλησίας, δηλαδή του Χριστού.

ΧΩΡΑ ΟΜΟΛΟΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Ναί! Γῆ ὁμολογητῶν καί μαρτύρων τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἶναι ἡ ρωσική Γῆ. Εἶναι ἀπίστευτα καί μοιάζουν τελείως ἐξωπραγματικά ὅσα βγαίνουν στήν ἐπιφάνεια.

Κατά τόν ἐβδομηντάχρονο ρωσικό Ἄρμαγεδῶνα, οἱ νεκροί τῶν φοβερῶν στρατοπέδων καί τῶν τόπων ἐκτελέσεων ξεπερνοῦν τά τριάντα ἑκατομμύρια (30.000.000), ἐνῶ οἱ νεκροί πού εἶχε ἡ χώρα αὐτή κατά τόν Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ἦσαν μόνο δεκαεπτὰ ἑκατομμύρια (17.000.000)! Καί ἀπ' αὐτά τά τριάντα ἑκατομμύρια νεκρῶν, τά περισσότερα προέρχονται ἀπό τό χωρο τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί δέν εἶναι μόνο ὁ κληρικός, οἱ μοναχοί καί οἱ μοναχές πού κυνηγήθηκαν ἀπό τό σατανικό καθεστῶς μέχρι ἐξοντώσεως. Στρατιές ἀπλῶν ἀνθρώπων πλήρωσαν μέ τή ζωή τους τήν πίστη στό Χριστό.

Κάθε μέρα ἔρχονται στό φῶς τῆς δημοσιότητας τέτοιες ιστορίες, πού θά μπορούσαν εὐκόλα νά χαρακτηρισθοῦν προϊόντα κακόβουλης «ἀντισοβιετικῆς» προπαγάνδας ἢ ἀποκυήματα νοσηρῆς φαντασίας, ἄν δέν ἐπιβεβαιώνονταν μέ ἀδιαμφισβήτητο τρόπο ἀπό τά σημειώματα πού δίδει κάθε τόσο τό internet μαζί μέ τίς φωτογραφίες. Τά περίφημα αὐτά σημειώματα, πού ἐπιγράφονται «Ἀπόσπασμα πρωτοκόλλου», βρίσκονται κάτω ἀπό τή φωτογραφία (en face-profil) τοῦ καταδίκου καί ἀναφέρουν τήν κατηγορία, τό εἶδος τῆς ποινῆς καί ὅταν πρόκειται γιά θανατική καταδίκη τήν ἡμερομηνία ἐκτελέσεως.

Ἐκεῖ μπορεῖ ἀμέσως νά διακρίνη καθένας πού προστρέχει σ' αὐτήν τήν πηγὴ πληροφόρησης τό ἔγκλημα τοῦ ἐκτελεσθέντος. Καί τό «ἔγκλημα» αὐτό εἶναι ἡ ἀταλάντευτη πίστη στό Χριστό καί τήν Ὁρθοδοξία.

Καί κλείνει αὐτό τό κεφάλαιο μέ τή φράση πού ἄρχισε:

Ναί. Γῆ ὁμολογητῶν καί μαρτύρων τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἶναι ἡ ρωσική Γῆ.

ΤΟ ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ἐπηρεάζει τή ζωή τοῦ σημερινοῦ Ρώσου πολίτη (καί πόσο;) τό πρόσφατο παρελθόν;

Καί βέβαια ἐπηρεάζει καί μάλιστα καθοριστικά. Ἄν παρατηρήσης τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο σκέπτεται ὁ σημερινός Ρώσος πολίτης, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἐκφράζεται καί ἐνεργεῖ, τόν γεμάτο καχυποψία τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀντιμετωπίζει τό «ξένο» καί τό «νέο», θά ἀντιληφθῆς εὐκόλα ὅτι οἱ συμπεριφορές αὐτές παραπέμπουν σέ τύπο ἀνθρώπου πού ἐπέβαλε τό ἀλήστου μνήμης προηγούμενο καθεστῶς τῆς χώρας αὐτῆς.

Καί γιά νά γίνῃ κατανοητό αὐτό, ἐλάτε μαζί νά ψάξουμε σέ ἔργα κορυφαίων τῆς ρωσικῆς λογοτεχνίας, στά ὁποῖα περιγράφονται ἀνθρώπινοι χαρακτήρες. Μόνο σάν ἐξάιρεση καί ἀπόκλιση ἀπ' τό φυσιολογικό θά βροῦμε τύπους Ρώσων διαφορετικούς ἀπό τόν τύπο τόν ὁποῖο καθιέρωσαν στήν κοινή συνείδηση οἱ αἰῶνες. Καί ποιός εἶναι αὐτός ὁ τύπος; Εἶναι ὁ τύπος τοῦ γεμάτου ἀπλότητα, ντομπροσύνη

καί ἀγάπη Ρώσσου. Εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα ὁ βαθύτατος πιστός. Εἶναι αὐτός πού καί σέ στιγμές τοῦ πιό ἄθλιου ξεπεσμοῦ του (μέθης, ἀκολασίας, χαρτοπαιξίας) συναισθανόμενος τό χάλι του, μέ συγκινητική βεβαιότητα καί φυσικότητα σηκώνει τά μάτια του ψηλά καί μέ ἀπλοϊκά λόγια προσευχῆς ζητᾶ τό ἔλεος καί τήν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτός πού πολλοί Ρῶσσοι συγγραφεῖς ὀνόμασαν περιεκτικά «ρωσσική ψυχή».

Σήμερα, στίς ψυχές τῆς πλειοψηφίας τῶν νέων Ρώσων, σχεδόν τίποτε δέν ἔμεινε ἀπ' ὅλ' αὐτά. Ἐκτός βέβαια ἀπό τήν πατροπαράδοτη ροπή «πρός οἰνοποσίαν».

Καί αὐτή ἡ πνευματικοῦ χαρακτήρα ἐσωστρέφεια πού χαρακτηρίζε τή ρωσσική ψυχή, μεταστράφηκε σέ ἐσωστρέφεια τήν ὁποία προκαλεῖ ἡ καχυποψία καί ὁ φόβος. Σέ ἐσωστρέφεια, πού σημαίνει κλειστό χαρακτήρα ἀνθρώπου.

Ἔνα παράδειγμα. Καί σήμερα, πού ὑπάρχει πλήρης ἐλευθερία στή Ρωσία, ἄν θελήσης νά κάνης συζήτηση γιά κάπως σοβαρά θέματα μέ γνωστούς ἢ καί μέ δικούς σου ἀνθρώπους, ἀκόμη κι ἄν εἶναι πιστοί, θά τούς βρῆς ἀπρόθυμους νά συζητήσουν.

Εἶχα πέντε μέρες κενό σέ θεραπεία πού ἔκανα σέ νοσοκομεῖο καί σκέφθηκα νά πάω στήν Ὀπτινα.

Προθυμοποιήθηκε νά μέ μεταφέρει μέ τό αὐτοκίνητό του ἕνας γιατρός. Μαζί μας ἦρθε καί ὁ ἐξάδελφός του, νεαρός καθηγητής ἱστορίας σέ κρατικό πανεπιστήμιο. Πιστοί καί σοβαροί ἄνθρωποι καί οἱ δύο. Ἀφορμή ν' ἀνοίξη συζήτηση ἦταν τό ὄνομα μιᾶς κεντρικῆς λεωφόρου ἀπ' τήν ὁποία περ-

νούσαμε. Ρώτησα τόν καθηγητή: «Ἀφοῦ κάνατε τόσες ἀλλαγές σέ ὀνόματα πόλεων καί δρόμων, τί σᾶς χρειάζεται αὐτό τό ὄνομα καί τό κρατᾶτε, ὅπως κρατᾶτε ἀκόμη ἄταφη καί τήν μοῦμια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου;». Προσπάθησε νά κλείση τή συζήτηση μέ λακωνική ἀπάντηση. Ἔκανα τότε τήν παρατήρηση λέγοντας πώς, μέ ὅσους ἔκανα προσπάθεια νά συζητήσω τέτοια θέματα, φάνηκαν ἀπρόθυμοι. Τόν παρακάλεσα νά μοῦ ἐξηγήσῃ αὐτή τή στάση τῶν ἀνθρώπων. Ἦταν ἀποκαλυπτικός: «Προσωπικά πιστεύω ὅτι δύο εἶναι οἱ λόγοι πού ὑπαγορεύουν αὐτή τή συμπεριφορά. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι τέτοια θέματα στό πρόσφατο παρελθόν ἦσαν θέματα «ταμπού» καί νομίζω πώς δέν ὑπῆρξε Ρῶσσος σ' ὅλα αὐτά τά χρόνια πού νά θελήσῃ νά παίξῃ μέ τήν ὑπαρξή του συζητώντας τέτοια θέματα. Ἔτσι αὐτή ἡ συμπεριφορά ἔφτασε νά γίνῃ ἐπίκτητο γνώρισμα τοῦ ρωσσικοῦ χαρακτήρα, τό ὁποῖο μάλιστα «μεταβιβάζεται» καί στους νεωτέρους, κι ἄς φωνάζῃ ἢ ἐπιστήμη ὅτι ἐπίκτητα γνώρισμα δέν μεταβιβάζονται. Ὁ τρόμος ὅλα τά κατορθώνει. Καί ὁ δεύτερος λόγος εἶναι ὅτι οἱ συζητήσεις αὐτές μέ ξένους (ἐδῶ ζήτησε εὐγενικά συγγνώμη ὁ καθηγητής, ἐπειδή μέ χαρακτηρίσε ξένο, λέγοντας πώς ὅσοι ἀποξενώθηκαν ἀπό τή ρωσσική πραγματικότητα μετά τήν ἐπανάσταση, στή σκέψη καί στή νοοτροπία εἶναι ξένοι) καταλήγουν πάντα στό ἴδιο ἀμείλικτο ἐρώτημα: “Μά καλά, ἐσεῖς τί κάνατε; πῶς ἀνεχθήκατε ὅλη αὐτή τή φρίκη;” Καί αὐτό ἀκριβῶς τό ἐρώτημα κανεῖς ἀπό μᾶς δέν θέλει νά τοῦ τό ἀπευθύνουν, γιατί πονάει αὐτό τό ἐρώτημα, ἀφοῦ ὑπενθυμίζει στόν καθένα τήν μερίδα τῆς δικῆς του εὐθύνης γιά

όσα έπρεπε νά πράξη καί δέν έπραξε. Άλλά καί άν κάποιος δέν αισθάνεται ένοχές καί ευθύνες γιά όσα συνέβησαν, δέν τοῦ εἶναι καθόλου ευχάριστο μέ τέτοιες συζητήσεις νά θυμάται μιá ιστορία πού στοίχισε τή ζωή σέ τριάντα έκατομμύρια (30.000.000) ανθρώπους, μάρτυρες τών στρατοπέδων, τών διαφόρων κολαστηρίων καί τόπων εκτελέσεων καί νά αναλογίζεται (ό Ρώσος) ότι ό αριθμός αυτός τών νεκρῶν ξεπερνά κατά πολύ τόν αριθμό τών νεκρῶν πού εἶχε ή Ρωσία κατά τόν Β' παγκόσμιο πόλεμο. Γιατί λοιπόν θά πρέπει οί Ρώσοι νά θυμούνται αυτή τήν ιστορία, κάθε φορά πού κάποιος ξένος προκαλεῖ αυτή τή συζήτηση;».

Νά καί πάλι ή έσωστρέφεια, γιά τήν όποία μιλήσαμε προηγουμένως. Η εκ καχυποψίας έσωστρέφεια.

Θυμήθηκα έδώ τόν π. Η., πρώην πνευματικό στή μονή Αγ. Παντελεήμονος, πού μοῦ έλεγε πριν από τριάντα χρόνια: «Τό σατανικό αυτό καθεστώς (δηλ. τό Σοβιετικό) δέν κατέστρεψε τή χώρα. Τή Ρωσική ψυχή εἶχε σάν στόχο καί αυτήν κατέστρεψε, καί νά δοῦμε πότε καί πώς θά μπορέσει αυτή ή ψυχή νά ξαναγίνη όπως ήταν πριν».

Νέο καθεστώς - Πατροπαράδοτες αρχές καί αξίες

Δοκιμασμένες απ' τό χρόνο αρχές καί αξίες, πού όχι απλά επέζησαν αλλά αποτέλεσαν τό θεμέλιο τής ρωσικής κοινωνίας γιά αιώνες, λειδορήθηκαν απ' τό νέο καθεστώς καί καταδιώχθηκαν μέ πρωτόγνωρη αγριότητα. Νά δοῦμε δύο απ' αυτές, γιά τίς όποιες τό Σοβιετικό καθεστώς έπεφύλαξε άγριους διωγμούς.

α) Θρησκεία - Έκκλησία

Η επαναστατική αρχή, πριν πάρη ακόμη τήν έξουσία από τόν Κερένσκυ, μέ συνθήματα καί «τσιτάτα» αλλά καί μέ ανακοινώσεις πού περισσότερο μοιάζανε μέ διακηρύξεις, έδειξε απερίφραστα τίς προθέσεις της έναντι τής Έκκλησίας. Έδειξε ότι ήταν αποφασισμένη νά τελειώνη μέ τήν Έκκλησία. Η θρησκεία, έλεγε, πού κράτησε τόσους αιώνες καθηλωμένο τόν ρωσικό λαό στήν δουλοπαροικία καί τήν άθλιότητα, έπρεπε νά εκλείψη από προσώπου γής μέ κάθε μέσον, γιά νά θεμελιωθεί ένας «νέος κόσμος». Καί οί μπολσεβίκοι φάνηκαν απόλυτα συνεπείς προς αυτές τίς διακηρύξεις των.

Τό πρώτο μέλημά των μόλις ανέλαβαν τήν έξουσία ήταν νά οργανώσουν τρομακτικά πογκρόμ έναντίον τών Έκκλησιών. Ξεκίνησαν βασικά από τήν πρωτεύουσα. Συγκρότησαν ομάδες φανατισμένων όπαδῶν καί περιθωριακῶν στοιχείων, οί όποιες (ομάδες) όπλισμένες μέ σιδερολοστούς καί βαριούς σπάζαν πόρτες ναῶν καί κατέστρεφαν ό,τι εύρισκαν μπροστά τους. Ίερά σκεύη μοναδικής τέχνης καί ανεκτίμητης αξίας, σπάνια χειρόγραφα βιβλία σέ περγαμινές καί παπύρους λαφυραγωγήθηκαν άγρια. Πολλά απ' αυτά τά αντικείμενα κοσμούν διάφορα ευρωπαϊκά Μουσεία σήμερα. Άγιες τράπεζες βεβηλώθηκαν καί μοναδικά μνημεία αρχιτεκτονικής ξεθεμελιώθηκαν, μέ πρόσχημα ότι οί πέτρες χρειάζονταν γιά νά κτισθῆ κάποιο νοσοκομείο ή κάποιο κυβερνητικό κτίριο.

Αυτή τή μοίρα είχε και ο Ναός του Σωτήρος Χριστού στη Μόσχα, που αποτελούσε αρχιτεκτονικό κόσμημα. Έδω είναι απαραίτητο να αναφερθούν όσα επακολούθησαν σχετικά με το Ναό, γιατί είναι αποκαλυπτικά αυτά τα στοιχεία και θα βοηθήσουν τον αναγνώστη να αντιληφθῆ τί γινόταν, γιατί γινόταν και –κυρίως– από ποιούς γινόταν. Στο χώρο λοιπόν που ήταν κτισμένος ο Ναός, αργότερα οι αρχές ανήγειραν γνωστή και πολυδιαφημισμένη πισίνα, της οποίας οι τουαλέτες “συμπωματικά” τοποθετήθηκαν από τους μελετητές του έργου ακριβώς εκεί που ήταν το Άγιο Βήμα του Ναού. Και οι μηχανικοί που εκπόνησαν τή μελέτη τῆς πισίνας “συμπωματικά” ὅλοι πλὴν ἑνός ἀνῆκαν στήν ἴδια ἀμετανόητη καὶ ἀχάριστη φυλή.

Ναοὶ μετατράπηκαν σέ ἀποθήκες δομικῶν ὑλικῶν, σέ γκαράζ, σέ συννεργεῖα ἐπισκευῆς ὀχημάτων, σέ φυλακές, σέ φρενοκομεῖα, σέ ρεστοράν. Ἕνας τέτοιος Ναός, ἀπὸ τοὺς τρούλους τοῦ ὁποῦ ἔχουν ἀφαιρεθῆ οἱ σταυροί, λειτουργεῖ μέχρι σήμερα σάν ρεστοράν στήν καρδιά τῆς Μόσχας καὶ μεταξὺ τῆς μονῆς τοῦ Ὁσίου Δανιὴλ (ὅπου εἶναι καὶ ἡ ἔδρα τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας) καὶ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ντονσκί. Μέσα σέ λίγα μόνο χρόνια τίποτε δὲν ἔμεινε ἀπὸ τῆ λαμπρότητα τῶν ρωσικῶν ναῶν.

Μοναχοὶ καὶ παπάδες ἐτυφεκίζοντο ἢ ἐθάπτοντο ζωντανοί. Ἀμέτρητες καὶ οἱ μοναχές πού ἐτυφεκίσθησαν. Στήν γυναικεῖα μονή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης (Ἁγία Πετρούπολις) ὅσες μοναχές ἀρνήθηκαν νά ἐγκαταλείψουν

τή Μονή, ἐκτελέσθηκαν ἐπὶ τόπου. Τό ἴδιο ἀκριβῶς συνέβη καὶ σέ πολλά ἄλλα γυναικεῖα μοναστήρια.

Λειτουργίες δὲν ἐγίνοντο σχεδόν πουθενά, καὶ ἂν κάπου ἄφησαν ἀνοικτούς κάποιους ναοὺς ἔτσι γιὰ τὰ μάτια καὶ ὑπῆρχε καὶ κάποιος παππούλης ἱερέας πού θά ἀψηφοῦσε τίς προειδοποιήσεις τῶν “ἀρμοδίων” καὶ θά λειτουργοῦσε, οἱ μόνοι πιστοὶ πού θά παρακολουθοῦσαν τή λειτουργία θά ἦσαν 10-15 γριούλες. Ἡ θρυλική «μπάμπουσκα». Αὐτή ἢ ἀνεπανάληπτη καὶ πολυαγαπημένη μορφή τῆς Ρωσίας. Αὐτή πού χωρὶς νά λογαριάξῃ κανένα κίνδυνο, κρυφά κι ἀπ’ τοὺς γονεῖς, θά συνέχιζε νά βαπτίζῃ τὰ ἐγγονάκια τῆς καὶ νά τὰ μαθαίνει, κάθε βράδυ πρὶν κοιμηθοῦν, νά λένε τό «Πάτερ ἡμῶν». Αὐτή ἔμεινε καὶ ἡ μόνη σπιθαμὴ ἐλπίδας μέσα σ’ αὐτό τό ἔρεβος. «Κρυφὸ σχολεῖο» μᾶς θυμίζου ὅλ’ αὐτὰ πού συνέβαιναν, μεσοῦντος τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

Οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο χωρὶς τίς στερνές εὐχές τῆς Ἐκκλησίας καὶ φανερές βαπτίσεις δὲν ἐγίνοντο φυσικά. Φανατικοὶ μπολσεβίκοι δὶναι στὰ παιδιά τῶν ὀνόματα πού ὅταν δίνονται σέ ἀνθρώπους ἤχοῦν ἀπάνθρωπα (Τράκτωρ π.χ., ἀντί γιὰ Βίκτωρ). Καὶ νά σκεφθῆς ὅτι τό ὄνομα αὐτό ἔχει καὶ τό θηλυκό του. Μέχρι σήμερα ἀκόμη ὑπάρχουν γριούλες κυρίως σέ χωριά τῆς Οὐκρανίας, οἱ ὁποῖες ἀκοῦν στό ὄνομα «Τρακτορίνα».

β) Οἰκογένεια

Ὁ ἀμέσως ἐπόμενος στόχος ἦταν ἡ οἰκογένεια. Οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ νέου καθεστώτος θά ἔμεναν ἀτελέσφορες, ὅσο ἢ

ρωσική οικογένεια θά εξακολουθοῦσε νά λειτουργῇ στηριζόμενη σέ χριστιανικές ἀρχές καί θά ἔμενε ἀμετακίνητα πατροπαράδοτη. Ἡ οἰκογένεια αὐτή λοιδορήθηκε μέ μῖσος καί ἀντιμετωπίσθηκε περίπου σάν «ταξικός ἐχθρός». Χαρακτηρίσθηκε σάν τό πιό σοβαρό στήριγμα τοῦ παλιοῦ συντηρητικοῦ καθεστώτος στή Ρωσσία. Σύμφωνα μέ τίς πρῶτες διακηρύξεις τοῦ νέου καθεστώτος, «ἡ ρωσική οἰκογένεια μέ τίς ἀναχρονιστικές ἀρχές πού λειτουργοῦσε, ἀναπαρήγαγε τήν ἰδεολογία τῆς ἄρχουσας τάξης». Γι' αὐτό ἔπρεπε νά χτυπηθῇ ἀδυσώπητα καί χωρίς καθυστέρηση. Ἔτσι καί ἔγινε. Καί τά ἀποτελέσματα ἦσαν ἄμεσα καί θεαματικά.

Ἀπ' τή στιγμή πού οὐσιαστικά παύει νά λειτουργῇ καί στή συνέχεια νά ὑφίσταται τό πρωταρχικό κύτταρο τοῦ κοινωνικοῦ ἴστού (δηλαδή ἡ οἰκογένεια), τό κοινωνικό σύνολο μεταβάλλεται σέ ἄμορφη μάζα, καί ἀπό κεῖ καί πέρα εἶναι πάρα πολύ εὐκόλο πιά νά δώσης σ' αὐτή τή μάζα τή φόρμα πού ἐσύ θέλεις. Μέσα στά μέτρα πού ἔλαβε τό σύστημα γιά τή δομή τῆς νέας οἰκογένειας ἦταν καί μιὰ διακήρυξη πού ἔλεγε ὅτι ψηφίσθηκε νόμος, σύμφωνα μέ τόν ὅποιο τό κράτος ἀνελάμβανε ἐξ ὀλοκλήρου τήν εὐθύνη διαπαιδαγώγησης τῶν παιδιῶν.

Ἐδῶ ὅμως, στό σημεῖο αὐτό, ν' ἀφήσουμε γιά λίγο τή Ρωσσία καί νά δοῦμε πῶς βλέπει ἡ Εὐρώπη αὐτή τήν περίοδο τά ρωσικά πράγματα. Ἀπλά δέν τά βλέπει.

Μιά πλαδαρή καί ἀδιάφορη Δύση, μέ νυσταλέα ματιά, ἀδιαφορεῖ πλήρως γιά ὅσα συμβαίνουν στή Ρωσσία. Ἐξουθενημένη ἀπό τόν Α' παγκόσμιο πόλεμο, πού μόλις ἔληξε, ἔχει

νά λύση τά δικά της προβλήματα. Στό χῶρο της συντελοῦνται κοσμογονικές ἀλλαγές, οἰκονομικοπολιτικές καί πολιτικές ἀνακατατάξεις. Θρόνοι ἐξαφανίζονται, αὐτοκρατορίες διαλύονται, νέα σύνορα ὀριοθετοῦνται.

Τήν κρίσιμη αὐτή στιγμή γιά τήν νεοπαγῆ σοβιετική ἐξουσία, ἡ ἔλλειψη βούλησης καί συντονισμένης εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς γιά τά ρωσικά πολιτικά πράγματα λύνει τά χέρια τῶν μπολσεβίκων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τήν ἄνεση νά κινοῦνται στό χῶρο τῆς Εὐρώπης (ἀρχικά) τελείως ἀνεμπόδιστα. Μέ ἀπίστευτη εὐκολία ἀναπτύσσει ἡ Σοβιετική Ἐνωση μιὰ πρωτόγνωρη σέ ἔκταση ἀλλά καί πειστικότητα προπαγάνδα, πού γίνεται ἀμέσως ἀποδεκτὴ ἀπ' τίς φτωχές μάζες σ' ὅλο τόν κόσμο. Ἡ Σοβιετική Ἐνωση, ὅπως τήν ἐμφάνιζε ἡ προπαγάνδα της, ἦταν ἡ χώρα μέ τό τελειότερο σύστημα διακυβέρνησης πού ἐπινόησε ποτέ ἀνθρώπινος νοῦς. Ἦταν ἡ μόνη ἐλπίδα γιά τούς «κολασμένους τῆς γῆς». Ἦταν «ἡ νέα δύναμη πού θά ἔσωζε τήν παγκόσμια ἐργατική τάξη ἀπ' τή μιζέρια καί τήν ἐκμετάλλευση». Καί φώναζε πρὸς τούς ἀπανταχοῦ προλετάριους: «Ξεσηκωθῆτε. Τίποτε δέν ἔχετε νά χάσετε ἐκτός ἀπό τίς ἀλυσίδες σας». Ἦταν ἡ ρωμαλέα φωνή πού τραγουδοῦσε: «Ἐμπρός τῆς γῆς οἱ κολασμένοι. Τῆς πείνας σκλάβοι ἐμπρός! Ἐμπρός!». Ἦταν ἡ ὀργισμένη κραυγή πού καλοῦσε: «Παιδιά σηκωθῆτε νά βγοῦμε στούς δρόμους, γυναῖκες καί ἄνδρες μέ ὄπλα στούς ὤμους».

Ἦταν τελικά ἡ χώρα πού ἡ ἀφηνιασμένη προπαγάνδα της, τήν ὁποία ἡ ἀδιαφορία τῆς Εὐρώπης ἀφηνε νά γίνεται πιστευτή, τή στόλισε μέ ἓνα σωρό διθυραμβικά κοσμητικά,

ὅπως ἐκεῖνο τό τερατῶδες: «ἡ χώρα ὅπου διαμορφώνεται ὁ νέος ἄνθρωπος». Τερατῶδες ἀλλά δυστυχῶς πραγματικό, διότι τό εἶδος αὐτοῦ τοῦ νέου ἀνθρώπου εἶναι πλέον μιὰ τραγική πραγματικότητα, καί ἀμέσως θάχουμε γνωριμία μ' αὐτό τό εἶδος ἀνθρώπου.

Ἐπιστροφή λοιπόν στή Ρωσσία καί στή ρωσσική οἰκογένεια.

Σέ μιὰ πρόσφατη συζήτηση μέ θέμα τή σύγχρονη ρωσσική οἰκογένεια, μιὰ εὐγενική ψυχή πού ἔζησε τή σκληρή πραγματικότητα τῆς νέας ρωσσικῆς οἰκογένειας στά παιδικά της χρόνια, σέ ἐρώτησή μου: «τί βλέπεις τώρα ἐσύ νά ἀλλάξῃ στή ρωσσική οἰκογένεια;» ἀπάντησε: «Τίποτε διαφορετικό δέ βλέπω. Βλέπω ὅ,τι ἔβλεπα πάντα. Μόνο τέλματα. Ἐκτεταμένα τέλματα γύρω-γύρω καί φοβοῦμαι». Ἔχει ἀπόλυτο δίκαιο καί εἶναι ἀπόλυτα δικαιολογημένος ὁ φόβος της. Καί κάθε σκεπτόμενος ἄνθρωπος δικαιολογημένα φοβᾶται ἀπ' τήν εἰκόνα πού παρουσιάζει ἡ ρωσσική οἰκογένεια. Τό κακό, τό θεσμοθετημένο κακό ἀπό τό προηγούμενο καθεστῶς, ἀναπαράγεται καί τό καλό προχωρεῖ μέ ἀπελπιστικά βραδείς ρυθμούς.

Στό διάστημα πού χρειάσθηκε νά νοσηλευθῶ σέ νοσοκομεῖο τῆς Μόσχας, μέ ἐπισκεπτόταν σχεδόν καθημερινά ὁ ἱερέας τοῦ νοσοκομείου. Ἕνας ἀρκετά νέος, ἔγγαμος ἱερέας καί πατέρας πέντε παιδιῶν, πού ἄοκνα ἀσκεῖ τά καθήκοντά του στό νοσοκομεῖο ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ κι ἄν χρειασθῇ κάτι, πού συχνά συμβαίνει, ἀπό τό βράδυ μέχρι τό πρωί. Κι ὅλα αὐτά ὄχι πάντοτε μέ ἀνθρώπους πού ἔχουν φιλικές

διαθέσεις. Πολλοί εἶναι οἱ ἀσθενεῖς πού τοῦ ζητοῦν νά μή ξαναπατήσῃ στό δωμάτιό τους, ὅσο αὐτοί θά νοσηλεύονται ἐκεῖ. Κι αὐτός μέ τήν ἀγάπη νά λάμπη στά μάτια του, χωρῆς κᾶν ἴχνος δυσανεξείας, νά πηγαίνει στό πλαῖνό δωμάτιο κι ἔπειτα στό παραπέρα, μέχρι νά βρῆ αὐτούς πού τόν θέλουν, γιατί χρειάζονται τή βοήθειά του. Παρηγορεῖ, δίδει τή Θ. Κοινωνία στους πιστούς πού τοῦ τό ζητοῦν. Κάποιοι ζητοῦν νά ἐξομολογηθοῦν, κάποιους ἀβάπτιστους τούς συμβουλεύει νά βαπτισθοῦν καί ὅλους τούς παρακαλεῖ νά κάνουν ἐκκλησιαστικό γάμο. Δέν πειράζει πού πέρασαν τά χρόνια, τούς λέει, καί δέν εἶναι πιά νέοι. Ἕνας λόγος παραπάνω. Φτάνει ὅσο ἔζησαν μακριά ἀπ' τόν Χριστό. Εἶναι καιρός πιά νά συμφιλιωθοῦν μαζί Του. Αὐτός ἦταν ὁ ἱερέας πού μέ ἐπισκεπτόταν, καί μόνιμο θέμα συζήτησης ἦταν ἡ σημερινή ρωσσική οἰκογένεια.

Μέ ἔκδηλη λύπη μιλοῦσε πάντα γιά τήν οἰκτρῆ εἰκόνα πού παρουσιάζει ἡ σημερινή ρωσσική οἰκογένεια καί ὑποστήριξε ὅτι αὐτό τό πρόβλημα εἶναι τό πλέον σοβαρό ἀπ' ὅσα ταλαιπωροῦν τή ρωσσική κοινωνία σήμερα. Ἰσχυριζόταν δέ ὅτι αὐτό τό πρόβλημα δηλητηριάζει τή ζωή ὁλόκληρης τῆς χώρας.

Κάποια φορά πού θεώρησα ὑπερβολικές τίς ἀπόψεις του, τόν ρώτησα: «Μά καλά, ὁ γάμος δέν ἔχει καμμιά ἀξία γιά τούς Ρώσους;». Ἡ ἀπάντηση ἦρθε ἀμέσως καί ἦταν ξερή: «Καμμιά. Αὐτοί πού σκαρφίστηκαν αὐτό τό εἶδος τοῦ γάμου, τόν ἔκαναν ἔτσι πού νά μὴν ἔχη καμμιά ἀξία. Γι' αὐτό καί χωρίζουν οἱ ἄνθρωποι χωρῆς νά ὑπάρχη κανένας σοβα-

ρός λόγος, για νά ξαναπαντρευτούν και νά ξαναχωρίσουν». Τοῦ εἶπα ὅτι θεωρῶ ὑπερβολικές τίς ἀπόψεις του, καί μέ προέτρεψε τότε ν' ἀρχίσω νά ρωτῶ τούς ἄνδρες πού μέ ἐπισκέπτονταν στό νοσοκομεῖο καί στό σπίτι πού ἔμεινα, ἄν εἶναι παντρεμένοι καί πόσες φορές παντρεύτηκαν. Ἐξωπραγματικά μοιάζουν αὐτά πού προέκυψαν. Ρώτησα δεκαεννέα (19) ἄνδρες. Μόνο ἓνας νεαρός γιατρός ἦταν ἀνύπαντρος. Δύο ἔκαναν ἀπό τρεῖς πολιτικούς γάμους, ὁκτώ ἔκαναν ἀπό δύο πολιτικούς γάμους, τέσσαρες ἔκαναν ἀπό ἓναν, τρεῖς (μέ δύο πολιτικούς γάμους ὁ καθένας τους) ἦσαν χωρισμένοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἓνας ζοῦσε μόνος καί οἱ δύο συζοῦσαν μέ χωρισμένες γυναῖκες καί προστάτευαν καί τά παιδιά πού εἶχαν αὐτές ἀπό προηγούμενους γάμους. Καί ἓνας, ὁ τελευταῖος ἀπό τούς 19, ἔκανε ἐκκλησιαστικό γάμο, χωρίς νά ἔχη ξαναπαντρευτῆ προηγουμένως. Ἐννέα ἀπό αὐτούς ἦσαν καί ἀβάπτιστοι. Ἀπ' ὅλους αὐτούς μόνο ἓνας νεαρός (δικηγόρος τό ἐπάγγελμα) εἶχε κάποιες ἐπαφές μέ τήν κόρη του ἀπό προηγούμενο γάμο. Τί ἐπαφές δηλαδή; Πάσχα καί Χριστούγεννα συναντοῦσε ἡ κοπελίτσα αὐτή (μαθήτρια Β' Γυμνασίου) τόν μπαμπά της. Τῆς ἔκανε τό τραπέζι σέ κάποιο ρεστοράν, τῆς ἔκανε καί κάποιο μικρό δωράκι κι αὐτό ἦταν ὅλο. Οἱ ὑπόλοιποι μέ παγερή ἀδιαφορία μοῦ εἶπαν ὅτι δέν ξέρουν τί ἀπέγιναν τά παιδιά των καί ὅλοι τους ἐπέρριψαν τήν εὐθύνη στή μητέρα, ὅτι αὐτή δηλαδή δηλητηρίασε τήν ψυχὴ τῶν παιδιῶν καί τά ἀποξένωσε ἀπό τόν πατέρα...

Ἀπ' ὅλ' αὐτά πού ἄκουσα, ὅταν ἐπέστρεψα, παρακινήθηκα νά ξεφυλλίσω ἓνα παλιό τετράδιο-ἡμερολόγιο, στό ὁποῖο

εἶχα καταγράψει διηγήσεις Ρώσων σχετικά μέ τά παιδικά των χρόνια καί τίς οἰκογένειές των. Αὐτές τίς σημειώσεις τοῦ τετραδίου τίς εἶχα γράψει κατά τήν διάρκεια τῶν δύο πρώτων χρόνων τῆς μοναχικῆς μου ζωῆς. Ἀκοῦστε, παρακαλῶ, κάποιες ἀπ' αὐτές τίς σύντομες ἱστορίες καί βγάλτε μόνοι σας τά συμπεράσματά σας.

α) Ὁ πατέρας μου μᾶς ἀγαποῦσε πολύ. Ξαφνικά κάτι κατάλαβε ἀπ' τή συμπεριφορά τῆς μητέρας καί ὅλα ἄλλαξαν στό σπίτι μας. Οἱ σκηνές μεταξύ πατέρα καί μητέρας ἔγιναν καθημερινή ἱστορία. Ὁ πατέρας ἄρχισε νά πίνει, καί κάποιο βράδυ πού εἶχε -48°C παγωνιά, ἔτσι πῶς ἦταν μεθυσμένος, δέν κατάφερε νά φθάση στό σπίτι καί τό πρωί τόν βρῆκαν ξεπαγιασμένο. Τήν ἐπόμενη μέρα, ἀμέσως μετά τήν κηδεῖα τοῦ πατέρα, ἡ μητέρα μᾶς ἔβαλε στό τραῖνο (ἐμένα καί τήν ἀδελφή μου) καί μᾶς ἔστειλε στό χωριό στή γιαγιά μας, τή μητέρα δηλαδή τοῦ πατέρα μας. Μετά μάθαμε ὅτι αὐτή, τήν ἴδια ἐκείνη ἐβδομάδα, ἔφυγε ἀπ' τή μικρὴ πόλη στήν ὁποία ζούσαμε. Ἀπό τότε πέρασαν 26 χρόνια. Οὔτε τήν εἶδαμε ξανά κι οὔτε μάθαμε ποτέ κάτι γι' αὐτήν. Ἐγώ δέν τῆς κράτησα κακία γι' αὐτό πού μᾶς ἔκανε. Θά ἤθελα νά τήν ξαναδῶ, γιατί τήν ἐπιθύμησα πολύ. Ἡ γιαγιά μας ἦταν ἅγια γυναίκα. Μᾶς ἔλεγε νά προσευχόμαστε κάθε μέρα γιά τή μητέρα μας καί νά ζητοῦμε ἀπό τόν Κύριο νά τή συγχωρήσῃ γι' αὐτό πού μᾶς ἔκανε, γιά νά μὴ χάσῃ τήν ψυχὴ της. Ἔτσι μᾶς ἔλεγε.

β) Ὁ πατέρας μας μᾶς ἄφησε (τή μητέρα, ἐμένα καί τίς δύο ἀδελφές μου) κι ἔφυγε μέ κάποια ἄλλη γυναίκα. Ἡ μητέ-

ρα μας σέ μερικούς μήνες, έτσι πού εἶχε πάθει καί ἡ καρδιά της, πέθανε ἀπ' τό πολύ ἀλκοόλ. Ἐμᾶς κάποιοι συγγενεῖς κατάφεραν καί μᾶς ἔβαλαν σέ ὄρφανοτροφεῖα. Δέν ξέρω τί ἀπέγιναν οἱ ἀδελφές μου. Τό ὄρφανοτροφεῖο στό ὁποῖο ἦσαν, ὅταν τούς ἔγραψα γράμμα καί ρώτησα γι' αὐτές, μοῦ ἀπήντησαν, ὅτι ἐκεῖ τελείωσαν σχολεῖο καί στή συνέχεια ἡ μία ἔγινε ράπτρια καί ἡ ἄλλη ἔμαθε κέντημα καί, ὅταν ἐνηλικιώθηκαν καί ἀπέκτησαν διαβατήριο, ἔφυγαν ἀπό τό ὄρφανοτροφεῖο. Κάποιος μοῦ εἶπε ὅτι ἴσως ἔφυγαν στήν Εὐρώπη νά βροῦν δουλειά. Ἐγώ δέν τίς ξαναεἶδα.

γ) Ἡ μητέρα μου μᾶς ἄφησε κι ἔφυγε μέ κάποιον ἄλλο ἄνδρα. Ὁ πατέρας μας ἔφερε τότε στό σπίτι μας τή φιλενάδα του μέ τίς δύο μικρές κόρες της. Τώρα στό σπίτι μας εἶναι αὐτή ἡ γυναίκα. Ὁ ἀδελφός μου κι ἐγώ (17 χρονῶν ὁ ἀδελφός καί 15 τό παιδί πού μοῦ μιλοῦσε) ἀναγκασθήκαμε νά φύγουμε ἀπ' τό σπίτι μας. Ὁ ἀδελφός μου δέν ξέρω τί ἀπέγινε. Ἴσως πῆγε στό στρατό. Ἐγώ βρῆκα δουλειά σ' ἓνα ξυλουργικό ἐργοστάσιο, ἀλλά τά χρήματα πού κερδίζω εἶναι πολύ λίγα (74 δολάρια τό μήνα). Εὐτυχῶς πού κοιμοῦμαι στό ἐργοστάσιο καί κάθε μεσημέρι μοῦ δίνουν καί φαγητό...

Ἐπάρχουν κι ἄλλες παρόμοιες ἱστορίες καταχωρημένες σ' ἐκεῖνο τό τετράδιο, καί στό τέλος γράφω: «Κι ἂν ἔχης κουράγιο καί γερό στομάχι, μπορεῖς νά γεμίσης τόμους ἀπό πανομοιότυπες ἱστορίες τῶν 10 λέξεων, πού στάζουν πίκρα καί ἀπόγνωση. Πόσος πόνος Θεέ μου!...».

Κι αὐτές οἱ περιπτώσεις πού παρατέθηκαν εἶναι ἀπ' τίς πιό καλές, γιατί βρέθηκε κάποια γιαγιά ἢ ἓνα ὄρφανοτροφεῖο ἢ κάποιο ξυλουργικό ἐργοστάσιο.

Δεῖτε ὅμως καί κάποια ἄλλη πλευρά τοῦ ἰδίου προβλήματος.

Σήμερα τρία ἑκατομμύρια (3.000.000) παιδιά (ναί! τρία ἑκατομμύρια παιδιά), καί κατ' ἄλλους τά παιδιά αὐτά ξεπερνοῦν τά τέσσερα ἑκατομμύρια, γυρίζουν ἀδέσποτα στους δρόμους τῶν πόλεων τῆς χώρας αὐτῆς, χωρίς νά ξέρουν ποῦ θά περάσουν τή νύχτα καί ἂν βροῦν κάτι νά φᾶνε. Καθένας ἀναρωτιέται, πῶς βρέθηκαν στους δρόμους τόσα ἀθῶα πλάσματα. Ἀπλά. Οἱ γονεῖς τῶν χώρισαν. Ἡ ἀκολουθώντας νόμιμες διαδικασίες (εὐκόλη δουλειά, πολιτικός γάμος εἶν' αὐτός) ἢ ἀδιαφορώντας ἀκόμη καί γι' αὐτές τίς ἀπλές διαδικασίες, χώρισαν κι ἔφυγαν. Ὁ ἓνας πρὸς τή μιά κατεύθυνση τοῦ δρόμου καί ὁ ἄλλος πρὸς τήν ἀντίθετη, μέ καταφανή τήν πρόθεση ὁ ἓνας νά φορτώσει στόν ἄλλο τά παιδιά. Ἐτσι αὐτά –ἔρμα καί σαστισμένα– πῆραν τούς πέντε δρόμους καί σκόρπισαν σάν τά παιδιά τοῦ λαγοῦ. Αὐτή εἶναι ἡ μοῖρα τῶν τριῶν –κατ' ἄλλους τεσσάρων– ἑκατομμυρίων παιδιῶν πού γεννήθηκαν.

Ἐλάτε τώρα νά δοῦμε καί κάποια ἄλλα ἑκατομμύρια παιδιῶν, πού δέν γεννήθηκαν ποτέ, διότι δέν τά ἐπέτρεψαν νά γεννηθοῦν. Πάντα σύμφωνα μέ ἐπίσημα στοιχεία, πού δίδει στή δημοσιότητα τό ἀρμόδιο ρωσικό Ἰπουργεῖο, τό ἔτος 2002 (σημαδιακή χρονιά) σέ νοσοκομεῖα καί κλινικές τῆς Ρωσσίας ἔγιναν καί εἶναι καταγεγραμμένες τεσσεράμισι ἑκα-

τομμύρια (4.500.000) έκτρώσεις. Και σ' αυτό τό τεράστιας ήθικης ευθύνης θέμα, ή διαδικασία είναι άπλη. Πηγαίνει ή “κυρία” σέ νοσοκομείο τής άρεσκείας της και δηλώνει ότι θέλει νά κάνη διακοπή κνήσεως. Τή ρωτοϋν οί γιατροί σέ ποιό μήνα βρίσκειται αυτή ή ιστορία, τής όρίζουν ήμέρα και ώρα, και όλα πιά είναι τακτοποιημένα νόμιμα και χωρίς ή “κυρία” νά χρειασθ ή νά πληρώση οϋτε ένα καπίκι. Κάποιος μου είπε ότι ή “κυρία” δέν είναι υποχρεωμένη οϋτε τούς λόγους αυτής τής ενεργείας νά αναφέρη στό γιατρό. Είδατε ευκολίες ό “νέος άνθρωπος”; Είδατε αντιλήψεις και πρακτικές περιό οικογενείας, για νά πάψη αυτή νά άποτελή «στήριγμα του παλιού συντηρητικού καθεστώς και μέσον άναπαγωγής τής ιδεολογίας τής άρχουσας τάξης»;

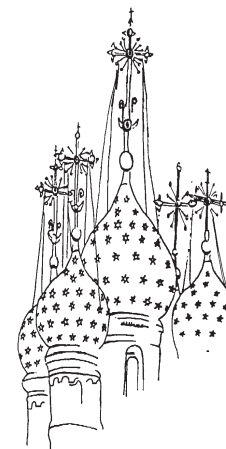
Σκληρά όσα παρατέθηκαν, και ζητώ νά μέ συγχωρέση ό σεβαστός άναγνώστης. Ήσαν όμως άπαραίτητα όλ' αυτά, για νά κατανοήση σέ τί πεδίο σπαρμένο μέ άγκάθια και τριβόλια, σέ ποιά πνευματική έρημο καλείται σήμερα ή καθημαγμένη Όρθοδοξία στή Ρωσία νά δώση τό δικό της «παρών».

Κι επειδή ξέρω καλά ότι σ' αυτό τό σημείο του κειμένου, πού τέθηκε τό θέμα τής παρουσίας τής Όρθοδοξίας στή ζωή τής σημερινής Ρωσίας, σ' αυτό τό σημείο γεννιέται και τό έρώτημα στον άναγνώστη: «μά είναι έτοιμη ή Έκκλησία νά δώση τό δικό της παρών, έχει τή δύναμη μέσα σ' έναν τέτοιο κυκεώνα προβλημάτων πού ταλανίζουν τή σημερινή Ρωσία νά σηκώση τέτοιο βάρος;». Για νά μή μένη μετέωρο τό έρώτημα στή σκέψη του άναγνώστη, τώρα, άν και πιο

σωστό θά ήταν επιλέγοντας, πρέπει νά δοθ ή άπάντηση: «Ναί. Μπορεί».

Η Όρθόδοξη Έκκλησία μας ποτέ δέν ενεργεί μόνη της. «Η θεία Χάρις ή τά άσθενή θεραπεύουσα και τά έλλείποντα άναπληροϋσα» θά δώση τή δύναμη πού χρειάζεται ή ρωσική Έκκλησία, για νά φέρη σέ πέρας τό τεράστιο έργο τής άνόρθωσης τής Όρθόδοξης Πίστης μας στή χώρα αυτή, και ό ρωσικός λαός, πού από χαρακτήρα είναι ευσεβής λαός, ύστερα άπ' τήν έβδομηντάχρονη δοκιμασία πού έζησε μέ τό σατανικό καθεστώς, θά ξαναβρ ή τό φυσικό του δρόμο, πού είναι και δρόμος όλων των Όρθοδόξων. Είναι και μονόδρομος. Είναι ό δρόμος έπιστροφής στό Χριστό. Είναι ό δρόμος τής σωτηρίας τής ψυχής.

(Συνεχίζεται στό έπόμενο τεϋχος)

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

Δύο έκλεκτοί αδελφοί της Ίεράς Μονής μας έκοιμήθησαν έν Κυρίω τό παρόν έτος. Ψυχές πού μέ πόθο αφιερώθηκαν στόν Χριστό και μέ ζήλο πνευματικό άξιοποίησαν τόν χρόνο πού ό Κύριος τούς έχάρισε νά ζήσουν στό Άγιον Όρος. Άφησαν αγαθή μνήμη και πιστεύουμε ότι ευαρέστησαν τόν Θεόν.

ΜΟΝΑΧΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

Σέ ήλικία 90 έτών άνεπαύθη έν Κυρίω στό Γηροκομείο τής Ίεράς ήμών Μονής ό γέρον Έμμανουήλ (κατά κόσμον Έμμανουήλ Μαλλιαρός).

Ό μακαριστός γέροντας γεννήθηκε τό 1918. Στήν νεανική του ζωή είχε κοσμικά ένδιαφέροντα, αλλά κατόπιν έζησε θεοφιλή χριστιανική ζωή κοντά στόν κατά σάρκα αδελφό του, μακαριστό Μητροπολίτη Μηθύμνης Ίάκωβο Μαλλιαρό. Ήλθε στό Άγιον Όρος τό 1973 και έγκαταβίωσε στό Κελλίον «Άγιος Ίωάννης ό Χρυσόστομος» τής Κουτλουμουσιανής Σκήτης του Άγίου Παντελεήμονος, όπου παρέμεινε για δύο

χρόνια. Κατόπιν πήγε στό Κελλίον «Ευαγγελισμός» τής Νέας Σκήτης και έζησε υπό τήν πνευματική καθοδήγησι του έναρέτου Ίερομονάχου και Πνευματικού π. Έλπιδίου (αδελφού κατά σάρκα του νέου ιερομάρτυρος Φιλουμένου, †1979). Μετά τήν κοίμησι του γέροντος Έλπιδίου έγκαταστάθηκε στό Κελλίον «Άγιοι Άνάργυροι» τής ίδιας Σκήτης.

Ός Γρηγοριάτης μοναχός από τό 1992, ό π. Έμμανουήλ έφανέρωσε τούς πνευματικούς καρπούς τής έναρέτου ζωής του. Έζησε μέ έντονη και άδιάλειπτη προσευχή, μέ αίσθησι βαθειάς μετανοίας για τά χρόνια τής νεανικής του ζωής, μέ άγάπη για τόν Χριστό και μεγάλο ένδιαφέρον για τήν σωτηρία των αδελφών Χριστιανών. Σέ όσους τόν έπεσκέπτοντο στό κελλί του κατ' άρχήν και στό Γηροκομείο κατόπιν τής Ίεράς Μονής, όπου τόν είχε καθηλώσει ή νόσος του Πάρκινσον, είχε πάντοτε νά ειπή λόγο πνευματικό και ψυχωφέλιμο.

Ό π. Έμμανουήλ είχε συνδέσει τό όνομά του μέ τήν ευλάβεια προς τά λείψανα των Άγίων, κάτι πού παρέλαβε από τόν μακαριστό αδελφό του, Μητροπολίτη Ίάκωβο. Όλοι γνωρίζουν ότι έφρόντιζε μέ ιδιαίτερο ζήλο νά αποκτήσει κάποιο ακόμη άγιο λείψανο και νά έμπλουτίσει τήν προσωπική του συλλογή. Μπροστά στά άγια λείψανα άναβε πάντα καντήλι ή λαμπάδα και προσηύχετο μέ θερμή. Περισσότερη όμως ευλάβεια έτρεφε προς τούς νεοφανείς άγίους τής Μυτιλήνης και τήν άγία όσιομάρτυρα Όλυμπία, τής όποιας τά λείψανα ευρέθησαν μαζί μέ εκείνα των λοιπών νεοφανών άγίων τής Θεσμής στην Μυτιλήνη. Τήν ευωδιάζου-

σα άγία κάρα της (τεμάχιο) μέ πολλή ευλάβεια είχε πάντοτε δίπλα του και προσέφερε για προσκύνησι στους ευλαβείς Χριστιανούς που τον έπεσκέπτοντο.

Παροιμιώδης είναι ή αγάπη του για τήν συλλογή Μεγαλυναρίων. Είχε συγκεντρώσει περισσότερα από 2.500 Μεγαλυναρία Αγίων, και ιδιαίτερα της Παναγίας και των θαυματουργών εικόνων της, τά όποια κάθε ήμέρα εδιάβαζε άνελλιπώς ως τμήμα της νυχθημέρου προσευχής του.

Ό π. Έμμανουήλ είχε ίσχυρή κρᾶσι, γι' αυτό και ή παραμονή του στό κρεβάτι της άσθeneίας ήταν μακρά. Έδειξε όμως καρτερία και ύπομονή, συμπληρώνοντας έτσι και ελαφρύνοντας τον άγώνα των αδελφών που μέ αυταπάρησι τον γηροκομοῦσαν κατάκοιτο επί χρόνια. Συχνά επανελάμβανε τήν ευαγγελική φράσι «έν παντί ευχαριστείτε» (Α΄ Θεσ. ε΄, 18), για νά εκφράζη τό βαθύτερο βίωμά του όλο αυτό τό μακρύ διάστημα της άσθeneίας του. Έλεγε μάλιστα: «Άν μπορούσα, αυτό τό κρεβάτι θά τό χρῦσωνα».

Έκομήθη ειρηνικά τό απόγευμα της 22ας Ίανουαρίου 2008 και παρέδωσε τήν ψυχή του στόν Κύριο, τον όποιον αγάπησε και ευαρέστησε. Αίωνία του ή μνήμη!

ΜΟΝΑΧΟΣ ΙΩΣΗΦ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

Ό π. Ίωσήφ (κατά κόσμον Ήλίας Μπαλάσκας) γεννήθηκε τό 1916. Υπήρξε γόνος ευσεβοῦς οικογενείας, τήν όποια χαρακτηρίζε ή βαθειά πίστις στόν Χριστό και επιμελημένη χριστιανική ζωή. Δύο άκόμη από τά μέλη της οικογενείας τους έγιναν μοναχοί, ό μακαριστός π. Βαρλαάμ Σιμωνοπε-

τρίτης και ή γερόντισσα Μακρίνα, ήγουμένη σήμερα της Ίεράς Μονής Παναγίας Έλεούσης στην Πάτρα.

Ό γέρων Ίωσήφ υπηρέτησε ως στρατιώτης στά χρόνια του έλληνοϊταλικού πολέμου, της γερμανικής εισβολής και του έμφυλίου. Είχε νά διηγήται άτελείωτες λεπτομέρειες από τήν ήρωική αντίστασι των ελληνικών όπλων στά όχυρά της έλληνοβουλγαρικής μεθορίου και από τήν τραγωδία του έμφυλίου σπαραγμοῦ. Από τότε άκόμη τον διεκρινε γνήσια και άταλάντευτη πίστις στόν Χριστό και στην πρόνοιά Του.

Άπό τά νεανικά του χρόνια είχε έντονο πόθο νά γίνη μοναχός, αλλά φαίνεται πώς ήταν θέλημα Θεοῦ νά προγυμνασθῆ ό μετέπειτα άθλητής της μοναχικής πολιτείας στόν στίβο της εγγάμου ζωής. Νυμφεύθηκε τήν ευλαβεστάτη κυρία Τιτίκα και απέκτησαν τρία παιδιά, στά όποια παρέδωσαν ως πολύτιμη παρακαταθήκη τήν ευλάβεια και τήν πίστις στόν Χριστό και τήν Έκκλησία.

Μέ τήν συγκατάθεσι της συζύγου του και των παιδιών του, σέ ήλικία 72 ετών, ό ώριμος στις χριστιανικές άρετές Ήλίας Μπαλάσκας αφήνει τίς μέριμνες και τίς χαρές της οικογενειακής ζωής και αφιερώνεται στόν Χριστό ως μοναχός. Έγκαταβιώνει στην Ίερά Μονή μας και λαμβάνει τό όνομα του άγίου Ίωσήφ του Μνήστορος. Άναβαθμίζει τον πνευματικό του άγώνα και τον επιστέφει μέ τό σκληρό άγώνισμα της ύπομονής στην πολυετή άσθeneιά του, από τήν όποια έλαβε και τά άκριβότερα στεφάνια από τον άγωνοθέτη Χριστό.

Ἐπῆρξε ἄνθρωπος ἀδιαλείπτου προσευχῆς. Ἀγαποῦσε τίς Ἀκολουθίες στόν ναό, ἀλλά καί ἐβίαζε τόν ἑαυτό του νά προσεύχεται στό κελλί του τίς νύχτες. Τόν ἐξαγακτήριζε βαθειά πίστις. Ἀγωνίσθηκε καί κατώρθωσε νά κάνη ἀκριβῆ μοναχική ὑπακοή, ὅπως διεβεβαίωσε συχνά καί τό ἐπανέλαβε τελικά ὁ σεβαστός Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος, κατά τόν ἐπικήδειο λόγο του. Ἀναδείχθηκε τέλειος μοναχός, ἄν καί ἄρχισε τά μοναχικά του ἀγωνίσματα σέ μεγάλη ἡλικία καί μέ εὐθραυστη ὑγεία. Τόν ἐστόλιζε ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ φιλαδελφία, τό ἀκατάκριτον, ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀγάπη πρὸς πάντας. Ἐπεδίωκε τήν ἀφάνεια, ἀλλά τόν ἐφάνερωνε ἡ ἀρετή του. Ὅταν ἐρωτᾶτο, πάντοτε συμβούλευε τά θεάρεστα μέ διάκρισι καί λεπτότητα. Εἶχε ἐκ φύσεως δυνατή μνήμη καί ἀξιοποίησε πολυτρόπως τό χάρισμα αὐτό, ἰδιαίτερος προσευχόμενος γιά πολλούς μοναχοῦς καί λαϊκοῦς. Ἐπέμεινε μέχρι τέλους ἀγόγγυστα τήν ἀσθενιά του καί τίς ταλαιπωρίες της. Ἀναπαύθηκε εἰρηνικά στίς 17/30 Ἰουνίου 2008 σέ ἡλικία 92 ἐτῶν. Αἰωνία του ἡ μνήμη.

ΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Κατά τό διάστημα τῆς διετίας 2007-2008 ὑπῆρξαν σημαντικές ἐξελίξεις στά θέματα τῶν θεολογικῶν διαλόγων μέ τούς ἐτεροδόξους καί γενικότερα τοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Α. Ὁ Θεολογικός Διάλογος μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς.

Ἡ ἐπανάραξις τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς (Βελιγράδι 2006) σηματοδότησε μία κρίσιμη

καμπή του, καθὼς μετέθεσε γιά τό μέλλον(!) τό πρόβλημα τῆς Οὐνίας καί ἔθεσε ἐπί τάπητος τό Πρωτεῖον τοῦ Πάπα. Δύο σημεῖα πού ἀπαιτοῦν ἰδιαίτερη προσοχή.

α) Σχετικά μέ τό πρόβλημα τῆς Οὐνίας, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος, ἐδημοσίευσε δύο ἄρθρα του. Τό πρῶτο ἔχει τόν τίτλο «Ἀνησυχία γιά τήν προετοιμαζομένη ἀπό τό Βατικανό ἔνωση Ὁρθοδόξων-Ρωμαιοκαθολικῶν» (περιοδ. «Παρακαταθήκη», τεύχ. 54/2007). Σέ αὐτό ἐπισημαίνει καί τεκμηριώνει ὅτι τό Βατικανό προωθεῖ μία ἔνωση οὐνιτικοῦ τύπου (παποκεντρικός οἰκουμενισμός), σύμφωνη μέ τό πνεῦμα τῆς ψευδοσυνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας καί βάσει σχεδίου πού ἔχει ἐκπονήσει καί προωθεῖ σταδιακά ἡ διπλωματία τοῦ Βατικανοῦ. Τό δεύτερο ἄρθρο ἔχει τόν τίτλο «Οὐνία: ἡ μέθοδος τοῦ παποκεντρικοῦ οἰκουμενισμοῦ» (περιοδ. «Παρακαταθήκη», τεύχ. 60/2008) καί ἐγράφη ἐξ ἀφορμῆς τοῦ διορισμοῦ ἀπό τόν Πάπα τοῦ οὐνίτου ἐπισκόπου Δημητρίου Σαλάχα ὡς ἀποστολικοῦ ἐξάρχου γιά τούς ἐλαχίστους οὐνίτας τῶν Ἀθηνῶν τόν Μάιο τοῦ 2008. Σέ αὐτό τό ἄρθρο τονίζεται ὅτι καί μέ τήν τελευταία αὐτή πράξι του ὁ Πάπας τῆς Ρώμης ἐπιβεβαίωσε τήν πολιτική τοῦ Βατικανοῦ νά ἐνισχύη καί νά προωθῆ τήν Οὐνία, παρά τίς ὅποιες κατ' ἐπίφασιν καταδίκες της ἔχουν ἐξαγγείλει οἱ θεολόγοι πού συμμετέχουν στόν Θεολογικό Διάλογο. Ἐπὶ τήν ἔννοια αὐτή, παρατηρεῖ ὁ Γέροντας, «τό Βατικανό ἀναδεικνύει τόν Θεολογικό Διάλογο μέσον παραπληνήσεως τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος καί ἀλλοιώσεως τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ του φρονήματος», καί «ἀναμφίβολα ἡ μό-

νη δυνατή έρμηνεία τής οικουμενιστικής άνοχής έναντι τής Ουνίας είναι ή διολίσθησις σέ μία έκκλησιολογία άγνωστη μέχρι σήμερα, άνατρέπουσα τήν Έκκλησιολογία τής Όρθοδόξου Έκκλησίας και συντασσομένη στήν έκκοσμιευμένη νοοτροπία τών ήμερών μας».

Διερωτάται έπιπλέον ό Γέροντας: «Τί νόημα έχει ό Θεολογικός Διάλογος, όταν ή Ουνία επικροτήται, έπευλογείται και ενισχύεται από τό Βατικανό;». Και καταλήγει: «Δέν πρόκειται ό εϋσεβής λαός νά συμφωνήση μέ τήν προοπτική αυτή. Ύπομένει άχρι καιροϋ, για νά μη γίνουν πρόωρα σχίσματα στήν Έκκλησία, αλλά δέν είναι διατεθειμένος νά δεχθί συνοδική έπιβεβαίωσι τών άντικανονικώς γινομένων. Πολλῶ μάλλον δέν προτίθεται νά άνεχθί ύποχωρήσεις σέ δογματικά ζητήματα και συνοδική έπισφράγισί τους. Κριτήριο άπαρασάλευτο Όρθοδοξίας διακρατεί τήν δογματική διδασκαλία τών Οικουμενικών Συνόδων και τών Άγίων Πατέρων και τήν κανονική τάξι τής Όρθοδόξου Έκκλησίας. Όσάκις βλέπει νά προσβάλλωνται οί δύο αυτοί στύλοι τής Όρθοδοξίας του, στενοχωρείται, όδυνάται και ίκετεύει τόν Κύριο νά διαφυλάξι τήν Έκκλησία Του, νά άναδείξει τούς έπισκόπους του φύλακας τών θείων δογμάτων και τών ιερών κανόνων και άπεύχεται νά φθάση ή στιγμή κατά τήν όποία θά χρειασθί νά τεθοϋν εκτός εκκλησιαστικής κοινωνίας οί άθετοϋντες τήν “άπαξ παραδοθεΐσαν τοΐς άγίοις πίστιν”».

β) Σχετικά μέ τό ζήτημα τοϋ παπικού Πρωτείου, ό σεβαστός μας Καθηγούμενος έδημοσίευσε τό άρθρο του: «Τό κείμενο τής Ραβέννας και τό Πρωτείο τοϋ Πάπα» (περιοδ. «Πα-

ρακαταθήκη», τεϋχ. 57/2007). Μέ αυτό άσκει κριτική στό περιβόητο «Κείμενο τής Ραβέννας», τό όποιο συνέταξε ή Μικτή θεολογική Έπιτροπή (Όκτώβριος 2007) για νά συνοψίση τίς άπόψεις της περί τοϋ πώς κατανοεί τήν ύπαρξι και τήν άσκησι ενός είδους πρωτείου στήν Έκκλησία σέ τοπικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Παρατηρεί ότι στό κείμενο γίνεται λόγος για τήν «ρωμαιοκαθολική εκκλησία» ώσάν νά είναι όρθοδοξοϋσα εκκλησία, καθώς οί θεολόγοι τής Μικτής Έπιτροπής βασίζονται στίς προηγούμενες άποφάσεις της, μέ τίς όποιες άναγνωρίζονται άμοιβαίως τά Μυστήρια και στίς όποιες άποσιωπώνται οί σοβαρότατες δογματικές διαφορές. Αυτό, γράφει, συνιστά «οϋσιαστική ύποχώρησι από τήν πιό θεμελιώδη και άφετηριακή βάσι τών θεολογικών διαπραγματεύσεων», διότι «οί Όρθόδοξοι θεολόγοι παραιτοϋνται από τήν διαχρονικώς μαρτυρουμένη υπό έγκρίτων Πατέρων και Συνόδων πίστι μας, ότι λόγω τών αίρετικών της δογμάτων ή Έκκλησία τής Ρώμης άπεκόπη από τό σώμα τής Μιάς, Άγίας, Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας, δέν έχει τά στοιχεία πού τήν καθιστοϋν άληθί Έκκλησία Χριστοϋ, και πλέον είναι αίρετική Έκκλησία».

Όσον άφορά τήν ύποστηριζόμενη στό «Κείμενο τής Ραβέννας» άποψι, ότι ό Πάπας τής Ρώμης άσκοϋσε κατά τήν πρώτη χιλιετία ένα παγκόσμιο πρωτείο, ό σεβαστός Γέροντας γράφει: «Η παραδοχή πρωτείου δικαιοδοσίας επί τής καθόλου Έκκλησίας, δηλαδή τό νά είναι ένας έπίσκοπος κεφαλή και αρχή όλης τής Έκκλησίας, έστω έπιφορτισμένος μέ ένα ρόλο διακονίας, είναι βλασφημία κατά τοϋ Προσώπου

του Χριστού ως μοναδικής Κεφαλής του σώματος της Ἐκκλησίας. Τό πρωτεῖο δικαιοδοσίας συνιστᾶ ἀνατροπή της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὑπεράνω πάντων τῶν ἐπισκόπων εἶναι ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος». Καί συμπληρώνει: «Τό μοναδικό προνόμιο τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης (ὅταν σημειωτέον ἦταν Ὁρθόδοξος), πού εἶναι ἀποδεκτό ἀπό Ὁρθόδοξο ἀπόψεως, εἶναι ἡ ἐν Συνόδοις πρωτοκαθεδρία (προεβεία τιμῆς) μεταξύ τῶν πέντε Ὁρθόδοξων πατριαρχῶν καί ἡ συνεπεία αὐτῆς μνημόνευσις του πρώτου μεταξύ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν στά Δίπτυχα ... Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἀνεγνώριζε πρωτοκαθεδρία στόν ἐπίσκοπο Ρώμης, ἐνόσω βεβαίως αὐτός ὀρθόδοξοῦσε, οὐδέποτε ὁμως μέχρι σήμερα ἀποδέχθηκε κάποιο πρωτεῖο ἢ ἀυθεντία του ἐφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, πολλῶ μᾶλλον ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἐπιμένει στά αἰρετικά της δόγματα».

Ἐπειδή στό «Κείμενο τῆς Ραβέννας» προαναγγέλλεται ὅτι κατά τίς ἐπόμενες συνελεύσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς θά συζητηθῆ ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης καί τό εἶδος τοῦ πρωτείου του στήν “κοινωνία τῶν ἐκκλησιῶν”, στό ἴδιο ἄρθρο ἐπισημαίνεται: «ἡ συμφωνία τῆς Ραβέννας περί συνοδικότητος καί ἀυθεντίας δέν πληροῖ τά Ὁρθόδοξα ἐκκλησιολογικά κριτήρια, ὥστε νά ἀποτελέσῃ ἀσφαλῆ βάση περαιτέρω συζητήσεως περί τοῦ παπικοῦ πρωτείου. Ἐν τούτοις, ἄν ἀκολουθήσῃ συζήτησις περί τοῦ πῶς ἐρμηνεύθηκε τό παπικό Πρωτεῖο κατά τήν δευτέρα χιλιετία καί ἀπό τίς Α' καί Β' Βατικάνειες Συνόδους, αὐτή ὀφείλει νά γίνῃ ἐκ μέρους τῶν Ὁρθόδοξων ἀντιπροσώπων μέ γνώμονα τήν Ὁρθόδοξία

τῶν Ἁγίων Πατέρων καί ὄχι τήν συμβιβαστική νοοτροπία τῶν καιρῶν ἢ τήν ἡγεμονική διάθεσι τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ ἀναγνώρισις κάποιου ἀπό τά ἀνωτέρω “προνόμια” τοῦ Πάπα [σ.σ. ἐννοεῖ τό Ἀλάθητο, τήν ὑπεροχή ἔναντι τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν καί τῶν συνόδων, τό νά δέχεται τό ἔκκλητον ἐπί τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, κ.λπ.] ἢ ἡ συμφωνία σέ κάποιο παρόμοιο, πού ἀντίκειται στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησιολογία, ἀναμφίβολα σημαίνει οὐνιτική ἔνωσι, μέ τήν ὁποία δέν θά συμφωνήσουμε. Καί τοῦτο ἐπειδή ὀφείλουμε νά διαφυλάξουμε τόν ἑαυτό μας καί τόν Ὁρθόδοξο λαό ἀπό ἕνα σύγχρονης μορφῆς ἐξουνιτισμό, πού πέραν τῶν ἄλλων συνεπειῶν εἶναι διακινδύνευσις τῆς αἰωνίου σωτηρίας μας».

Β. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί τό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν.

Τό 2005 ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Συνεδρίου περί Ἱεραποστολῆς τοῦ Π.Σ.Ε. πού συγκλήθηκε στόν Ἅγιο Ἀνδρέα Ἀττικῆς, ἀνέθεσε στήν ἐπί τῶν Δογματικῶν Ἐπιτροπή της νά εἰσηγηθῆ περί τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μέ τό Π.Σ.Ε. Ἡ Ἐπιτροπή ὑπέβαλε τόν Φεβρουάριο τοῦ 2007 πολυσέλιδο Ὑπόμνημα, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ ἐμπεριστατωμένη καί τεκμηριωμένη ἱστορική καί θεολογική ἀνάλυσι τοῦ προβλήματος.

Οἱ θέσεις τοῦ Ὑπομνήματος εἶναι συνοπτικά οἱ ἐξῆς: Ἡ ἐνότης τῶν ἐκκλησιῶν πού ἐπιδιώκει τό Π.Σ.Ε. δέν προϋποθέτει τήν Ὁρθόδοξο Πίστι καί Ἐκκλησιολογία ἀλλά τήν προτεσταντική. Πρόκειται γιά ὁμογενοποίησι τῶν ἐκκλη-

σιών-μελών του. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται η αλληλοαναγνώρισις τοῦ Βαπτίσματος χωρίς ἐνότητα στήν Πίστι. Οἱ συμπροσευχές, παρά τήν ρητή ἀπαγόρευσί τους ἀπό τούς Ἱερούς Κανόνας, συνεχίζονται. Στούς στόχους τοῦ Π.Σ.Ε. εἶναι καί ἡ πανθρησκειακή ἐνότης. Ἡ χειροτονία γυναικῶν καί ὁμοφυλοφίλων εἶναι ἀπό τά μείζονα ἠθικά προβλήματα πολλῶν προτεσταντικῶν «ἐκκλησιῶν». Ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως στό Π.Σ.Ε. εἶναι ἕνας ἀνεδαφικός στόχος. Ὁ συμφυρμός τῶν Ὁρθοδόξων σέ αὐτό ἔχει ἀλλοιώσει τό φρόνημα πολλῶν ἀπό τούς μετέχοντας θεολόγους. Οἱ προοπτικές καί οἱ προτάσεις τοῦ Π.Σ.Ε. γιά τό μέλλον δέν εἶναι εὐοίωνες. Οἱ Ὁρθόδοξοι ὑφιστάμεθα φθορά ἀπό τήν συμμετοχή μας σέ αὐτό.

Τό Ὑπόμνημα ἔγινε ἀποδεκτό καί υἰοθετήθηκε ἀπό τήν Ἱερά Κοινότητα. Τόν Φεβρουάριο τοῦ 2008 ἀπεστάλη σέ ὄλους τούς σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς καί στούς Καθηγητάς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

Οἱ προτάσεις τοῦ Ὑπομνήματος εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

«1. Ἡ συμμετοχή τῶν Ὁρθοδόξων στό Π.Σ.Ε. δέν ἀποβαίνει πρὸς ὄφελος οὔτε τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὔτε τῶν ἑτεροδόξων, ἀλλά οὔτε καί λυσιτελής εἶναι γιά τήν ποθουμένη ἐνότητα ὅλων τῶν Χριστιανῶν στήν ἀληθινή ἀποστολική Πίστι καί τήν Ἐκκλησία τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Μήπως ἐπέστη ὁ καιρός οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες νά διακόψουν τίς σχέσεις τους μέ τό Π.Σ.Ε.;

2. Ἐάν γιά λόγους ὑψίστου, καλῶς νοουμένου καί θεοφιλοῦς συμφέροντος ὠρισμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (βλ.

«Πηδάλιον», ἔκδ. Ρηγοπούλου 1982, σελ. 56, τί ἐστὶ τό συμφέρον) ἢ καί γιά λόγους ἐνημερώσεως κριτῆ ἀπαραίτητη κάποια μορφή συνεργασίας μέ τό Π.Σ.Ε., πρέπει νά ἀπαιτηθῆ ἡ μετονομασία τοῦ Π.Σ.Ε. σέ «Παγκόσμιο Χριστιανικό Συμβούλιο» καί νά ὑπάρχη χαλαρή σχέσις μέ αὐτό, δι' ἀπλῶν παρατηρητῶν, χωρίς δεσμεύσεις καί ὑποχρεώσεις πού ἀντιβαίνουν στήν ἐκκλησιολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

3. Στήν περίπτωσι αὐτή δέν θά γίνωνται συμπροσευχές καί λατρευτικές ἐκδηλώσεις. Ἡ συμμετοχή θά εἶναι ἀπολύτως ἀκαδημαϊκοῦ ἐπιπέδου, ἀπαραιτήτως δέ οἱ Ὁρθόδοξες θέσεις θά διατυπώνωνται μέ τήν μορφή τῶν χωριστῶν Δηλώσεων, ὅπως γινόταν μέχρι τήν Γεν. Συνέλευσι τοῦ Νέου Δελχί (1961)».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στὴν Ἱερά Μονή μας	5
Προσφώνησις ὑπὸ Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας.....	6
Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.....	9
Μακαριστοῦ π. Ἰουστίνου Πόποβιτς	
Ἡ Οἰκουμενικὴ Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας.....	14
Μητροπολίτου Προικοννήσου κ.κ. Ἰωσήφ	
Δεῦτε καὶ ἡμεῖς συμπορευθῶμεν αὐτῶ καὶ συσταυρωθῶμεν, ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῶ. (Μέρος 1ον).....	21
Ἐόρτια μηνύματα	
Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτόν οὐ παρέλαβον	45
Σταυροαναστάσιμος ὁ δρόμος τῶν Χριστιανῶν.....	49
Ἀρχιμ. Νικοδήμου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου Ἁγ. Ὁρους	
Δόξα τῶν Ἁγίων τό ὑπέρ Χριστοῦ πάσχειν.....	57
Γέροντος Σπυρίδωνος Μικραγιαννανίτου	
Γεράσιμος Μοναχὸς Μικραγιαννανίτης.....	65
Γέροντος Ἰωακείμ Ἀγιαννανίτου	
Ὁρθόδοξη Ρωσσία (Χθές-Σήμερα). (Μέρος 1ον)	93
Ἐπίκαιρα γεγονότα καὶ θέματα	114

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ «ΜΕΛΙΣΣΑ»
ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ Τηλ. 23970 23-313